

Csúsz Péter
közvetít és
utakat keres

6 - 9. oldal

Derűs sóhaj
Perjéséért

24 - 25. oldal

Somorja
sorsdöntő
választás előtt áll

39 - 40. oldal

www.onkormanyzas.sk

VIII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM, 2018. OKTÓBER

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

**„Múlton nyugszik a jelen,
s azon a jövő”**

16 - 20. oldal

Tartalom

Választások a helyi önkormányzati szervezetekbe	4
Csúsz Péter közvetít és utakat keres	6
Szímő, ahol mindig történik valami	10
Bős kezd igazi kisvárossá válni	14
„Múltan nyugszik a jelen, s azon a jövőndő	16
Felsőszemeréd már 750 éves	21
Derűs sóhaj Perjéséért	24
Felsőtúr	26
Vők, a zsákfalu	30
Szentmária újrafelfedezésre vár	33
Nem megélhetési polgármester szeretnék lenni	35
Becsületes munkával a közösségért	37
Somorja sorsdöntő választás előtt áll	39
Az új tervek is a fürdővel kapcsolatosak	41
Jelszavunk: kis faluban kis léptekkel	42
Szőlő, bor, Zichy-kastély, de ipari park is kellene...	44
Feladat mindig van	45
Másfél év alatt teljesítettük a nyolcéves tervet	46
Vezekényen fontos a magyar iskola fejlesztése...	48
Kell egy stratégiai jövőkép Párkánynak	51
Folytatni a munkát, de újítani is	53
Megtartani a magyar nyelv és kultúra komfortszintjét	54
Fiatalos lendülettel	56
Andód - változófélben	57
Biztonságos és fejlődő település a Duna partján	58
Legyenek büszkék a nádszegiek a falujukra	61
Kisújfalu hagyományai és értékei éltetésén dolgozik	62
Vága: Nyitni kell a falu lakossága felé	64

Legszűkebb pártiánk sorsának alakulása a tét a november 10-ei voksoláson. A településeinken élő emberek arról döntenek, kire bízzák helyi ügyeik alakítását, mindennapjaik és jövőjük formálását, a felelősséget közösségükért.

Régen bírót választottak a falu élére. Általában olyan embert, aki a lakosok zömének bizalmát élvezte, akit tiszteltek, becsületesnek, elég eszesnek és bölcsnek tartottak ahhoz, hogy a sok egyéni elvárás-vélemény összehangolásával a lehető legtöbbet és legjobbat teremtsen meg a településen. A megnevezése, a „bíró” jelezte: döntéseket, ítéleteket, határozottságot várnak tőle, pártatlanságot, tisztességet, olykor személyes jellegű viták-hadakozások rendezésében is.

Alapjaiban, erkölcsi értelemben ma sem változott a követelményrendszer azokra vonatkozóan, akik a település közügyeinek szolgálatára vállalkoznak. Mert nem könnyű, nem egyszerű feladatot vállalnak képviselők és polgármesterek. Nyolcadik éve foglalkozik lapunk azokkal a problémákkal, amelyekkel az ilyen tiszttség jár. Akik nyakig benne vannak, tudják, a paragrafusok-törvények útvesztőjében kell eligazodni, hatáskörök százait vagy ezreit ismerve kell kormányozni „otthonainkat”, sokszor úgy, hogy szükséges dolgokban magunk nem léphetünk, mert jogszabályi okokból nem vagyunk illetékesek rá. Türemünk kell a bírálatokat, mert mindig, mindent lehet jobban csinálni, s türelemmel, újra meg újra el kell magyaráznunk, meddig terjed az autonómiánk, s mi az, amiről már a központi államhatalom dönt, bár a mindennapjainkat fogja jobbá vagy nehezebbé tenni. Kampányidőszakon kívül is sokat kellene erről a polgártársainkkal beszélgetni. És nekünk, választott helyi képviselőknek és polgármestereknek – egymással is.

A helyi kormányzásban egyéni ambíciók kiélésének lehetőségét látni hatalmas tévedés. Polgármesternek, képviselőnek lenni, bár fizetség/tiszteletdíj jár érte, nem megélhetési lehetőség: közszolgálat az. Nekünk még a nemzeti közösségünk szolgálata is, a megmaradásunk érdekében sokszor van szükség olyan döntések meghozatalára, amit a közönyösebb választóink észszerűtlennek vélnék. Sok kisiskolánk és kis létszámú iskolánk nem létezne már, ha az állam lenne a fenntartójuk, sok apró településünkön nem lenne orvosi rendelő sem... Talán már egységes helyi közösség sem.

Közösségünk szolgálói vagyunk, sokszor gúzsba kötve – mert pénzünk sosincs elég –, mégsem mindegy, hogy ki tudja, ki fogja elnyerni november 10-én a lakosaink bizalmát. Nagyobb közösségünk ezekből a kisebbekből épül. Nekünk tehát – pártállástól függetlenül – helyi választásnál többről van szó.

Öry Péter

Választások a helyi önkormányzati szervezetekbe

Az említett törvény alapján zajlottak a 2016-os parlamenti, illetve a 2017-es megyei választások is, tehát mind a választópolgároknak, mind a községeknek már ismerősek lehetnek bizonyos változások. Az egyik ilyen fontos változás, hogy most kicsit később derül majd ki, ki lett községünk polgármestere, illetve kik fogják alkotni a képviselőtestületet, mivel az önkormányzati választásokon **megszokott este nyolc óra helyett idén a szavazóhelyiségek este 10 óráig lesznek nyitva.** A voksainkat pedig változatlanul reggel hét órától adhatjuk le a számunkra kijelölt szavazóhelyiségben.

Választások menete, szabályai

A helyi önkormányzati szervezetekbe történő választásokon a község azon lakosai vehetnek részt, akik az adott községben állandó lakhellyel rendelkeznek és legkésőbb a választások napján betöltötték a 18. életévüket. A választásokon tehát szavazhatnak külföldi, nagykorú állampolgárok is, feltéve, hogy az adott községben rendelkeznek állandó lakhellyel.

A választópolgár csak az állandó lakhelye szerinti községben szavazhat abban a választókerületben, amelyben a választói névjegyzékben vezetve van. Arról, hogy a választópolgár pontosan melyik névjegyzékben szerepel, tehát hogy melyik szavazóhelyiségben szavazhat, a községek legkésőbb 2018. október 16-ig minden egyes háztartást értesítenek.

2018. őszén ismét választásokra kerül sor, ezúttal az önkormányzatok polgármester-, illetve képviselőjelöltjeire adhatjuk le voksainkat. A választásokra 2018. november 10-én kerül sor. Ez az első alkalom, hogy az önkormányzati szervezetekbe történő választásokra az egységesített, a Tt. 180/2014-es számú, a választójog gyakorlásának feltételeiről szóló törvény alapján kerül sor (az előző önkormányzati választásokat a Tt. 346/1990-es számú törvénye szabályozta).

A szavazás menete a megszokott módon zajlik. A választópolgár miután bement a szavazóhelyiségbe, köteles igazolni magát, mégpedig vagy a **személyi igazolványa felmutatásával** vagy egyéb olyan hivatali okmánnyal, amely tartalmazza a fényképét, illetve azokat az adatokat, amelyek a választói névjegyzékben is szerepelnek (születési dátum, állandó lakhely), ilyen okmány például a fegyvertartási engedély. Az őszi választásokon a választópolgár útlelvéllel már nem igazolhatja magát, mivel az nem tartalmazza az előírt adatokat a szavazóról. Ezután a választókerületi választási bizottság tagjai bekarikázzák a választó sorszámát a választói névjegyzékben és két szavazólapot (egy a képviselőtestületbe való választáshoz, egy pedig a polgármesterválasztáshoz), valamint egy, a község pecsétjével ellátott üres borítékot adnak át a választónak. **A szavazólapok és a boríték átvételét a választó a választói névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja.**

A szavazólapokat kizárólag csak az erre a célra kijelölt fülkékben lehet kitölteni. Abban az esetben, ha a választópolgár nem megy be a szavazófülkébe, a választási bizottság nem teszi lehetővé a szavazást.

A helyi képviselőtestület képviselőinek választására szolgáló **szavazólapon a választó legfeljebb annyi jelölt sorszámát karikázhathatja be, ahány képviselőnek az adott szavazókerületben megválasztott-nak kell lennie** (a szavazólapon ez fel van tüntetve). A **polgármester** megválasztására szolgáló **szavazólapon pedig csak egyetlen jelölt sorszámát karikázhathatja be.** Abban az esetben, ha a választó egyetlen jelölt sorszámát sem, vagy az előírtnál több jelölt sorszámát karikázta be, a szavazólap érvénytelennek minősül. Ha a választópolgár a szavazólapot hibásan töltötte ki, a szavazókerületi választási bizottságnál kérvényezhet egy új szavazólapot, a hibásan kitöltött szavazólapot pedig köteles az erre a célra kijelölt urnába dobni.

Az önkormányzati választásokon postai úton vagy szavazói igazolvánnyal a szavazás nem lehetséges, így aztán ha valaki a választás napján nem tartózkodik az állandó lakhelyén, akkor a szavazatát nem tudja leadni. **Mozgóurna segítségével természetesen továbbra is lehet szavazni.** Ha valaki súlyos, elsősorban egészségügyi okokból nem tud megjelenni a szavazóhelyiségben, jogosult a községet,

a választás napján pedig a szavazóköri választási bizottságot megkérni, hogy mozgóurna segítségével adja le a voksát. Ebben az esetben a szavazóköri választási bizottság két tagja a mozgóurnával meglátogatja a kérelmezőt, aki így leadhatja a szavazatát. Természetesen ebben az esetben is a bizottsági tagok kötelesek biztosítani a szavazás titkosságát. Az a választó, aki egészségi állapota vagy írásképtelensége miatt nem képes maga kitölteni a szavazólapot, és ezt a szavazás előtt a szavazóköri választási bizottság tudomására hozza, jogosult arra, hogy a szavazólapok kitöltésére szolgáló fiúkébe egy olyan alkalmas személyt vigyen magával, aki az ő utasításainak megfelelően kitölti és borítékba helyezi a szavazólapokat. Ez a személy természetesen nem lehet a választási bizottság tagja.

Az új jogszabály értelmében a **választó köteles a felhasználatlan vagy hibásan kitöltött szavazólapokat az erre a célra kijelölt, lepecsételt urnába helyezni**, ellenkező esetben szabálysértést követ el, amelyért 33 euró nagyságú bírság szabható ki rá.

Aki figyelemmel szeretné követni a szavazás menetét, esetleg magát a szavazatszámolást, jogosult a választások napján a szavazóhelyiségben tartózkodni, mégpedig mindenféle előzetes kérvény, esetleg jóváhagyás nélkül. A szavazóhelyiség rendjének fenntartásáért a szavazóköri választási bizottság elnöke felel. A szavazóköri választási bizottság abban az esetben nem engedélyezheti a „külső megfigyelők” jelenlétét a szavazóhelyiségekben, ha azok jelenléte bármilyen formában veszélyeztetné a szavazás, illetve a szavazatszámolás lebonyolítását, vagy pedig a szavazóhelyiség szűkös befogadóképessége miatt.

Választási kampány

Az eddigi önkormányzati választásokhoz képest jelentős mértékű változás lett a jelöltek választási kampányában, illetve annak finanszírozásában. Mindezt a Tt. 181/2014-es számú, a választási kampányról szóló törvény szabályozza, ami alapján kampánynak minősül a **politikai pártok, mozgalmak, koalíciók vagy harmadik személy minden olyan, a választott funkció megszerzésére irányuló tevékenysége, amely népszerűsíti működésüket, céljaikat, programjukat és amiért általában valamiféle juttatás jár**. Az előzőekben feltüntetett tevékenységek kampánynak minősülnek függetle-

nül attól, hogy a jelölt javára vagy kárára irányulnak.

Az eddigiekkel ellentétben a hivatalos kampányidőszak is jóval hosszabb, mivel a törvény értelmében a hivatalos kampányidőszak attól a naptól kezdődik, amikor a választások kihirdetéséről szóló döntés a Törvénytárban megjelent (ez 2018. 07. 06-án volt) és a választások napja előtt 48 órával ér véget, tehát 2018. 11. 07. (szerda) éjfélig tart. A politikai pártokon kívül a törvény engedélyezi, hogy az egyes jelöltek is, akár polgármester- vagy képviselőjelöltek, illetve független jelöltek is, folytassanak egyéni kampányt, viszont minden esetben kötelesek a választási kampányról szóló törvény alapján eljárni.

A törvény előírja, hogy mindenki, aki kampányt folytat, köteles bebiztosítani, hogy a sugárzott politikai reklám, fizetett hirdetés, választási plakát és a kampány egyéb formája tartalmazza a **megrendelő, illetve beszállító adatait** (természetes személy esetében név és lakhely szerinti község neve, jogi személy esetében cégnev, székhely és azonosítószám). Kis reklámtárgyak esetében (tollak, kulcstartók stb.) elég csak a megrendelő nevét feltüntetni.

Ezen kívül a törvény szabályozza, hogy a politikai pártok vagy a polgármesterjelöltek, amelyek/akik saját kampányt is folytatnak (függetlenül attól, hogy politikai párt vagy koalíció listáján, vagy függetlenként indulnak), mennyit költhetnek saját kampányukra. Politikai pártok esetében ez az összeg 500 000 euró, a polgármesterjelölteknek pedig ez az összeg az alapján van megszabva, hogy az adott községnek hány lakosa van, ami a következőképp van szabályozva:

2000 lakosig – 2000 euró;
2001 lakostól 5000 lakosig – 5.000,- €;
5001 lakostól 10 000 lakosig – 10.000,- €;
10 001 lakostól 16 000 lakosig – 20.000,- €;
16 001 lakostól 30 000 lakosig – 50.000,- €;
30 001 lakostól 60 000 lakosig – 70.000,- €;
60 001 lakostól 120 000 lakosig – 100.000,- €;
Pozsony, illetve Kassa polgármesterjelöltje – 250.000,- €.

Ezek a költséghatárok nem vonatkoznak a képviselőjelöltekre, függetlenül attól, hogy azok politikai párt vagy koalíció listáján vagy pedig függetlenként indulnak a választásokon.

Minden egyes jelölt, akár polgármester-, akár képviselőjelölt, illetve politikai pár-

is köteles a kampánykiadásairól (a törvényben feltüntetett tételek szerint), illetve a kampányára kapott ajándékokról és egyéb vissza nem térítendő juttatásokról **külön nyilvántartást vezetni**. Ezt a nyilvántartást és az ehhez tartozó dokumentumokat, amik a választási kampánnyal összefüggenek (szerződések, megrendelők, számlák, számlakivonatok stb.) köteles mindenki a választási kampány befejezésétől számított 5 éven keresztül archíválni, és abban az esetben, ha a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma azt kéri, azokat a minisztériumnak felmutatni, ellenkező esetben a minisztérium 1 000-tól 10 000 euróig terjedő büntetést szab ki.

A polgármesterjelöltek az olyan községekben, ahol a lakosság száma meghaladja az 5000 főt, kötelesek a kampány finanszírozására létrehozni egy külön számlát, ún. transzparens számlát. Az összes kampánnyal kapcsolatos kiadást a választások kihirdetését követően csak erről a számláról fedezhetik. A jelölt továbbá köteles bebiztosítani, hogy a transzparens számlán levő adatok mindenki számára díjmentesen elérhetőek legyenek, ami többek között megtekinthető a Belügyminisztérium honlapján is. Ezen kívül ezek a polgármesterjelöltek továbbá kötelesek a fent említett kampánykiadásokat tartalmazó nyilvántartást a választásokot követő harminc napon belül leadni a Belügyminisztériumban.

A választásokkal kapcsolatos bővebb információk és szükséges nyomtatványok a Belügyminisztérium oldalán mindenki számára elérhetőek.

Legfontosabb szabályok:

- A szavazóhelyiségek nyitvatartása reggel 7 órától este 10 óráig
- Útlevéllel már nem lehet szavazni, csak személyi igazolvánnyal vagy más olyan hivatali dokumentummal, ami tartalmazza a választó fényképet, személyi számát és állandó lakhelyét
- A választó aláírásával igazolja, hogy átvette a szavazólapokat
- A hibásan kitöltött szavazólap helyett kérhetünk újat
- A fel nem használt vagy hibásan kitöltött szavazólapokat egy külön urnába kell dobni
- Mozgó urnát a községi hivatalban, a választások napján pedig a szavazóköri választási bizottságnál kell kérvényezni
- A választási kampány szigorúbb szabályozása

Csúsz Péter közvetít és utakat keres

A Besztercebányai Megyei Önkormányzat elnöki megbízottja Csúsz Péter, a Magyar Közösség Pártja Besztercebányai Kerületi Tanácsának elnöke lett. Már a megyerendszer előtt a járási hivatalban előljáróként dolgozott. Csúsz tizenhat évig volt megyei képviselő, s a 2017-es választásokon ugyan nem került be a megyei önkormányzásba, de nagy tapasztalatra és kapcsolatrendszerre tett szert, amit most egy új munkaviszonyban kamatoztathat. Úgy érzi, a losonci alapiskola igazgatása mellett az új megbízatást is maradéktalanul teljesíteni tudja.

Ján Lunter megyei elnök nyitottabb kommunikációt ígér elődjénél, s átláthatóvá szeretné tenni hivatalát, melynek igazgatójává Matúš Hollýt nevezte ki. A 048/4325602 számon „forródrótot” is működtet, amelyet minden csütörtökön este öt és hat óra között lehet hívni, itt maga Lunter válaszol a felmerülő kérdésekre. Ezen kívül a honlapon egy formanyomtatvány is található, amelyen a polgárok benyújthatják javaslataikat, panaszait. Az egyes hivatali funkciók betöltésére versenypályázatot hirdetett. Ján Lunter még a kampánya idején ígéretet tett arra, hogy gazdaságilag is talpra állítja a régiót. Programját a „Jó megye” címszó alatt hirdeti.

A megyében az MKP-nak önálló képviselői klubja van

A Besztercebányai Megyei Önkormányzat a rimaszombati alakuló ülést és a két rendkívüli összejevetelt köve-

tően január 26-án megtartotta rendes képviselő-testületi ülését. Helyszínül a besztercebányai táncszínház épületét választották, s a tanácskozás is szín-

padiásra sikeredett, rögtönöztek is bőven. Azóta némileg konszolidálódott a helyzet, de például Marian Kotlebát és Jozef Šimkót már el kellett egymás mellől ültetni, mint a rossz gyerekeket.

A Besztercebányai Megyei Önkormányzatban sokszor egymásnak feszülnek a képviselők. A 49 főből 22 személlyel a független képviselők szereztek többséget. A SMER képviselőinek a száma a korábbihoz képest 15-re csökkent. Az MKP megtartotta az öt képviselői székét, az Oľano-Nova-KDH-OKS 4 mandátumot szerzett. A Ľudová strana Naše Slovensko, az SNS, a Most-Híd egy-egy képviselővel van jelen.

A Magyar Közösség Pártja öttagú önálló képviselői klubot alakított, melyben Auxt Ferenc, Cziprusz Zoltán, Rigó László, Juhász Péter és Jámbor László dolgozik. A klub elnökének a rimaszombati Juhász Pétert választották. Emellett huszonegy főből álló, függetlenek alkotta klub alakult Mikuláš Pál vezetésével, ide csatlakozott az Oľano-Nova-KDH-OKS négy képviselője, valamint Agócs Attila, Füleek polgármestere a Most-Híd színeiben. Tizenhat fős a SMER frakció az SNS egy képviselőjével. A három politikai klub, összesen 42 képviselővel Ján Lunter független megyei elnököt támogatja.

A közös fellépésről megállapodást is aláírtak. Ez viszont nem jelenti azt, hogy az MKP és a SMER között párt-szintű együttműködés jött volna lét-

re. Az ellenzék soraiba hét független képviselő lépett, köztük Jozef Šimko, Rimaszombat polgármestere, valamint Marian Kotleba (Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko).

Az MKP elnöki megbízottat adott

Az MKP az egyetlen olyan politikai csoport a megyén belül, amely 2001 óta, immár az 5. választási ciklusban is ott van, mindig önálló klubjuk volt. Ez óriási politikai tőke – jegyzi meg Csúsz Péter.

A koalíciós tárgyalások azt eredményezték, hogy a két politikai klub alelnököt, az MKP pedig a legkevésbé fejlett régiókért és nemzetközi együttműködésért felelős elnöki megbízottat adott, aki a déli járásokat képviseli, s annak érdekében javaslatokat tesz az elnök felé. Csúsz úgy véli, hogy az MKP munkájának az elismerése is ez az elnöki megbízotti tisztség.

A feladatai közé tartozik a határon túli régióval a kapcsolattartás, az üzleti partnerek között a közvetítés, de például az Ipoly-hidak ügyeinek a segítése is, hiszen az elnök mindenben támogatni szeretné az önkormányzatok kezdeményezéseit az Ipoly-hidak kérdésében.

Csúsz Péter a losonci Kármán József Alapiskola igazgatója. Mint mondta, nem hagyja ott az iskolát, mert az a szívügye. S mint megyei képviselő ezeket a feladatokat eddig is csinálta, csak most az egyes kérdésekben nem szavazhat. Az egyeztetéseken mindig részt vesz, jelen van a klubüléseken is, de csak a véleményét mondja el.

Határon átnyúló együttműködések kialakítása

„Az én feladatomban most, hogy közvetítsek és koordináljak, s megtaláljam az utakat. Az elnök arra is megkért, ha tudomásomra jut, akkor segítsen az itteni önkormányzatokat, hogy partnert találjanak vállalkozás szintjén a magyar oldalról. Ugyanígy, az elnök már a választási programjába is beletette, hogy legyen újra autóbusz-összeköttetés Budapest felé. Már tárgyaltam ebben a kérdésben a losonci autóbusz-vállalattal” – fejtette ki Csúsz Péter.

A Besztercebányai Megyei Önkormányzat és a Nógrád Megyei Közgyűlés, illetve a Borsod-Abaúj-Zemplén megye számára fontosak a határ menti

kapcsolatok, a turizmus fejlesztése. Három határon átnyúló foglalkoztatási akciótervet dolgoztak ki, mely a vállalati fejlesztésre, munkahelyteremtésre és a közlekedési infrastruktúra kialakítására irányul.

A rimaszombati megyei képviselők kérésének megfelelően szeretnék a Péterfala-Zabar közötti út felkarolását is, ahol szintén megvalósulhat egy határ menti infrastruktúra-fejlesztés. Ugyanúgy, az Ózd-Susa-Jéne-Rimaszécés határátkelő-szakasz is tárgyalások alatt áll, s keresik a lehetőséget, hogy ezeket is bekapcsolják a pályázatokba.

Három Ipoly-híd előfinanszírozására készült el a megye

A hídépítést az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország 2014-2020 együttműködési programból finanszíroznák, s magyarországi részről a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, szlovákiai részről pedig Besztercebánya Megyei Önkormányzata támogatja.

A hidakat Ipolyhídvég (Ipeľské Predmostie) és a magyarországi Drégelypalánk között, továbbá Ipolyvarbó (Vrbovka) és a magyarországi Órhalom között, valamint Szécsénykovácsin (Kováčovce) tervezik. A szükséges pénzüsszeget az egyes községek egyedül nem lennének képesek előteremteni.

A pályázatok be vannak adva, mivel Besztercebánya megye még mindig nem pályázhat, így a főpályázó a ma-

gyar oldal, s várják az Interreg döntést, valószínűleg Ipolyhídvég és Ipolyvarbó esetén pozitív lesz a döntés. Nyertes pályázatok esetére a háromoldalú szerződéseket a szlovák részek társfinanszírozásra már megkötötte a megye a megyéhez tartozó útkarbantartó vállalat és a település között.

„Jelenleg meg van szavazva, hogy nyertes pályázat esetén automatikusan elkészül a tényleges szerződés, a megye kész a társfinanszírozásra, s a kölcsön biztosítására a falvak részére” – mondta Csúsz.

Az egyik legnagyobb gond az út

A legégetőbb probléma az utak kátyúzása. Minden egyes képviselőt ezzel bombáznak a polgármesterek. Az utak kijavítására a megye 2 millió eurót különített el, de már most látszik, hogy nem lesz elég. A déli régióknak erre a célra még pluszba 1,2 millió eurót harcoltak ki.

Csúsz úgy véli, ezekkel már el lehet végezni az utak kátyútlanítását. Az MKP partnere lett a megyei elnököknek, s most az a megegyezés, hogy az Útkarbantartó Vállalat ebből a többletpénzből be kell foltozza az összes déli járásban lévő kátyút.

A vezetés a politikai klubokkal egyeztetve azt tervezi, hogy a következő évben egy nagyobb kölcsönt vesz fel, amiből a másod- és harmadrendű utakat újítanak fel. Azt remélik, hogy az állam is hozzájárul a tervhez. „Olyan rossz ál-

lapotban kapták a megyék az országtól az utakat, hogy önerőből sosem fogják megjavítani. Ezért jött a gondolat, hogy ha a kormány segítené a megyéket a következő évben egy bizonyos összeggel, akkor a megyék is vegyenek fel ugyanolyan összegű kölcsönt. A mi megyénk vezetése erre fel van készülve, ha a többi megye is pártolná ezt a gondolatot, akkor 2020-ra Szlovákia útjainak akár a 80%-a is megújulhatna. Megéri tehát ezen gondolkodni“ – szögezte le Csús.

Egy nagy összetett kérdés, hogy az úthálózat hozzá tud-e járulni a régiófejlesztéshez. „Azt hiszem, azzal mindenki egyetért, hogy amíg nincs mit megmutatnunk, addig ne várjunk turistát. Ez olyan, mint a befektetőknél, ott is mindig azt mondjuk, hogy ilyen utak miatt nem jönnek hozzánk. Ha viszont már lesz utunk, még mindig ott leszünk a nagy kérdésnél, hogy van-e megfelelő munkaerőnk. Ezért kell reformot csinálnunk az iskolaügyben is” – magyarázza Csús az összefüggéseket.

Kísérleti-projekt indult az oktatásügy fejlesztésére

A megye által kiválasztott gimnáziumokban egy olyan oktatás indul meg, amely a modern követelményeknek megfelelően készíti fel a diákokat. Mint megtudtuk, kutatómunkát fognak végezni két területen. Az egyik a programozás, a másik pedig a robotika.

Azt szeretnék, hogy olyan szakok nyíljanak, amelyekre szükség van. Szorosan együtt kell működni a vállalkozói réteggel, a kamarákkal. „Hiába mondják meg, hogy a vállalkozóknak kikre van szüksége, ha az iskolák nincsenek technikailag felkészülve, hogy azt a szakot oktassák” – tette hozzá Csús. Az iskolahálózat ésszerűsítését is el kell végezni, ugyanis látni kell, hogy a középiskolákban nincs annyi diák, amennyi fenntartaná a létező rendszert.

Fejlesztési ügynökség alakult

A Fejlesztési Ügynökség civilszervezet alapítólevelét és koncepcióját 2018. április 26-án szavazták meg a Besztercebányai Megyei Önkormányzat képviselői. A tervezetet Ondrej Lunter (független), Juhász Péter (MKP) és Branislav Hámorník (SMER-SD) képviselők nyújtották be, a testület pedig megszavazta azt. Az új szervezetben a Magyar Közösség Pártjának klubja

is képviselve lesz. Bizalmat szavaztak két magyar képviselőnek, így Cziprusz Zoltán az igazgatótanácsban, Jámbor László pedig a felügyelőtanácsban kapott helyet.

Az ügynökség a megyei költségvetés 1%-át kapja majd meg, azaz évi 1 milliárd 700 ezer eurót. A tervek között van a szociális vállalat létrehozása, s itt szerepel a régiókért és határon túli együttműködésért felelős elnöki megbízott munkaköre is. A szervezetnek 14 alkalmazottja lesz, de nem új munkaerők, hanem a megyei hivatal alkalmazottjait csoportosítják át. Az ügynökség munkájához is szeretnének uniós forrásokra

pályázni, ugyanis a megyére még mindig érvényes a Kotleba elnöklése idejéből való tilalom, miszerint a megye nem pályázhat uniós forrásokért.

Az ügynökség fő feladata a beszercebányai régió felzárkóztatása lesz. Ján Lunter megyeelnök szerint a megye déli része nagyon elhanyagolt állapotban van. Ezt támasztja alá az is, hogy a térségben a legnagyobb a munkanélküliség, nagyon rossz minőségűek az úthálózatok, amelyre megoldásokat kell keresni. Kifejtette, hogy lobbizik az R2-es gyorsforgalmi út mielőbbi megépüléséért is, csak az ugye nem megyei hatáskor. Viszont, mint mondta, annak

érdekében mindent elkövetnek, hogy a másod- és harmadosztályú utakat felújítsák.

A prioritások egyike a turizmus és az ezzel foglalkozó szervezetek támogatása egészen Selmecebányától Nagyrőcéig. Ján Lunter megyeelnök kijelentette, hogy nagy lehetőségeket lát e téren, amely a déli régiók felemelkedését szolgálhatja, hiszen bevételeket hoz a térségbe, s élénkíti a helyi piacot, vendéglátást. A további tevékenységi kör a felmérések, kutatások készítésére, a harmadik szekció pedig a projektek előkészítésére irányul. Együttműködnek további szervezetekkel, amelyek által segítséget tudnak nyújtani a településeknek a különböző uniós alapok pénzhívásában is, amelyben munkahely-teremtési lehetőség is van.

A szervezet külön kíván foglalkozni a leszakadó déli járásokkal. Az első tervek között szerepelt, melyet a megyei önkormányzás is jóváhagyott, hogy a besztercebányai központi iroda mellett egy rimaszombati kihelyezett részleget is létrehozzanak. Szeptember közepétől ez is elérhető: az irodát Ján Lunter, a Besztercebánya Megyei Önkormányzat elnökének jelenlétében hivatalosan 2018. szeptember 13-án nyitották meg.

A hivatalos irodamegnyitó után fogadást is rendeztek a járasok polgármestereinek, hogy minél szélesebb körben elterjedjen az ügynökség és az iroda létezése, és hogy első kézből kapják az információkat. A résztvevőket Ondrej Lunter, az ügynökség igazgatója tájékoztatta.

A kihelyezett irodát Rimaszombatban nyitották meg

A megyében a Magyar Közösség Pártjának Rimaszombatból van a legtöbb képviselője, így esett a választás a kihelyezett iroda helyszínéül is Rimaszombatra. Az iroda a nonprofit Fejlesztési Ügynökség részlegeként működik, vagyis nem a megyei hivatal alá tartozik.

Augusztus elsejével átvették a Besztercebánya Megyei Önkormányzat kihelyezett irodájának a kulcsait Rimaszombatban, a történelmi Fő terén található 1. számú épületében, melyben az Allianz biztosító is székel. Az iroda az első emeleten, 204-es ajtó alatt érhető el. Az iroda nyitva áll munkanapokon 8.00 és 16.00 óra között, Csúsz Péter pedig csütörtökönként délután egytől háromig személyesen is felkereshető, de elérhető e-mailben: bbskkancelariars@gmail.com címen vagy telefonon: 0907 87 82 57.

Itt dolgozik Csúsz Péter elnöki megbízott asszisztense, Tóth Enikő, aki majd besegít a koordinálásába, a fordításokban azon projekteknél, amelyeket a megye és a járás fejlesztésére írnak ki.

Tóth Enikő a besztercebányai Bél Mátyás Egyetemen végzett tolmács-fordítóként magyar-szlovák-olasz szakon, volt cserediák Budapesten, dolgozott a bankszférában. Új munkahelyén tevékenyen hozzá kíván járulni ahhoz, hogy a régió, ha kis lépésekkel is, de végre a fejlődés útjára lépjen, s előbbre haladjon. „Fáziskésésben, de elkezdődött egy

munka, amit folytatni kell – véli Csúsz Péter. – Lesz mit csinálni 5 éven keresztül, hogy azt a kezdeti lendületet, ami leállt a Kotleba idején, most újra felvegyük és bepótoljuk. Minden téren elvesztegettünk négy évet. Első körben a leszakadást kell megállítani, hogy aztán arra esetlegesen egy fejlődést építhessünk. Mindenekelőtt a koncepcionális kérdéseket kell megoldani, hogy arra rá lehessen építeni a gyakorlatot.”

Mint kifejtette, az iroda nyitva áll a régió összes polgármestere számára, hogy közösen alkothassanak koncepciót. A tevékenységi terület az öt legerősebb járásra (Poltár, Nagykürtös, Losonc, Rimaszombat, Nagyrőce) kiterjed, s minden olyan fejlesztésbe bekapcsolódnak majd, amely a régió és az infrastruktúra fejlődését szolgálja.

Csúsz elmondta, az a tapasztalata, hogy a polgármesterek pozitívan fogták a megyei megbízotti funkciójában, és sokan keresik fel. Az iroda mindemellett a Rimaszombati járás mind a 17 megyei képviselőjét is szolgálja. Úgy, ahogyan a polgárokat is, hogy így is mindenkinek közelebb kerüljön Besztercebánya. „Én mindannyiuk jó partnere szeretnék lenni, a képviselőknek felajánlottuk, hogy használhatják az irodát. Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy mindenki a saját homokozójában játsszon. Nyitottak vagyunk mind az öt járás felé. Keressenek fel bennünket!” – szögezte le Csúsz Péter elnöki megbízott.

Szímő, ahol mindig történik valami

Szímő Érsekújvártól 13 kilométerre nyugatra, Gútától 12 kilométerre északra található, a Vág bal partján fekszik. A 2011-es népszámlálási adatok szerint 2281 lakosából 1605 magyar, 445 szlovák és 184 roma. A falu híres szülőtte Jedlik Ányos, természettudós, feltaláló. Emlékét mellszobor, emlékkiállítás is őrzi, ő az iskola névadója. Szímőn született Kosík István is, aki a két világháború között Csehszlovákia Kommunista Pártja országgyűlési képviselője volt, őt a nácik az oranienburgi koncentrációs táborban meggyilkolták. A község háza falán emléktábla, az iskola kertjében szobor őrzi emlékét. Itt született a fiatalon elhunyt Kantár Csaba, költő, performer is, akinek emlékére minden évben átadják a Kantár Csaba díjat, melyet ifjú tehetséges írók, költők kaphatnak meg. A község polgármestere Bób János.

Szímő nevét tavaly elég gyakran hallhatuk, olvashattuk a híradásokban, hiszen az Év Faluja országos megmérettetésen a második lett, nemrégiben pedig Európa Diploma elismerésben is részesültek, ezek mind rangos kitüntetések, mit jelent ez a falu lakosságának és természetesen a polgármesternek?

Elsősorban mindig nagyon jól esik, ha a munkánkat elismerik. Már az Év Faluja második helyezésekor is elnyerésekor is azt gondoltuk, ez óriási elismerés, nagyon megtisztelőnek tartjuk, arra ösztönöz bennünket, hogy becsületesen dolgozzunk tovább, fejlesszük magunkat. Mi, a munkatársaimmal és képviselőtársaimmal tényleg olyan települést akarunk kialakítani, ahol szép a környezet, ahogyan a szlogenünk is mondja, ahol, élni jó. Legfőbb célunk, hogy a lakosok jól érezzék magukat. Az Év Faluja „versenyre” ki kellett dolgozni egy prezentációt, már ennek elkészítése után azt mondtuk, érdemes volt benevezni, mert egyfajta leltárt készítettünk, hogy mi mindent sikerült elérni, de az is kiderült: még mit nem, és mit szeretnénk, merre haladjunk tovább. Azt gondolom, sose lehet megelégedni egy szinten, hanem szeretnénk

tovább fejlődni és fejleszteni a települést.

Az Európa Diploma is hasonló, ezt a díjat még 1965-ben alapították az Európa Tanács égisze alatt, azóta mindössze három szlovákiai település nyerte el, Námestó (Námestovo), Szógyén és most Szímő. Azon felbuzdulva, hogy az Év Faluja versenyen a második helyen végeztünk, jelentkeztünk be erre a megmérettetésre. A pályázat tulajdonképpen megvolt, csak kiegészítettük, és lefordítottuk angolra, mert ide angolul kellett pályázni, beadtuk Brüsszelbe, arra gondoltunk, veszíteni nem veszíthetünk semmit. Első próbálkozásra sikeresek lettünk, aminek nagyon örültünk, mert ez az eddigi munkánkat, de nem csak az önkormányzatát, a hivatalát, hanem a lakosokét is értékeli. El kell mondanom: leginkább a lakosság tesz azért, hogy a falu képe milyen, nélkülük nehéz lenne ilyen díjat megnyerni, azért is örülünk, hogy az országos elismerés után, európai szintű díjat is kaptunk. Olyan települések voltak jelen a díjazató ünnepségen, mint Stuttgart, Kijev, Olaszországból és Franciaországból gyönyörű városkák, egyetlen falu voltunk a díjazotok között. Megtisztelő, hogy értékeli,

amit a falu fejlesztés terén, a környezetvédelem terén, a partnerség kiépítése terén, a gazdálkodás terén, és a többi témakörben is teszünk.

Azon kívül, hogy elmondhatják, van ilyen elismerésünk, mit ad egy-egy ilyen díj, van-e hozadéka?

Ahogy mondtam, legnagyobb az erkölcsi elismerés, a lakosok is büszkéek, hogy ilyen kitüntetések kapunk, beszélnek róla, mondják egymásnak, sőt a nem szímőiek, a környékbeliek is gratulálnak, nemcsak nekem, hanem a lakosainknak is, ami nagyon pozitív. Interneten és a szociális hálón is nagyon sokan gratuláltak, és fizikailag is. Nekem mindenképpen nagyon fontos: érezzék úgy az emberek, hogy ebben a faluban megvan minden, ami ahhoz szükséges, hogy itt jól érezzék magukat. Nem hiába választottuk, a „Szímő, ahol mindig történik valami” jelmondatot. Szerintem, akár az infrastruktúrát nézzük, akár a szociális ellátást, vagy a kultúra, sport, oktatás területét, tényleg van minden, ami egy ilyen faluban szükséges. Persze mindig van mit fejleszteni, meg szeretnénk is fejleszteni, de azt gondolom, és a lakosok visszajel-

zései is ezt mutatják, hogy nem rossz itt élni.

Ezen kívül azt gondolom, van némi anyagi vonzata is az elismerésünknek. Eddig sikertelenül pályáztunk az ún. falufejlesztési pályázaton (Obnova dediny), viszont most, hogy ezeket a kitételeket elnyertük, rögtön sikeres lett a projektünk, igaz, ez egy kisebb pályázat volt, csak 5 ezer eurós költségvetésű. Faültetésre nyertünk pénzt, a falu központjától északi irányba a fő utcától fákat fogunk ültetni októberben. Talán az sem véletlen, hogy Brüsszelből nyertünk 25 ezer eurót, a Fröccsnapokra, ezek szerintem összefüggnek. Azt gondolom, ha a falu valamilyen elismerésben részesül, a pályázatait is pozitívabban értékelik.

Egy szép programot is köszönhetünk egyébként az Év Faluja versenynek. A Fröccsnapokkor mindig szervezünk kiállításokat is, a Környezetvédelmi Ügyönkség készített az átadó ünnepségre paravánokat, külön minden faluról, ezt a kiállítást felajánlották és a Fröccsnapokon bemutattuk a verseny helyezettjeit, nagyon érdekes volt, ez volt az egyik kiállítás és fényképképzésünk volt még, egy helyi fényképész képeit, és régi képekből gyűjtött összeállítást is megnézhetek az ide látogatók.

Ahogy jöttünk be a faluba, nagy üvegházakat látunk, mit termelnek?

Az egy új, nem a szocializmusból átörökölt üvegház, hanem egy vállalkozónk, uniós támogatásból építette, eredetileg nem volt ilyen nagy, de sikerült bővítenie a befektetőnek. Különlegessége, hogy geotermális furat is van benne, amelyet

szintén európai uniós forrásból csináltak, azzal fűtik az üvegházakat, teljesen automatizált. A cég neve Zelstar, és Szlovákia legnagyobb uborkatermelője, több üzletláncot lát el uborkával, csak sajnos munkaerőgondjuk van, nem találnak munkást, pedig jól fizetnek. Most már általánosságban is igaz: Szímón nem az a gondunk, mint néhány éve, hogy magas a munkanélküliek aránya, hanem munkaerőhiány van. Büszkén mondhatom, nem sokan járnak el a faluból dolgozni, néhányan utaznak Gútára a kábelgyárba, vagy Galántára a gyárakba. Szerencsére a szövetkezet is működik, olyan 70-80 embernek biztosítanak munkát, van egy ipari zónánk, ahol sajnos még csak egy befektetőnk van, az újvári úton alakítottunk ki ipari zónát 13 hektáron, de ott is folyik a munka. Örülök neki, hogy alacsony a munkanélküliség, illetve munkaerőhiány van, de így közhasznú munkást is alig tudunk alkalmazni, pedig lenne mit csinálniuk.

Mivel faluról van szó, fontos a mezőgazdaság. Mennyire művelik kertjeiket a szímőiek?

A háztáji megvan a legtöbb családnak, valamikor itt is főliáztak az emberek, dinyéje szinte minden családnak volt, egyik legnagyobb dinnyetermesztő község voltunk, most is van még, de már kevesebb. Azt mondhatom, a legtöbb ember saját magának megtermeli a zöldséget és gyümölcsöt. Régen volt 10-12 felvásárló a faluban, most már nem jellemző, egy vagy kettő van.

Több község is egyre jobban támogatja a helyi vagy falusi turizmust, ez nemcsak az önkormányzatoknak jó, hanem a helyi vállalkozók is profitálhatnak belőle.

Mivel tudják a faluba csábítani a turistákat?

Rengeteg rendezvényünk van, sok mindenre és mindenkire építhetünk szerencsére. A Csemadok most már 30 éve szervezi meg a Vág Menti Találkozóját, először Vág Menti Randevűként szervezték meg, ez is rengeteg embert szólít meg, annak ellenére, hogy a folklórral most már nehezebb megszólítani a közönséget, de rögzült az emberekben, hogy ilyen is van. Minden évben megszervezzük a Fröccsnapokat a Fötéren és a Jedlik Ház szabadtéri színpadán, ahol már hetedik alkalommal gazdag program és koncertek várták az érdeklődőket, idén a program része volt Szlovákia legnagyobb fröccsének elkészítése, ami 218 liter fröccsöt jelentett. Népszerűsíti a falut több más is, két kitételek átadása kapcsolódik községünkhöz: a Jedlik-díj és a Kantár Csabádíj.

Egyébként valóban úgy érzem, hogy kitérési pont lehet a falusi turizmus, az idegenforgalom, a Vág-parton nagyon szép a környezet, rendszeresen takarítjuk, rendben tartjuk a partot, a fürdőzők után a szemetet összeszedjük, csináltunk egy kis öltözőt, vállalkozóinkat ösztönözzük, működik ott egy büfé is nyáron, minden hétvégén koncertek vannak, tehát zajlik ott az élet, és ezt természetesen reklámozzuk is, például az érsekújvári tévében. Nemrégiben a községi hivatal operatőre feltett egy videót az internetre a Vág-partról, ez most 33 ezer megtekintésnél tart, ez is népszerűsíti a strandunkat, és szájról szájra is megy a hír, hogy ez van és működik. Hétfévenként kapacitásgondok is voltak, a parkolókkal, pedig elég nagy helyet jelöltünk ki, csináltunk meg az autókknak, rendbe tettük a területet. Ez egy

szabad strand, az emberek rájöttek, hogy nagyon szép tiszta a víz, állítólag nálunk a legszebb a környéken a Vág-part és a legtisztább a vize. Sajnos a Nyitra folyó és a Kis-Duna is sok piszkot behord a Vágba, ezért nem olyan tiszta a vize például Kamocsán vagy Gútán. A strandolási lehetőségen kívül a különböző motoros vízi sportok is felkapottak, de a csónakázás, kajakozás és kenuzás is népszerű, több mint ezer ember fordult meg Szímőn a parton hétfégenként.

Nem zavarják a strandolók és a más vízi sportokat üzök egymást?

Nem, el vannak különítve, kijelöltük a határokat, még 10 éve sikerült megoldani, mert például a jet ski zók szerettek a strandolók között jönni-menni, mutogatni magukat, ezért kijelöltünk nekik egy külön helyet, segítettünk az intézkedésben, kialakítottuk a területet nekik is, jó pár száz méterre a strandtól. A vízi cserkészeknek is van Szímőn csónakházuk, ami most egy kicsit nem annyira jól működik, ezt is megpróbáljuk majd fellendíteni. Halászok is vannak, a Vágon is és van községi horgász tó is, van horgász szervezetünk, mely ezt a tavat rendszerben tartja, sporthorgászat is folyik, versenyeket is szerveznek, a Vágban is vannak szép nagy halak. Nemcsak a Vág-partunk miatt éri meg Szímőre utazni, van egy Jedlik Ányos emlékszo- ba, van községi galériánk, van szikvizes kis kiállításunk, múzeumunk a szikvízgyártásról, Illés Béla fafaragónak van egy állandó kiállítása a Károlyi Házban, tehát aki ide látogat, annak tudunk kínál-

ni több programot is, szállást is tudunk biztosítani. Eddig csak a szövetkezetben volt szálláslehetőség, 35 főre, szépen felszerelt szobákkal, és most már, mióta készen van a Károlyi Ház, vagyis Mesterségek Háza, a falunak is van kiadó szobája, igaz, hogy csak 20 főre. De tervezzük a Mesterségek Háza mögé egy Mesterségek Udvara kialakítását is, van egy nagyon szép projekt dokumentációnk róla, Interreg pályázatba beadtuk, de sajnos eddig nem ment át, nem volt sikeres. Szeretnénk még szálláshelyeket kialakítani, úgy szeretnénk, hogy nyári táborokat is lehessen szervezni az udvarban. Idén másodszor volt kéthetes színész-musical tábor, gyerekeknek, nagyon élvezték, foci tábor is szokott lenni. Tehát, ha kialakulna a Mesterségek Udvara, tudnánk bővíteni a nyári táborok kínálatát is, ifjúságnak is, gyerekeknek is. Most azt tervezzük, hogy művészeti tábort szervezünk szolnoki barátainkkal közösen.

Milyen céllal szervezték meg a színész-musical tábort?

Nagyon tetszett a gyerekeknek is, szülő- lőknek is ez a színész-musical tábor, tavaly csak egy, idén már kéthetes volt, ezt Szímőn hirdettük csak, de jöttek Érsekújvárból és Gútáról is gyerekek, valahogy megtudták, és nem akartuk visszautasítani a jelentkezőket, 40 gyermek vett részt a táborban. Egy színész barátunk, aki nagyon jól tud bánni a gyerekekkel vezette a tábort. A két hét alatt megtanultak egy darabot, és a Fröccsnapokon ezt elő is adták, nagy sikerrel,

élvezték a gyerekek a fellépést is, énekeltek, táncoltak, játszottak a színpadon.

Szímő híres a szikvízről is.

A szikvízgyártás folyik, egy kicsit most elhanyagoltuk az engedélyeztetést. Úgy terveztük, hogy saját részre, rendezvényeken forgalmazzuk, de látjuk, hogy van igény, tehát vennének az emberek, ha palackozva lenne, ezért engedélyeztetni fogjuk, hogy árusíthassuk, forgalmazhassuk.

Mitől más a Szímői szikvíz, mint a boltokban kapható vizek?

Egyrészt azért, mert Szímőn készül, másrészt nagyon jó az alapja. Az alapja Bósról érkező vezetékes víz, amit kétszer átfiltrálunk és utána a szikvízgyártó berendezéssel, amit a szikvizes barátainktól, a Jedlik Ányos Lovagrendtől kaptunk, azzal készítjük és nagyon bevált. Sőt, azt mondják a magyarországi barátaink, hogy jobb, mint az ő szikvizük. Szerintem is nagyon finom, fröccsnek meg kiváló. Azt

vettem észre, hogy ismét népszerű lett a fröccs, nemcsak mert a fröccsnapokon rekord mennyiségű fröccsöt készítettünk, a kisfröccs a legnépszerűbb, egy az egyhez arányban, egy rész bor és egy rész szikvíz. A fröccs rekord is teljesen szimói volt, szimói borból – a mezőgazdasági szövetkezetnek van 7 hektár szőlője, idén rajnai rizling volt a fröccsnek az alapja – szimói szikvízzel keverve, nagyon finom volt.

Beszéltünk turizmusról, iparról, de hogy ezek is jól működjenek, megfelelő infrastruktúra is szükséges. Milyenek az utak Szimón?

Megeyi utak kettő van, ami Érsekújvárba és ami Gútára vezet, ezeket 4-5 éve újították fel, az Érsekújvár-Andód-Szímó vonalat, valamint Szímó és Kamocsa közti utat, ezek nagyon jó állapotban vannak, ezzel elmondhatjuk, hogy a községet nagyon jó minőségű utakon lehet megközelíteni. A helyi utak nagy részét is felújítottuk, de vannak javításra váró szakaszok is, vannak, amiket még nem sikerült rendbe hozni, mert várjuk még a csatornahálózat bővítésére beadott pályázatunk eredményét, és nem akarunk addig nagy újtavításba kezdeni, a csatornaépítés előtt. Tehát most várunk, fellebbeztünk a pályázati döntés ellen, mert számunkra nem volt elfogadható a magyarázat, amivel elutasították, nem is igaz, amit leírtak. A járdákat is igyekeztünk felújítani és a víz-elvezető árkokat is, de ezen a téren is van még mit csinálni. A tereket pályázatokból újítottuk fel.

Milyen az oktatás helyzete a községben?

Az iskolát és az óvodát még 2010-ben felújítottuk, az óvodán még elfér egy kis felújítás, de most a Bethlen Gábor Alapnál nyertünk támogatást, abból megújul a fűtésrendszer és más belső felújítás is megvalósul belőle. A magyar iskolába jelenleg 110 gyermek jár, a szlovákba 65 körül.

Ahogy sétálunk a faluban, minden középület, az utak, a járdák rendben vannak, egyedül a községi hivatal nincs felújítva. Miért?

Ez olyan, mint a susztereknél, lyukas a cipő. (nevetés) Van egy ellenzéki képviselőnk, aki azt kérdezte tőlem, nem szegyelem-e magam, mert így néz ki a község háza. Mondtam, nem szégyellem magam, akkor lenne miért szégyenkeznem, ha az iskola és az óvoda épülete nézne így ki, azok nem lennének felújítva, mert csak fontosabb, hogy a gyermekeink legyenek szép és egészséges környezetben, biztonságban, télen melegben, mint a község-

háza. Egyébként, még nem is volt kiírás községi hivatalok felújítására, ahova mi is tudtunk volna pályázni, tavaly ugyan volt egy, de mi nem estünk bele, mert főleg energetikai célokra lehetett pályázni, itt nálunk 60-as falak vannak, az ablakok újak, nem tudtunk olyan hatékony energiaspórolást bemutatni, hogy pályázhattunk volna. De nem mondtuk le róla. Nekem sokkal fontosabb volt, hogy a kultúrházunk megújuljon, egy szocialista, lerobbant épületből egy szép és modern kultúra házát tudtunk csinálni, ahol rengeteg a rendezvény, a Károlyi Házban is sok a rendezvényünk. Sportsarnokot is építettünk az iskola mellé, ami az iskolákat szolgálja, a sportpályánk is megújult, új öltözők vannak, inkább a lakosoknak kedveztünk, mindent felújítottunk, ami a sport, oktatás, kultúra területével összefügg. A községi hivatalon kívül már minden megújult. De majd ez is meg lesz. Megvettünk egy régi épületet, itt szemben, Litomerický Nándor (a komáromi Európa udvar látványtervezője, komáromi építész) már egy nagyon szép látványtervet kidolgozott rá, hogy oda egy község háza épülhessen. Most már csak a megfelelő pályázati lehetőséget várjuk, állítólag ősszel lesz egy kiírás középületek felújítására, csak ez is energiatakarékosra összpontosul majd.

A község lakosainak száma 2300 körül mozog. Itt tudják tartani a fiatalokat? Sok a betelepülő család?

Utóbbi években változik a helyzet. Jellemző volt az elvándorlás, most látják, hogy fejlődik a falu, költöznek vissza az emberek, elég nagy a kereslet a házak iránt, amit mi nem is bánunk. Nem annyira jellemző a beköltözés, mint Andódon például, de már nincs annyi üres ház a faluban, mint volt, nemcsak új lakóink vannak, hanem vissza is költöznek családok, vagy olyan családok települnek vissza, akiknek nagyszülei itt éltek. Bérházak is vannak, egyelőre nincs szét dolgozva erre új projekt, de tervezzük újabb bérházak építését is.

Minden kisebb-nagyobb településen tapasztalhatjuk, hogy sok a nyugdíjas, Szimón hogyan tudnak gondoskodni az idősekről? Milyen a szociális ellátás?

Van nyugdíjas napközis otthonunk, magánvállalkozásként működik. Az intézmény reggel héttől este hatig van nyitva, munkanapokon, tehát reggel 7-8 óra körül a családtagok beviszik az idős vagy rászoruló páciens, este pedig munka után hazaviszik. Jelenleg úgy látjuk, ez elég, egyelőre nem látunk igényt bentla-

kásos öregotthonra. Ez a napközi otthonos megoldás azért tetszik, mert az idős ember nincsen kiszakítva a saját környezetéből, a családjából, este a saját otthonában vacsorázik és tér nyugovóra. Hétfvégén pedig otthon van a gyerekeivel, unokáival. Nem az idősek ellátásával függ össze, de szociális kérdés. A roma közösségnek tervezünk kialakítani egy közösségi központot.

A 21. század nagy kihívásai közé tartozik a hulladékgazdálkodás. Az emberek lassan megszokják a szelektív hulladékgyűjtést.

Szímón már hetedik éve működik hulladékgyűjtő udvar és komposztáló, a lakosok szelektálhatják a szemetet, sőt ingyen hozhatják a hulladékot. A zöld hulladékot tudjuk darálni, de rájöttünk, nekünk jobban megéri, ha nem daráljuk. Most ledaráltatjuk egy olyan céggel, amelyik ezt utána el is viszi, nyersanyag, fűtőanyag, így nem kerül pénzünkbe a feldolgozása, a községnek gazdaságosabb ez a megoldás. Mikor kialakítottuk a gyűjtőkomposztáló udvarunkat, akkor kaptunk az építkezésre támogatást, de a fenntartásáról már teljes mértékben nekünk kell gondoskodnunk.

Őn is újra indul a polgármester választásokon. Mik lesznek a következő évekre a prioritások?

Mindenképpen szeretnék a környezetvédelem terén előrelépni még. Szeretném zöldebbé tenni a falut, faültetésekkel, terek kialakítását is folytatnánk, az idegenforgalom területén szeretnék bővíteni, a már meglévő Vág-parti strandot szélesíteni, népszerűsíteni, bővíteni a szolgáltatásokat. Szeretnék bővíteni a szálláslehetőségeket a község részéről is, és a lakosságot is arra ösztönözni, hogy szobakiadással is megéri foglalkozni, mert már most is van igény nemcsak egy napra jönni, hanem több napra is. Például a Jedlik napkor volt itt a szolnoki Vivaldi kamarazenekar, akkor a barátom körbe vitte őket a faluban, a Vágot is megmutatta, de akkor még nem volt fűrdési szezon és a zenekar tagjai közül egy páran visszajöttek augusztusban 3-4 napra. Igyekeztünk bővíteni a kínálatot Szimón is, de mindig elmondjuk, hogy milyen látóvalok vannak a környéken, például ajánljuk a gútai vízimalmot, az andódi Czuczor Gergely múzeumot, Tótmegyeren a kastélyt, van a környéken látóvaló, megéri, érdemes eljönni van mit nézni. És nem mondtunk le arról sem, hogy az ipari zónába is találunk még befektetőt.

Vadkerti Neszméri Csilla

Bős kezd igazi kisvárossá válni

A Csallóköz legfiatalabb városában a helyi választásokon általában három vagy több jelölt indul – idén Fenes Iván, Jakus Zoltán és Darnai Gábor – a polgármesteri székért, de Fenes Ivánt, aki huszonöt éve polgármestere a településnek, eddig még senkinek sem sikerült legyőznie. Az MKP idén is teljes listát indít a tiztagú önkormányzati testületbe. Egy új jelöltjük van az előző választásokhoz képest, a huszonhat éves Tatai Robi, akit a legtöbben csak a séfek séffjeként ismernek. „Vele együtt főzzük ki a választási programot” – jegyezte meg viccesen Fenes Iván, amikor nemrégiben felkerestük. Rögtön hozzátette, a legidősebb jelenlegi képviselő is mindössze 55 éves, úgyhogy a közép- és fiatalabb generáció tagjai alkotják az önkormányzatot.

Beszélgetésünk nem volt zavartalan, hiszen éppen finiselt a jelöltállítás. Ottjártunkkor nem sokkal egymás után megérkezett Jányok MKP-s polgármesterjelöltje és Várkonyi jelenlegi polgármestere is, hiszen Fenes Iván, nemcsak polgármester, hanem az MKP járási elnöke is. A jelöltek meghányták-vetették településeik gondjait és természetesen az esélylatolgatás sem maradhatott el. A kampányról szólva abban mindannyian egyetértettek, hogy az elvégzett munka, a tettek magukért beszélnek. Ha a polgárok látják, hogy egy település virágozik, akkor annak szavaznak bizalmat, aki ennek érdekében sokat tett.

Huszonöt év alatt megszokta az ember az állandó készülséget

A járási elnök bizakodó a választásokat illetően, hiszen tucatnyi olyan polgármesterjelöltjük van, akit más pártok is támogatnak. Ez szerinte azért is fontos, mert egyfajta fokmérője lehet az elkövetkezendő parlamenti választásokkor az együttműködési hajlandóságnak. Sok helyütt – a járás összes városban – az MKP saját jelöltet indít.

„Én úgy látom, hogy országos szinten is az MKP lesz a második párt, amelyik a legtöbb polgármestert és képviselőt fogja adni” – jegyzi meg optimistán.

Fenes Ivántól azt is megkérdeztük, van-e B-terve, ha a választásokat esetleg nem ő nyerné meg. Egyből rávágja, ő biztosan nem fog sorban állni a munkaügyi hivatalban. Vannak elképzelései arról, mihez kezdhetne.

„Ötvenéves kor után az ember már elgondolkodik sok mindenben. A fő, hogy emelt fővel távozzon, aki leköszön, megtartva jó kapcsolatát az emberekkel. Néha be-

le-belefárad az ember a polgármesterkedésbe, főleg, amikor szélmalomharcokat vívunk, de jómagam annyira megszoktam már ezt a munkát, hogy két-három napnál hosszabb szabadságra nem tudok elmenni. Egyszerűen azért nem, mert már a harmadik napon azon jár a fejem, mit kellene csinálni, mennyi dolgom van. Huszonöt év alatt megszokta az ember az állandó készülséget” – teszi hozzá a hat választási ciklust nyert polgármester, aki valószínűleg az egyik leghosszabb ideje regnáló településvezető.

„Lakásokat – összesen harminckettőt – adunk át, elkészült a körforgalom, felújít-

tottuk az óvodáinkat, gyönyörű szép lett a templomunk, megépült a Csemadok ház, új egészségügyi központot építünk hamarosan, a kultúra virágzik, tömegszervezeteink remekül működnek. Bős most már kezdi felvenni a kisvárosi jelleget. Mindenütt építkezések folynak, közülük is kiemelném a református templomot. Mert ez is arról, szól, hogy van itt egy növekvő református közösség, amelyet az anyaország anyagilag is megsegít, hogy templomot építhessen magának. Erről eddig legfeljebb csak álmodhattunk. Ugyanezt elmondhatom a Temető utcai óvodáról is, ami a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programnak – csaknem 300 ezer eurónak – köszönhetően – nagy rekonstrukción esett át” – sorolja az eredményeket.

A Csemadok ház már kész, új rendelőintézet is épül

Harmadik éve város Bős, amivel csak nyert a település, legalábbis a polgármester szerint. Ennyi beruházás, ennyi fejlesztés nem volt sohasem még itt.

„A lakosság ennek csak pozitív oldalát tapasztalhatja meg, hiszen adó- és illetékemelés nem történt. Hogy Bős egyre vonzóbb város, azt abból is látom, hogy száz lakásigénylési kérvény érkezett hivatalunkba, eddig ez nem volt jellemző. Mindig csak annyi lakást építettünk, amennyire igény mutatkozott. Bár még mindig valamivel többen halnak meg évente, mint ahány kisgyermek születik, hamarosan ez a statisztika átfordulhat, hiszen a környékbeli falvakból sok fiatal költözik Bősre. Pont ezért fontos, hogy iskoláink és óvodáink mind rendbe legyenek téve. Bölcsődét is tervezünk nyitni, hiszen egyre több anyuka megy vissza dolgozni a gyés letelte előtt” – meséli a polgármester.

A Felvidéken kuriózumzámba megy, hogy Bősön a Csemadoknak vadonatúj székházat épített a falu, amit nemrég adtak át. Talán azért is, mert a polgármesternek szívügye a kultúra. Jó lenne, ha a példa ragadósnak mutatkozna más településeken is.

„Azért döntöttünk a ház építése mellett, mert a Csemadok régi terme, több más üzlettel együtt, lebontásra került, és helyén egy új épület nőtt ki bérlakásokkal és üzletekkel. Megegyeztünk abban a kivitelezővel, hogy az új épülettel szemben, városi telken, a Csiliz partján felépítenek a Csemadoknak is egy épületet, ami nem kerülhet többé 50 ezer eurónál. Ezt sike-

rült is betartani, bár az épület értéke ennek duplája. Van benne egy hetven négyzetméteres nagy helyiség, konyha, iroda, szociális helyiségek és raktár, s természetesen parkolót is kialakítottak előtte. Egy nagy teraszt még építünk jövőre, ami a Csilizre fog nézni. Ezzel elérjük, hogy abban az épületben, amit mi csak magyar házként emlegetünk, a Csemadok összes rendezvényét le tudjuk bonyolítani” – tudjuk meg tőle az építkezés történetét. Bős egyik évek óta megoldatlan problémája a termálfürdő, ami régóta már csak az enyészete. Úgy néz ki azonban, hogy ezen a téren is lesz változás, mivel a fürdőt megvette egy bőszi vállalkozó, aki fel akarja újítani a medencéket és egy panzió építését is tervezi.

„Városunk, a Duna közelségének is köszönhetően, egyre keresettebb a turisták részéről, úgyhogy nekünk minden attrakcióra szükségünk van, elsősorban szálláshelyekre és éttermekre. Már most egész nyáron foglaltak a szállásaink. A Duna mellett is sok hétvégi ház épült fel az utóbbi időben. Úgy vettük észre, főleg az átmenő turistaforgalom jelentős, természetesen az lenne a jó, ha több napot töltenének nálunk a vendégek” – mondja a városvezető.

Azért itt sem ment és megy minden zökkenőmentesen. Gyűjtőudvarra is nyertek például pályázatot, de a közbeszerzés lassúsága miatt még nem tudták elkezdni a munkálatokat. A jövőben egyébként a szennyvíztisztító állomás is bővítve lesz, mivel a szomszédos négy – atrazinszennyezettségben érintett – településen csatornahálózat építésére kerül sor a közeljövőben. Kiemelt beruházás lesz az új rendelőintézet felépítése a kultúrház szomszédságában, városi telken, amire már szintén hosszú évek óta vár a település.

„Nyolcszázezer euróból fog felépülni, ennyi támogatást kaptunk rá, és nyolc orvosi rendelő kap benne helyet. A környékbeli településekről is sokan Bősre járnak orvoshoz, a mi körzetünkhez tartoznak, úgyhogy ez nemcsak a bősieket fogja szolgálni. A régi egészségügyi központ felújítására évekig nem sikerült támogatást szereznünk, ezért úgy döntöttünk, hogy építünk egy újat, a régit pedig lebontjuk. A helyén a jövőben még akármi épülhet, akár lakópark is” – mondja ennek kapcsán a polgármester.

Szavaihoz talán csak annyit fűzhetünk hozzá, valóban feltűnik az ide érkezőnek, hogy Bős már igazi kisváros, rengeteg üzlettel, gombamódra szaporodó új épületekkel, a kultúrházban is mindig történik valami. Aki pihenésre vágyik, azt várja a Duna-part vagy az Amade park árnyas ősi fái.

B. Vida Júlia

(A szerző felvételei és facebook fotók)

„Múlton nyugszik a jelen, s azon a jövőendő”

Lekenye a maga valamivel több mint 100 háztartásával a Sajó folyó mentén egyike azoknak a községeknek, melyeket IV. Béla király 1243-ban Bebek Detriknek és Fülöpnek adományozott. A község területére még az esőfelhők is nehezen jutnak be, mivel gyönyörű gömői dombok ölelik körbe, amelyek egyben a terjeszkedést és a megélhetést is körbehatárolják. A község a Gömői Érchegység, a Szlovák Karszt határán és az E571-es főút mentén terül el. Az átellenben található Tiba települést közigazgatásilag 1927-ben csatolták a községhez. Azt a Tibát, amely szülőfaluja többek között az idén Táncművészetért díjjal kitüntetett Takács András koreográfusnak, néptáncgyűjtőnek és szakírónak, aki 2009 óta Lekenye Község Díszpolgára.

A felső – gömői kis község lakosainak száma jelenleg 280 fő, akik három felekezetben – evangélikus, református és katolikus – gyakorolják keresztény hitüket. Közel 30 százalékuk nyugdíjas, míg a 18 év alatti fiatalok alig 15 százalékot tesznek ki. Lekenyében 2004-ben zárta be kapuit az alapiskola, az óvoda pedig rá két évre. Mindkét intézmény magyar nyelvű volt, és bezárásukra az alacsony gyermeklétszám miatt történt meg. A község öregszik, lakosainak száma is csökken.

Lekenye hivatalos szlovák megnevezése 1948-ig Lekeňa volt, ekkor kapta a község a Bohúňovo nevet Peter Michal Bohúň (1822-1897) szlovák festőművész után,

aki sehogyan sem köthető a faluhoz. Az, hogy neves szlovák személyiségről van a község elnevezve, megakadályozta a magyar településnévtábla kihelyezését a falu elején, ami csak az 1999-ben megtartott sikeres népszavazás után vált lehetővé.

„Annak rendje és módja szerint a Lekenye megnevezés ki is került a Bohúňovo alá. Ennek viszont csak pár hétig örülhettek a lakosok, ugyanis a magyar helységnevtáblák rejtélyes módon eltűntek, és azokat több, mint 13 éves tortúra, a sok kérelem és huzavona után sem tette vissza az illetékes hatóság. A PRO CIVIS Polgári Társulásnak köszönhetően 2012-ben lettek aztán újra magyar településnévtábláink, ajándékba kaptuk őket, és augusztus 18-án a Falunapok keretében ünnepélyesen fel is szereltük őket a szlovák táblák alá. Csodák csodájára az útkezelő vállalat két nap múlva, már lecserélte őket a szlovák szabványoknak is megfelelő eredeti, magyar helységnevtáblákra! Nagy megelégedésünkre Lekenye magyar nyelvű településnévtáblái azóta is a helyükön vannak – ismerteti a helységnevtáblák kalváriáját Takács Ágnes polgármester.

A legutóbbi népszámlálási adatok szerint a lakosok 83 %-a vallotta magát a községben magyar nemzetiségűnek és a községi hivatal az alkalmazottai által biztosítja az ügyintézés magyar nyelven is. „Jellemzően szóban használják a lakosok a magyar nyelvet az ügyintézésben, írásban viszont inkább szlovákul nyújtják be kérelmeiket, és csak elvétve magyarul. A hangosbmondóban a hirdetések mindkét nyelven folynak. Az önkormányzat évente kiad egy tájékoztató jellegű magyar nyelvű kiadványt, melyben a község történései, a kiadott rendelkezéseknek és a képviselőtestület elfogadott határozatainak kivonatai, a rendezvények beszámolóí és a következő időszakban tervezett beharangozóí, közérdekű információk, tervek, pályázati beszámolóí kapnak helyet. Ezt a kiadványt

minden háztartásba ingyenesen juttatja el az önkormányzat immár tizenharmadik éve –“ ecseteli a magyar nyelvhasználat helyzetét Takács Ágnes, aki 2006-tól a falu első embere.

A felsőgömői kis falunak, amelynek lakosai a palócokhoz sorolhatók be, tehát jelenleg 280 lakossal telnek napjai. Telnének, ha a fiatalok az iskola befejezése után a jobb kereseti lehetőség reményében nem hagynák el szülőfalujukat. „Az érettségizett, főiskolát és egyetemet végzett fiataljainkból sajnos alig marad valaki a faluban. Némelyiküknek marad a lakhelye, de hiába, ugyanis az ügyes, talpraesett emberek, erős kezek sokszor hiányoznak. Nagyrészt ott keresnek állást maguknak a fiatalok, ahol tanultak, vagy külföldön próbálnak szerencsét. Nagyon örülünk azoknak a fiataloknak, aki itthon maradtak, többnek közülük viszont csak képesítésénél alacsonyabb szintű munkát sikerült találnia. Elenyésző azon fiatalok száma, akik valamelyik közeli vállalatnál képesítésüknek megfelelő beosztásban

helyezkednek el. Községünkben igyekszünk a programok közé kimondottan az ifjúságot megcélzó eseményeket is becsempészni. Többször szerveztünk már „Fiatalkok a drogfogyasztás ellen“ címmel rockconcertet, felhíva ezzel figyelmüket a drogfogyasztás veszélyeire. Kétszer volt Lekenye angolul tanuló falu, és egy hónapon keresztül tanultak az érdeklődők angolul az Egyesült Államokból hozzánk érkezett lektortól. Megismertettük már fiataljainkat a cserkészettel is, de az utóbbi évek legnépszerűbb, fiatalokat megszólító rendezvénye a faluban működő Pro Le-Ti Polgári Társulás által szervezett egyhetes lovasíjász tábor – eseteteli az ifjúság területén kifejtett erőfeszítéseiket.

Öröm az ürömben?

A munkanélküliség a lakosok számával egyenes arányban csökken. „Olyan szerencsés község vagyunk, amelyben a munkanélküliség fokozatosan csökken. Jelenleg a közmunkásokat illetően munkaerőhiánnyal küszködünk. Anyagi

szükséghelyzetben csak négy munkanélküli van a faluban, ők jogosultak csupán a közmunkaprogramban való részvételre, további két munkanélküli a munkahivatalal határozott időre megkötött megállapodás alapján, egy pedig egy részmunkaidős projektben dolgozik. A községi területek rendbetartása – két falurész, két temető, sportpálya, két játszótér, parkok, közterületek stb. – kaszálása és rendbetartása nagyon nehézkes és egyre kevésbé kivitelezhető – vázolja fel a falu szociális helyzetét a polgármester.

Romakérdésről Lekenyében nem beszélhetünk. A régió némelyik településén bár él nagyobb létszámú roma közösség, de Lekenyére ez nem jellemző. A kis faluban lakik egy-két tősgyökeres család, mindegyikük példamutató életet él, és a népszámláláskor sem vallják magukat roma nemzetiségűnek. A lakosok zöme egyszerű munkás volt, sokan öregségükre alacsony nyugdíjból tengődnek. A pár szociális szükséghelyzetben lévő munkanélküli lakoson kívül megélhetési gondokkal küszködnek az alacsony nyugdíjú egyedül élő lakosok is. A számláik és gyógyszereik kifizetése után kevés pénzük marad a megélhetésre.

Lekenye lakossága a három történelmi magyar egyház felekezetei között oszlik meg. Gömörben nyolc magyar evangélikus közösség van. Egyike ezeknek a lekenyei, amely a faluban a legnagyobb létszámú felekezet. Őket követi létszámában a református, és egyre több a katolikus vallású lakos is. Hosszú idő után a katolikus miséken is magyarul hangzik az ige. „A községben két templom van, református és evangélikus, valamint az evangélikusoknak van egy haranglábjuk is, Tiba településrész-

ben. Istentisztelet minden hétfőgén van Lekenyében, felváltva református és evangélikus, és egyszer havonta katolikus mise az evangélikus templomban. A lakosok nem csupán a saját felekezetük istentiszteletein vesznek részt, hanem a másik két felekezetén is. Az önkormányzat együttműködik mindhárom történelmi egyházzal. A koszorúzási ünnepségünk például mindig ünnepi istentisztelettel kezdődik és kulturális fesztiválunk egyik állandó programja az ökumenikus istentisztelet. A lelkészek és a plébános külön szolgálatot is vállalnak például emléktábla vagy emlékmű átadásánál, és a gyülekezetek többször voltak már társ szervezői egy-egy önkormányzati vagy szervezeti rendezvénynek, mint például fesztiváljainknak, vagy a családi délutánoknak, illetve a házasság hete rendezvénynek. A községi könyvtár egyik helyiségében pedig a Capella Polgári Társulás szervezésében heti rendszerességgel vannak bibliaórák – nyilatkozta a község egyházi életével kapcsolatosan Takács Ágnes.

Hagyományos és új rendezvények

Lekenye kulturális élete az önkormányzat és a községben működő kulturális szervezetek által rendezett hagyományos és új rendezvényeiből tevődik össze. „12 éve rendszeres és legnagyobb rendezvényünk a községben működő valamennyi szervezet együttműködésével megszervezett kulturális fesztivál, amelyet nyáron rendez meg az önkormányzat gazdag programmal, és amely három éve a „Hagyatékunk a létünk“ nevet viseli. A fesztiválnak minden évben más a vezérfonala, amely aztán kiegészül a már hagyományos programokkal, mint pl. az ökumenikus istentisztelet, kézműves alkotóműhely, kiállítások,

megnyitó ünnepség, futballmérkőzés és utcabál. Ekképpen emlékeztünk meg pl. a község első írásos emlékének 770. évfordulójáról, avattunk díszpolgárokat, tartottunk megemlékezési ünnepséget a háborúkban elesett lakosainkért, vagy elevenítettük fel a falu sportéletét és dicső futballmúltját. Idén az ünnepségünk fő témája a községből elszármazottak első találkozója volt. Együtt ünnepeltük meg velük a község első írásos emlékének 775. évfordulóját, átadtunk két díszpolgári címet, és a község Tiba településrészében egy emléktáblát és egy emlékparkot is. A községnek négy díszpolgára van: Balázs Béla, a kuntapolcai magnezitüzem volt igazgatója, Takács András néprajzkutató és koreográfus, Jécsák László, a Szabolcs Fejedelem Lovasíjászai Egyesület egyik vezetője Magyaról és Tibay Ferenc, Tiba település alapítójának a leszármazottja, akinek a címet az önkormányzat sajnos már csak posztumusz tudta odaítélni. A díszpolgárok és családjaik is a község segítői, erkölcsi és anyagi támogatói, hírnevének öregbítői. Immár ötödik éve szervezzük meg az őszi fesztiválunkat, amely a nyugdíjnap, a hagyományörző kézműves foglalkozások, a kiállítás megnyitók, az író-olvasótalálkozók és a különböző átadási ünnepségek mellett olyan régiós rendezvénynek is helyt adott már, mint a termékbemutatókkal egybekötött lakossági fórum, amelyen megalakítottuk a Pelsőci Régió Értéktár Bizottságát. Az önkormányzat kisebb hagyományos rendezvényei közé tartozik a gyermekek farsangi karneválja, a házaspárok köszöntése a házasság hete alkalmából és a mikulásvéletem ünnepség, mely már több mint egy évtizede karácsonyváros kézműves foglalkozással együtt kerül megrendezésre – számolt be a legjelentősebb rendezvényeiről a polgármester.

A község legaktívabb szervezete a Csemadok. Az alapszervezet az utóbbi években hét színvonalas regionális családi délutánt szervezett a régió lakosai részére, értékmegőrző, gazdag programmal. Jóllehet olyan fellépőket köszönthettek már Lekenyében, mint Dévai Nagy Kamilla, Vadkerti Imre, Zsapka Attila, Sipos Dávid, Szvorák Katalin, Kudlik Júlia, a Kormorán együttes, Derzsi György vagy Meister Éva. A családi délutánjaik programjaiban szerepelt már jótékonyági koncert, játékvásár, könyvbemutató, alkotóműhely, játékbelemutató, tehetségi verseny, kiállítás, író-olvasó találkozó, kézműves és termelői piac és motorozás a Kerecsen motorosokkal... A szűkebb régió és Lekenye magyar lakosai számára óriási jelentőséggel bírnak a Csemadok alapszervezete által szervezett

magyar kulturális rendezvények, melyek a magas színvonaluk mellett identitás-, érték- és hagyomány-örző jelleggel is bírnak. „Ezen kívül többször szerveztünk már közös színházlátogatást, csoportos részvételt a Palóc Világtalálkozón, de tanulmányúttal egybekötött kirándulást is” – mutatta be a Csemadok tevékenységét a falu első embere.

A község további, az utóbbi években nagyon aktív szervezete a PRO LE-TI Polgári Társulás. A szervezet számos régiós program együttműködő partnere. Tavaly sikeres pályázat révén a volt óvoda épületében Családok Házát, az udvarán pedig közösségi rendezvények lebonyolítására alkalmas teret alakított ki. Idén második ízben rendezett a régió fiataljai számára lovasíjász táborát, amely nagy népszerűség-

nek örvend. A polgári társulás az utóbbi években közösségépítő céllal gyermeknapjuniálist és nyárbuszúztató összejöveteleket is szervez a Családok Háza udvarán gazdag programmal, melyeken sokan részt vesznek nem csupán a községből, de a környező településekről is. „2018-ban először tartottunk augusztus 20-án „Új kenyér ünnepét” a társulás szervezésében, amely nagyon jól sikerült” – fejezte be a pogári társulás tevékenységének ecsetelését Takács Ágnes.

A község eredményes futballmúlttal rendelkezik. „Több mint 16 év kihagyás után 2008-ban sikerült községünkben újraélesztenünk a focit is, amely a Sólyom Futballklub égisze alatt működött újabb 10 éven keresztül. A futballistáink derekasan helyt álltak a járási futballbajnokságban,

és öregbítették a község hírnevét. Ezen a nyáron sajnos nem sikerült elegendő futbalistát leigazolnia a szervezetnek, így a tízéves tevékenység megszakadt. Remélem, hogy csak egy idényre, és jövőre folytatódni fog – reménykedik a polgármester.

Mintegy tizenöt éve működik a nyugdíjasklub is. A község nyugdíjasai havi rendszerességgel találkoznak a klubban, melynek vezetősége közösségi programokat szervez a tagok részére. „A nyugdíjas lakosok részére az önkormányzat már több mint 20 éve rendszeresen megszervezi a nyugdíjasnap ünnepséget és kis ajándékkal is kedveskedik nekik. Az önkormányzat a munkahivatalon keresztül az önkéntes szolgálat projekt keretén belül próbálkozik segítséget nyújtani a nyugdíjasainak a

gyógyszerek kiírásában és kiváltásában, beszerzési feladatok ellátásában, igény szerinti vérnyomás-ellenőrzésben, tanácsadásban – ám ezeket a felkínált szolgáltatásokat csak elvéve igényelték a lakosok – fejtette ki Takács Ágnes.

Legjelentősebb műemlék a református templom

„A község legnagyobb idegenforgalmi nevezetessége a középkori református temploma, amely későgotikus stílusban épült a XV. században. Évente sokan felkeresik, hogy megcsodálják tiszta egyszerűségét, emberléptékű, családias belterét, festett kazettákkal díszített karzatát. A református templomkertben található az a kopjafa, amelyet 10 éve készített Bíró Miklós helyi lakos, és egy Széchenyi István-idézetet

véseltett vele rá az önkormányzat: „Múlton nyugszik a jelen, s azon a jövőendő“. Ez az idézet azóta községünk mottója – hívja fel figyelmünket a polgármester.

A kézműves házban megtekinthető a község helytörténeti kiállítása és kipróbálható a szövés mestersége. Itt többször felelevenítésre került már a „csigacsinálás“ (csigatészta készítés) hagyománya is. A falu feletti dombon áll az a fából faragott kettőskereszt, melyet a község a magyi Szabolcs Fejedelem Lovasíjászai Egyesületétől kapott ajándékba a Pozsonyi csata 1110. évfordulója alkalmából. A kereszt magyar motívumokkal díszített mester munka, melyre méltán büszkék az itt élők. A Családok Háza udvarán található, a Családi körben című, fából készült szobor, melyet Gyömbér Dezső helyi lakos készített és ajándékozott az önkormányzatnak. Itt található az az életfa is, amelyre 2017-től minden évben felkerülnek a községben született gyermekek nevei és születési dátumai egy-egy levélként.

A „Legendák nyomában“ című Leader projekt „A vasorrú bába és a lány“ helyi legendája ihlette meg a szobrászt „A Seprőkkel táncoló lány“ szobrának elkészítésére, mely az evangélikus templomkertben került elhelyezésre. Maga a legenda többek között a Luca napi népszokásokat eleveníti fel, melyeknek a két templom közötti utcarész volt a helyszíne.

„Tiba falurészben található egy harangláb, melyet a múlt század kilencvenes éveiben építettek újjá, a benne lévő harang pedig 2010-től működik újra. A harangláb falán Tibay Ferenc, Tiba településünk alapítója leszármazottjának emléktáblája van elhelyezve, aki erkölcsileg és anyagilag is támogatta a kis falut” – fejezte be a látóvalók ismertetését Takács Ágnes.

Csak pályázatok útján tud fejleszteni az önkormányzat

„Az utóbbi 15 év legnagyobb befektetése a községi vízvezeték építése volt, amit sajnos még nem sikerült befejezni. Az építkezés költségeit pályázat útján kezdetben a Környezetvédelmi Minisztérium, majd a Környezetvédelmi Alap támogatásából fedezte a község, az utóbbiakhoz önrésszel is hozzá kellett járulnia. A vízvezeték egyes szakaszait az a Kelet-Szlovákiai Vízügyi Társaság finanszírozta, később az lett a vízvezeték üzemeltetője is. A 2010-es év óta támogatást erre az alapvető szükségletre nem kaptunk, így idén a víztársasággal megegyezve ősszel ők építenek meg egy

szakaszt - saját forrásból - azon az utcán, ahol akut ivóvízproblémával küszködnek a lakosok” – mutat rá a polgármester a leg-
égetőbb gondra.

A községnek önerőből sikerült a főút melletti buszmegállók pléhbódéjainak helyére a vidék hangulatát tükröző két épület megépíteni, az Orange Alapítványhoz benyújtott sikeres pályázat révén pedig Tibában játszóparkot kialakítani. „További, jelentősebb pályázataink közé sorolnám a Kárpátok Alapítvány anyagi támogatását, amelynek köszönhetően felújítási munkákat végeztünk el a helyi sportpályán 2012-ben, a Leader Helyi Akciócsoportjának programjából 2013-ban sikerült felújítanunk a kultúrházat, 2014-ben pedig megújult Lekenyében a temető felé vezető utca aszfaltburkolata. 2015-ben A Környezetvédelmi Alap támogatásával sikerült megszüntetnünk egy illegális személtalakat a Sajó holtágának partján. 2009 után már másodszer került erre sor. A Rákóczi Szövetség anyagi támogatásával készültek el Lekenye négy nyelvű faragott üdvözlőtáblái, melyek a főút mellett található. Idén végre sikerült a Környezetvédelmi Alap Falufelújítási Programjából egy kis parkot létrehozni a kultúrház előtt, amely ezáltal nemcsak esztétikus környezetévé vált, de többfunkciós térként is szolgálja a lakosokat. Több, mint 10 éve, szinte minden évben volt eddig sikeres pályázatunk hagyományörző alkotóműhelyeink megszervezésére Szlovákia Kormányhivatalának Nemzeti Kisebbségek Programjában. Az alkotóműhelyek idén is megvalósulnak a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával. Nagy sikere volt a több ízben megvalósult „Pénzügyi hőmérő” címet viselő projekt-

nek is, mely a lakosok pénzügyi ismeretének kibővítését célozta meg “ – zárja a felsorolást a polgármester.

A nehézségek ellenére új tervek vannak

„Terveink között szerepel a vízvezeték befejezése, és a szennyvízcsatorna építésének megkezdése, ravatalozó a lekenyei temetőn és egy ravatalozó pavilon megépítése is a tibai temetőn. A községben az esővíz levezetése csak részlegesen megoldott, ez leginkább akkor mutatkozik meg, ha nagyon sok a csapadék. Ekkor a Sajóhoz közeli falurész belvízproblémákkal küzd. Ezt is a problémát is szeretnénk orvosolni. A Sajó holtágának partján szeretnénk turisztikai céllal egy pihenőparkot kialakítani. A község már rendelkezik a holtág revitalizációjának kivitelezési engedéllyel, a projektet éppen a Környezetvédelmi Minisztérium aktuális felhívására készítjük elő.

Terveink között szerepel a kultúrház felújításának a folytatása. A község tavaly pályázatot nyújtott be a kultúrház szociális helyiségeinek felújítására a Földművelésügyi Kifizető Ügynökséghez, amely még nem került kiértékelésre. Következő terünk egy jól felszerelt konyha kialakítása az alagsor egyik helyiségében. Közben folyamatosan javítjuk és csinosítjuk a kultúrház egyes helyiségeit is.

Tavaly a község saját forrásból megvásárolta a falu központjában álló, évek óta lakatlan és lepusztult portát, amelynek udvarában található a műemlékként nyilvántartott református templomunk egyik része. A következő időszak sürgős tennivalóinak egyike, hogy a faluközpont is végre rendezetté váljon, és a felbecsülhetetlen értékű kulturális és történelmi emlékünkhöz, a kis középkori templomunk domináljon benne” – mutat rá a feladatok sokaságára a falu első embere.

„Múltot nyugszik a jelen, s azon a jövő”

„A község mottójából kiindulva, a jövő generációjának a történelmi múltunk megismerése után a hagyományaink megtartásával szeretnénk jövőképet mutatni. Tesszük mindezt azzal a céllal, hogy itthon tartsuk a fiataljainkat, vagy visszacsábítsuk őket a faluba. Minden fejlesztésnek és rendezvénynek ez a mozgatórugója. Célunk, hogy Lekenye község egy élhető, a mai kor elvárásainak megfelelő infrastruktúrával rendelkező település legyen, és olyan gazdag kulturális életet élő helyi közösséggel rendelkezzen, amely nemcsak büszke történelmi múltjára és értékeire, de tovább is tudja adni azokat a következő nemzedéknek” – árulta el végül fáradozásai célját Takács Ágnes.

Beke Beáta

Felsőszemeréd már 750 éves

A Budapestet Krakkóval és Varsóval összekötő E77-es nemzetközi főút mentén Ipolyságtól alig tíz kilométerre lévő Felsőszemeréd augusztus végén ünnepelte első írásos említésének 750. évfordulóját. Az egykori Hont vármegyei település az Ipoly mente számtalan településéhez hasonlóan mindmáig őrzi hagyományait, tiszteli történelmi gyökereit.

Az elmúlt évtizedek tömérdek változást hoztak a település életébe. Ugyanakkor a fiatal, alig negyven évesen már a második megbízatási időszakát végző Pásztor Tamás polgármester irányításával jelenős fejlődésen ment keresztül Felsőszemeréd. „Községünk egykoron központi falu volt Hont vármegyében. A szomszédos Szalatnya és Egeg adminisztratív központja is voltunk. Sokat köszönhet a falu ennek a szerepnek, hisz ennek következtében erőteljesebb volt meg az infrastruktúra fejlesztése” – kezdte az Önkormányzati Szemle tájékoztatását Pásztor Tamás.

„Sokfunkciós” iskola

A falunak jelenleg közel hatszázharminc lakója van, ennek ötven százalékát teszik ki a magyarok. A legtöbb Ipoly menti községhez hasonlóan itt is épült iskola. Egykor magyar és szlovák nyelven is folyt az oktatás, az utóbbi bő egy évtizedben azonban már csupán szlovák nyelvű alsó tagozatos iskolával rendel-

kezik Felsőszemeréd. Az oktatás régen a Wilczek kastélyban zajlott. A falu széli, gyönyörű parkkal körülvett épület állaga azonban fokozatos romlásnak indult a rendszerváltás környékén, így 1993-ban az egykori Ivánka kúria helyén felhúzott épületbe költöztek. Az iskolát az előző tanévben tizenhat tanuló látogatta. A falu magyar nemzetiségű gyerekei kénytelenek Ipolyságra járnak iskolába.

A tágas, mintegy száz férőhelyes iskola-épületben kapott helyet az óvoda is. Ez is kizárólag szlovák nevelési nyelvű, jelenleg húsz gyermek látogatja. Az iskolához hasonlóan a magyar nevelési nyelvet választó szülők óvodás gyermekeinek is a környező települések valamelyikére, illetve Ipolyságra kell utazniuk naponta.

Három évvel ezelőtt indították be az idősek nappali foglalkoztató központját. Ezt is az iskola épületében helyezték el. A nappali foglalkoztatónak húsz ügyfele van. Az intézmény fenntartója az

önkormányzat, működtetése pedig állami támogatásnak köszönhetően valósul meg. Ezzel kapcsolatban a falu vezetője kifejtette: „Az épület igen nagy, tágas termekkel és folyosókkal, ezért a fenntartása költséges. Sok kihasználatlan helyisége volt az iskolai osztályok mellett. Azzal, hogy az épületben helyeztük el az óvodát és az idősek foglalkoztatóját, fenntarthatóvá vált a létesítmény.”

A község a legnagyobb munkáltató

Szociális szolgáltatás mellett az egészségügyi ellátás is megoldott a faluban. A községi hivatal szomszédságában található egészségügyi központban fogászati rendelő, gyermek és felnőtt általános orvosi rendelő is működik. Pár évvel ezelőtt Felsőszemeréden praktizált az ország egyik legidősebb orvosa. A több mint nyolcvan évesen is praktizáló dr. Zólyomi Ilonát pár éve leánya követte a felsőszemerédi praxisban. Az orvosi

központot 2014-ben sikerült felújítani. Tavaly gyógyszerterát is nyitottak a faluban, ezzel biztosítva a teljes egészségügyi ellátást.

A rendszerváltás előtt a termelőszövetkezet és az állami gazdaság foglalkoztatta a legtöbb helybéli. Mára az állapot alaposan megváltozott. A község nagyobb munkáltatóinak egyike az egykori termelőszövetkezet földjein működő mezőgazdasági vállalat, a fafeldolgozó asztalosüzem pár munkást foglalkoztat. Mint Pásztor Tamás megjegyezte, a legnagyobb munkáltató a községi hivatal, jelenleg 25 alkalmazottja van. A felsőszemerédiek közül sokan járnak a közeli Ipolyságra vagy Gyügyre dolgozni. Ugyanakkor itt is meghonosult a magyarországi munkahelyre való ingázás.

Kisprojektekkel a fejlődés útján

Kistelepülésként a nem egyszerű a falu fejlesztése. Pásztor Tamás a projektekben látja a megoldás kulcsát. A két választási ciklus alatt számtalan sikeres pályázatnak köszönhetően szépült és épült Felsőszemeréd. „Még tanárként dolgoztam ki az első pályázatot községünk számára. Polgármesterként 2010-ben már tapasztalatokkal gazdagodva folytattam. Kisprojektekkel és kis lépésekkel végezzük a falu fejlesztését” – jellemezte a helyzetet.

Amíg a rendszerváltás előtt a közigazgatási és gazdasági fejlődés jellemezte Felsőszemerédet, az ezredfordulót követően anyagi és kulturális gyarodás figyelhető meg. A falu első embere fontosnak tartja a községben még meglévő hagyományok ápolását, a népszokások felelevenítését. Számos pályázat össz-

pontosított ezekre a prioritásokra. A folyamatosan szépül és bővül a falu, a lehetőségekhez mérten a meglévő közösségi szinterek is megújulnak.

A település egyik legnagyobb sikere a szabadtéri színpad felépítése és bővítése. Sok időbe telt és sok munkával járt, több projektjük sikere segítette a kivitelezését – mondja Pásztor Tamás. Leaderprojektek, valamint alapítványi és egyéb pályázatok által épült ki az impozáns közösségi tér. Szintén a faluszépítéséhez tartozik a parkosítás, amely során 250 régióspecifikus, őshonos növényt ültettek ki a közterületekre. A község játszótere is fokozatosan megújul. Tavaly új játszóelemekkel gazdagodott.

Nagyobb, európai uniós pályázatnak köszönhetően újították fel a községi hivatal épületét. Az elmúlt években a közvilágítást is modernizálták. A focipálya nézőtere új tetőszerkezettel gazdagodott, emellett a pálya felszínét is rendbe tették. Többfunkciós játszótér jóvoltából bővült a sportolási lehetőség, a beton alapzatú pályát a téli időszakban jégkorongozásra is használhatják.

„A fiatalok keresik a lakhatási lehetőségeket a faluban, ezt kihasználva állami támogatásból hatlakásos bérházat építettek a focipálya melletti telken. Az egy- és kétszobás lakásokat főleg fiataloknak adták ki. Tavaly készültek el a munkálatokkal. További igénylők is vannak, ám meg kell találni a pénzforrást és a lehetőséget a lakások építésére” – jegyezte meg a falu első embere. Az önkormányzat most tett rendbe egy nagyobb területet, melyet a tervek szerint házépítéshez, telekként értékesítenének, mert erre is van kereslet, jelezte a polgármester.

A falu korösszetételét tekintve a tizenöt év alattiak száma szinte megegyezik a nyugdíjasokéval. A korábban elköltözöttek közül sokan térnek vissza a faluba, tavaly két új családi ház is épült. Ez is mutatja: él a falu.

A lakosság számára mérten nagy befogadóképességű a kultúrház. Ennek a felújítása szintén kis lépésekben valósul meg. Idén állami támogatásból a szociális helyiségek rekonstrukciója és a nyílászárók cseréje történt meg. A konyharészleg új eszközökkel bővült. A községi szolgáltatások javítása érdekében pedig saját költségből vásároltak egy traktort is.

Hagyományörzés nem hagyományos módon

Már öt éve működik az önkormányzat felügyelete alatt a szőnyegszövés. Az ehhez szükséges alapanyagot és eszközöket szintén pályázat útján szerezték be. Jelenleg két szövőszeken folyik a munka. A különböző méretű szövött szőnyegeket a környéken és a távolabbi régiókban értékesítik, elsősorban kézműves vásárokon.

Ugyancsak pályázati forrásból készült el az előző évben az interaktív falumúzeum. A tájházként és foglalkoztatóként is működő helyiségekben szakemberek segítségével hagyományos kézműves foglalkozásokat tartanak, különböző technikákat próbálhatnak ki az érdeklődők. Az egyik teremben szövés, a másikban agyagozás folyik, a kültéri kemencében pedig hagyományos kelesztett tésztafélék is süthetők. A falumúzeum nagyobb csoportok, iskolai osztályok fogadására is alkalmas. A tanulók három csoportba osztva próbálhatják ki a hagyományos szakmákat. Igen népszerűek a foglalkozások, az elkészült alkotásokat hazavihetik a gyerekek, akik távolabbi régiókból is felkeresik az interaktív falumúzeumot.

Egykor amatőr színház is működött a faluban. Pályázatnak köszönhetően felélesztették a tevékenységet, legutóbb karácsonyi műsort adtak elő. Több hagyományörző csoport is van Felsőszemeréden. A nyugdíjas klub mellett alakult meg a szépkorúak hagyományörző csoportja. Három évvel ezelőtt az Ipolysági Művészeti Alapiskola táncszakának szakoktatója vezetésével indult útjára az Agátik néptáncscsoport. A Luboš Tóth vezette csoportnak felsőszemerédieken kívül a környező falvakból is vannak tagjai. Rendszeres szereplői az augusztus végi aratóünnep-

ségnek, de bejárják a régió községeinek rendezvényeit is.

A helyi rendezvények sorát a nyugdíjas-klub által szervezett farsangi bál nyitja. Május elsején van májusfaállítás és a hozzá tartozó népszokásokat is felelevenítik. Június első hétvégéjén különleges gyermeknappal várják az érdeklődőket. A tágabb környékről is vannak rendszeresen visszatérő vendégei a rendezvénynek. A Wilczek kastély parkja erre a napra meseerdővé változik, ahol érdekes foglalkozásokkal és játékokkal szórakoztatják a legkisebbeket. Ezt az eseményt a helyi szlovák óvoda és iskola pedagógusai szervezik meg.

„Az aratási ünnepség nagy múltra tekint vissza, ezt „A régi és új Felsőszemeréd” című kismonográfia szerkesztésekor is láthattuk, hiszen több egykori felvétel került elő. Hat évvel ezelőtt élesztettük fel ezt a hagyományt, melyet augusztus utolsó hétvégéjén rendezünk meg” – részletezte a falu első embere. S ugyancsak évente megrendezik a nyugdíjasok napját, a gulyásfőző versenyt, illetve a karácsonyváró rendezvényt.

1268 – 2018 – a jubileum

A jubileumra sokat készültek. Az egyik fő céljuk a kismonográfia kiadása volt, mivel a faluról ez idáig önálló monográfia nem jelent meg. A kötet szerzője Márton István ipolysági nyugalmazott állatorvos, helytörténész volt. Az ünnepségsorozat részeként augusztus 25-én testvértelepülési szerződést írtak alá a magyarországi Pátka községgel. A községgel már korábban is hivatalos kapcsolatban álltak, még a második világháború előtt. Ezt a kapcsolatot újították fel augusztus végén. A magyarországi településsel főleg kulturális téren működnek együtt. „A szerződés aláírásával a pályázati, határon átnyúló együttműködések terén is lesz keresnivalónk a közeljövőben” – jegyezte meg Pásztor Tamás.

Épített örökség

A községben több védelem alatt álló műemlék épület is található. Az egykor szebb napokat látott Wilczek-kastély és a körülötte lévő park is közéjük tartozik. Mint már írtuk, a nyolcvanas évek végéig a kastélyban működtek az alapiskolák. A rendszerváltást követően magánkézbe került, el is kezdődött a felújítás. Az 1763-ban épült barokk stílusú s a 19. században klasszicista stílusban átalakított kétszin-

tes épület tetőszerkezetét lebontották, és sajnos, a munkálatok itt leragadtak. A kastély falai az időjárás viszontagságoknak kitéve folyamatosan omladoznak. Félő, hogy hamarosan teljesen eltűnik a kastély.

A falu másik nemesi lakóhelye, az egy szintes Ivánka kúria eltűnt, lerombolták, helyére épült fel a jelenlegi iskola, mely alaprajzában és alakjával a korábbi kúriát mintázza.

A falunak már a középkorban volt temploma, 1350-ben említik először, az ipolysági prépostsághoz tartozóként. A többször átalakított templom érdekességei a déli falzatba beépített gótikus portál rovásírásos feliratai. A keltezésük pontosan meghatározható, az egyik felirat olvasata: 1482 Kúrakó János mester. A gerendához erősített fémkereszt feliratának megfejtése pedig: szentséges hely, szerény, dicsér e irás.

Felsőszemeréden több parasztház is megmenekült. Az egyik ilyen portán alakították ki az interaktív falumúzeumot. Az udvaron kerek kút, deszkakerítés, zindelytetős, hosszanti parasztház várja a látogatókat.

Kilátások, tervek

Mint Pásztor Tamás elmondta, amikor átvette a falu vezetését 2010-ben, nagyon rosszul állt a költségvetés. Szinte minden területen spórolni kellett. Kifizetetlen számlák várokoztak a fiókokban. Nyolc év alatt stabilizálódott a falu gazdasági helyzete.

A Nyitra és Besztercebánya megye határa mentén elterülő kis település mindkét

irányban fontosnak tartja a megfelelő kapcsolatok kiépítését és fenntartását. „A faluturizmus errefelé gyerekcipőben jár. Ki kell használni a nemzetközileg ismert Gyógy-fürdő közelségét – véli a falu első embere. – A falumúzeumunk érdekes lehet a gyógyfürdő vendégeinek, jelenleg tárgyalást folytatunk róla az egyik gyógyi szanatóriummal, így ha kis lépésekkel is, de lehet haladás a turizmus területén.”

A település a legégetőbb gondja a csatornázás és a vízvezeték-hálózat hiánya. A háztartások saját ásott kútból nyerik a vizet, de sok helyen fogyasztásra alkalmatlan a víz. „A hálózat kiépítésére tetemes összeg kell, ezt csupán egy nagy, kiemelt jelentőségű pályázatból tudnánk kivitelezni. Kistelepülésként viszont nem pályázhatunk uniós pénzekre, mivel azt csak a kétezer lakos feletti települések kérhetik. Ilyen módon csak nagyon hosszú idő alatt készülhet el, több apró pályázat és másfajta pénzforrások felhasználásával akár több évtizedig is eltarthat a vízhálózat kiépítése” – zárja a községet bemutató beszélgetésünket Pásztor Tamás.

Pásztor Péter
A szerző felvételei

Mi már nem tartjuk meg magyarnak ezt a falut

Derűs sóhaj Perjéséért

Rimaszombattól 7 kilométerre találunk egy kicsi települést, melynek vezetése minden előrejelzés ellenére dacol a magyarság fenntartásával. A polgármester fiatalon került a falu élére, a harmadik választási ciklusára készül, és szereti, amit csinál. A roma családok többsége magyarul beszél, de gyerekeik szlovák iskolába járnak, s már magukat is inkább szlováknak vallják. A törzslakosok pedig kiöregedőbe vannak. Kovács Krisztián polgármesterrel beszélgettünk.

Mióta Perjése polgármestere?

– A 2010-es választásoktól. Az első négy évben mint MKP-s jelölt, a következő választásoknál MKP-Híd koalícióban indultam. Úgy, ahogyan most is.

Hány választópolgárt számlálnak?

– 270 lakosunk van, ebből 188 a választó. A lakosság összetétele szlovák-magyar-roma. Hogy ez milyen arány, az már olyan eget rázó dolog.

Nem lehet ugye beleszólni, hogy ki minek tartja magát.

– Legutóbb, mikor csináltam az egyik párnak az átjelentkezést, mert összeházasodtak, pont ilyen eset volt. Mondtam az anyjuknak, hogy épp megtévedtem, hogy odaírtam, hogy magyar. De most ők szlováknak vagy romának tartják magukat? S mondták, hogy szlovákok.

Azért nagyjából lehet tudni, hogy hány százalék a roma?

– Már akár 58, sőt 60% is a roma lakosság. Tehát több mint a fele a falunak, de

hogy abból tisztán romának vallaná magát... Inkább szlováknak. A gyerekek is szlovák iskolába járnak.

Ez miből adódik? Ugye a faluban nincs iskola.

– Meleghegy van a legközelebb, s ott nincs magyar osztály. Ha Nagybalogra volna út, ahol oda tudnának jutni, akkor más lenne a helyzet.

Ők amúgy nem is szeretnék magyar iskolába menni?

– Ez már eleve így van. Az óvoda is szlovák, az a szomszédos Pádárban van, onnan meg már mennek Meleghegyre. Helyben már nagyon régen megszűnt az iskola, óvoda meg nem is volt talán.

Mi a helyzet a munkanélküliséggel?

– Az előző négy évben sokkal többen voltak. Az aktivációs munkán 40-44 személy dolgozott. A második ciklusomban egy év után sikerült úgy a munkaügyi hivattalal erőt venni rajtuk, hogy elhelyezkedjenek. A Yurába, a kábelgyárba sikerült elküldeni

6-7 főt. A többi pedig a kötelező 64 órát a községre járt ledolgozni.

Ilyen kis faluban nem lehet könnyű anynyi embernek munkát adni.

– Szerencsére most már csak 7 ilyen munkanélküli van, akinek a faluhoz kell járnia dolgozni, hogy segínyt kapjon. Ez nem azt jelenti, hogy nincs több munkanélküli. További 4-5 iskolázásokra jár. Meg 5 olyan is van, akit projekten keresztül sikerül alkalmazni, és egy koordinátor. Nagyon jó, hogy sikerül őket rávennem, hogy elmenjenek dolgozni, mert így akkor ők is könnyebben mozdítanak valamit magukon.

Milyen projektekbe sikerült belemenni?

– A PPA-tól (az Agrár Kifizető Ügynökség) volt a kamerarendszer-kiépítése. Ez nagyon jó volt, nem kellett bele önerő.

A kamera mennyire segít a közbiztonságon?

– Valóban arra lett kiépítve, hogy védjük a közterületet. Régebben, míg több volt a munkanélküli, nagyobbak voltak a zsivajzások. A gyerekekkel meg úgyse tudunk mit csinálni, mindegy, hogy Gézukáé vagy Ferikeé.

Vissza szokták nézni a felvételt?

– Igen, volt már pár eset. Tavaly volt szemétkuka lopás. S hiába mondjuk meg, hogy ki az, bizonyítéknak a rendőrségen nem jó. Nekik kellene a rendszám tábla, az autó színe. No de itt éjszaka? Meg nincs is olyan közvilágítás!

Milyen más pályázatok vannak még tervben?

– A helyi utakra és a járdákra készítettünk egy projektet, ami jóvá is van hagyva. A szerződés már alá van írva a PPA-val kb. 50 ezer eruóra, várjuk az útkezelőket, hogy mikor jönnek csinálni. Adminisztrációs dolgok miatt csúszik, meg még a hitelt kell hozzá elintézni.

Ezen kívül még mit lehet csinálni?

– Tavaly adtuk be a kultúrház-felújítására, másodjára. Teljesen szeretnénk felújítani, fűtés, tető, ablak, minden. Ebben már nagyon bízunk, hogy átmegy. Szintén másodszor adtuk be a belügyminisztériumhoz a tűzoltószerzatra, olyan 30 ezer euró körüli összegre. Azelőtt kérvényeztünk játszóterre is, az nem ment át.

A megyei önkormányzatok pályázatait kihasználják?

– Igen, szerencsére onnan mindig kapunk támogatást. Ebből tudjuk megcsinálni a falunapokat. Épp most volt szeptember 15-én.

A régióból voltak a fellépők...

– Nagy sztárookra nincs költségvetésünk. Viszont itt volt a nagybalogi Szivárvány, Páko Mária és tanítványai, a Háj, a Hmčiarika. Utóbbiak szlovákok, sajnos, a magyarok között nincsenek majd egyórás műsorral rendelkező együttesek, így pl. a táncosokat meg kell kérni, hogy háromszor lépjenek fel, hogy kitöltsük a napot. Nyugatról hozhatnánk, de akkor már olyan drága lenne, mint egy sztárvendég.

Van igény a kultúrára?

– Ez eddig nem volt, most csináltuk harmadszor. Úgy vágtunk bele, hogy megpróbáljuk. Az első nehezebb volt, akkor az alapoktól kellett kezdeni, sátrakat kellett venni. Színpadot, padokat a mikrorégió által szerezzük be. Az Agrotrade adja a húst a gulyáshoz.

Az Agrotradeen kívül van még valakinek itt gazdasága?

– A mi családunknak van 70-80 hektár földje, nekik pedig a többség, tehát a határ két harmadában a pádári cég gazdálkodik.

Ezek szerint akkor a polgármester is gazdálkodik.

– Állattenyésztéssel és növénytermesztéssel is foglalkozunk. Szarvasmarhánk van, kicsikkel együtt olyan 50 darab. Én csak hétvégén segítke be.

Ez a hobija?

– Ez a kikapcsolódás. Ki kell menni a mezőre.

Mert nagyon nehéz a hivatal mindennapi gondjait oldani?

– Az, amikor csinálom a papírokat, meg intézem az ügyeket, az jó. De mikor bejönnek az emberek, s a buta siránkozások mennek, aminek nem sok az értelme... S egyik utána jön a másik majdnem ugyanazzal, akkor azt nehéz nekik elmagyarázni.

A falu közepén találjuk az evangélikus templomot.

– A törzslakosok evangélikusok, de sajnos már csak havonta egyszer van itt istentisztelet, s azt is 4-5 ember látogatja csak. A rimaszombati lelkész nő, Liszák Viktória szolgál itt. Sajnos egyelőre a falu története, hírességei nincsenek feltárva. Ha még maradunk a következő választási ciklusban is, akkor szeretnénk egy emlékhelyet létrehozni egy kopjafával, ahol a háborúban elesettekre is tudunk emlékezni.

Látom, azért már tervezi a jövőt.

– Remélhetőleg hamarosan rendben lesznek az útjaink. A községet be is járdásítjuk. Mindenképpen azon leszünk, hogy a kultúrházat is teljesen felújítsuk. A községi hivatal úgy-ahogyan rendben van, csak a fűtést kell megoldani. Vettünk egy házikót, azt még telekileg el kell intézni, s abból tájházat szeretnénk csinálni. S ezután már a szociális problémák oldása következik.

Szükség van szociális lakásokra?

– Annyira nem is. Szerencsére a mi falunkban úgy, mint máshol, „gettó” részek nincsenek. Mert itt a roma lakosság beleolvadt teljesen a korábban itt lakók közé. Ahogy kiüresedett egy ház, azt ők megvették. Egy parasztház, jobbról-balról roma, aztán megint parasztház, így néz ki az utcasor.

Rendezettek ezek a roma családok?

– Többségében igen, csak egy páran vannak, akik rászorulnak egy kis igazításra. Nálunk nem jellemző az sem, hogy egy udvarban 2-3 család lakna több tíz gyerekkel. A nagycsaládosok közül az egyiknek kilenc gyereke volt, s már abból négynek saját háza van.

Ez a kicsi falu el van zárva a világtól?

– Ha nincs autód, akkor lehet mondani. Hétvégén nincs semmilyen közlekedés, hétközben pedig csak reggel megy busz. Sajnos, hogy a Nagybalog felé vezető út, ami csak négy kilométerre van, szinte járhatatlan. Volt rá példa, hogy ezt az utat a nyolcvan éves néni gyalog tette meg, hogy lejusson oda az orvoshoz.

Kiöregedőben van a falu?

– Ritkán jön Perjésére fiatal család. Magyar gyermek csak a mi családunkban született az idén.

Foglalkoztatta már az a gondolat, hogy szintén elmenjen ebből a faluból?

– Ha nem lenne meg az anyagi biztonságom, akkor talán. De mi most kezdtünk felújítani egy családi házat, most született gyerektünk...

Mindig is polgármester szeretett volna lenni?

– Nem. Egészségügyi okok miatt nem tudtam befejezni a főiskolát. S közben magánvállalkozásba kezdtem. Majd bevitték az önkormányzatban egy bizottságba, s rábeszéltek, hogy induljak. Megszerettem. Nem mondanám kényszermunkának. S ha így haladunk, ahogy jelenleg, hogy mindenki törekszik arra, hogy valamije legyen, akkor fogunk tudni fejlődni. Azzal, hogy a saját portájukat megszerépitik, ez már nagy haladás, s mindannyian csak azon lesznek, hogy munkát találjanak.

Hogy képzeled el a falut egy tíz év múlva?

– Még több lesz a roma, mint most, ez megállíthatatlan folyamat, de bízom benne, hogy rendezett lesz a falu. Majdnem mindenkinek biztosított lesz a jóléte, felújított házacskái lesznek. Az volna jó, ha mindenkinek volna munkája, ami nehézséges, mert sajnos, a többségnek nincs iskolai végzettsége. És sajnos, nyelvelileg sem biztos, hogy magyar marad a falu. Ha marad itt vagy négy magyar család, az már nem tartja meg ezt a falut...

Pósa Homoly Erzsó

Felsőtúr

A Lévai járásban Ipolyságtól alig tíz kilométerre északra található Felsőtúr, a Túr elnevezésű községek legészakibb faluja. A település ősi felvidéki magyar község. Első írásos említése 1156-ból származik. A festői környezetben, erdőkkel és dombokkal tarkított területen elhelyezkedő település éli az Ipoly mente palócközössége, mára már kissé elfeledett világát. Órzi múltját, s bizakodva néz a jövőbe.

A kis községet a 2018. január 27-ei időközi választások óta Varga Péter volt alpolgármester és képviselő vezeti. Az előző polgármester, Sztyahula Tamás tavaly szeptember végével mondott le. Az időközi választásokig Varga Péter alpolgármesterként irányította a községet. „Eddig az előző polgármester által megkezdett dolgokat fejeztük be, a jövőben új tervekkel kell elindítani falunkban. Próbáltam minél előbb belerázódni a munkába, igyekeztem követni elődöm elképzeléseit és kihasználni személyes helyi önkormányzati képviselőként szerzett közel 20 éves tapasztalatomat” – nyilatkozta az Önkormányzati Szemlének bevezetőül.

Nemesi kúriák sokasága

Az Ipolyságot Palásttal összekötő útvonal mentén kiépült falu lakosságának lélekszáma az elmúlt évszázadokban hatszáz és nyolcszáz között mozgott. A nemzetiségi összetétele szerint a 19. és 20. század fordulóján a lakosság több mint kilencven százaléka magyar nemzetiségű volt. A település számra nagy érvágást jelentett a második világháború utáni hontalanság időszaka. Magyarországra csupán egy családot telepítettek ki, de Csehországba

több felsőtúri családot deportáltak. Nagy részük visszatért Felsőtúrra. Néhány család a politikai változások miatt hagyta el a falut. Az impériumváltást követően azonban a magyar nemzetiségűek számaránya fokozatosan csökkent, az egykori szinte szintiszta magyar település magyarsága mára hatvanhét százalékra apadt.

A lélekszámot vizsgálva megállapítható, hogy a múlt század hetvenes éveiben élte virágkorát, közel nyolcszáz lakosa volt ekkor a falunak. A kilencvenes évek elején hatszázötvenen éltek itt, jelenleg

pedig ötszáznyolcvanan. Közülük mintegy százötven a nyugdíjas korú, a 15 év alattiak száma nem éri el a százat. „A falu folyamatosan elöregszik. Kevesebb a fiatal, a családalapítás is kitolódik” – vázolta fel Varga Péter.

Módos település volt Felsőtúr egykoron. A békebeli monarchia idején számtalan földesúr, kisenemesi familia lakta. Jelentős földbirtokokkal rendelkeztek, a faluban számtalan kúria épült, s ezek nagy része jelenleg is látható Felsőtúron. Többek

között áll még Pongrácz Lajos, Pongrácz István kúriája, a Nedeczky-féle vagy Móser Ferenc kúriáját szintén lakják. Ugyanakkor az évtizedek során számtalan uradalmi épület lett az enyészete, vagy alaposan átalakították. A kiváló termőföldekkel rendelkező birtokoknak földművesekre és egyéb személyzetre is szükségük volt, így az uradalmakban az ő lakóhelyeik is megjelentek.

Az első Csehszlovákia megalakulásával megváltozott a földtulajdonosi rendszer. A húszas évek elején felosztották a nagybirtokokat. Az egykori nagybirtokok mentén kisebb parcellákat alakítottak ki, új épületekkel. Ipolyság irányában ez időtájt három új utcát nyitottak, növekedésnek indult hát a falu. A községhez kisebb külterületek is tartoznak, közülük a legjelentősebb az észak-nyugat irányában elterülő Bodor major.

A bányászatra és a mezőgazdaságra épített a falu

A nagy múltú település lakossága elsősorban mezőgazdasági tevékenységre rendelkezett be, de kataszterében két kisebb bánya is működött, illetve folytat még most is aktív tevékenységet. Amíg a múltban sok helybelinek nyújtott megélhetést, mára a helyzet gyökeresen megváltozott. „A 19. század végén falu északi kataszterében homokbányát nyitottak, kvarchomokot termeltek itt. Az üvegyártás alapanyagaként szinte az egész történelmi Magyarország területére szállították a kvarchomokot – idézi fel a polgármester. – Az első világháborút követően bezárt a bánya. A területet magánkézbe került. Jelenleg lőtérként hasznosítják.”

Felsőtúr délkeleti részén jelenleg is működik a kőfejtő bánya. Nagyon jó minőségű, kemény, építkezésre alkalmas követ bányásznak. A kőfejtőt egy aranyosmaróti magánvállalkozás üzemelteti. „A bánya ugyan nem a községünk tulajdona, ám az adózás szempontjából hasznot hoz Felsőtúrnak” – jegyzi meg Varga Péter.

„A bánya egykoron jó pár felsőtúrinak és környékbelinek adott munkát. Két műszakban dolgoztak. Jelenleg alig néhányan dolgoznak ott, s az alkalmazottak között nem találunk felsőtúrit, pedig annak idején a munkások kilencven százaléka helyi lakos volt. Változott a kőfejtés technikája, eleve kevesebb emberre van szükség” – tette hozzá a falu vezetője. A bánya jelentősebb krízist élt át a kilenc-

venes évek második felében. Az alkalmazottak zömétől ekkor váltak meg, mások nyugdíjba mentek.

Az egykori uradalmi földek helyén a szocializmus idején létrehozott önálló felsőtúri termelőszövetkezetet a hetvenes-nyolcvanas években összevonták a környező települések szövetkezeteivel. Ennek az időszaknak a pozitív hozadéka a községi infrastruktúra kiépítése. A termőföldeken átvezető mezei utakat leaszfaltozták, épületek, raktárak épültek. A termelőszövetkezet bizonyos átalakításokkal a kilencvenes évek közepéig működött, majd a szövetkezeti telephelyen kisebb vállalkozások jöttek létre, de a faluban működő egyesületek is otthont találtak a területen.

Az egyik itt letelepedett cégben hidraulikus hengereket és gépeket javítanak, mellette szerszámokat és alkatrészeket árulnak. A gabonarakárokat az Ipoly mentén tevékenykedő nagyobb mezőgazdasági vállalkozások használják. A szövetkezet egykori adminisztratív épületét a helyi vadásztársaság hasznosítja, többek között a vendéglátó helyiségeket alakították ki benne. Pár évvel ezelőtt jött létre egy pálinkafőzde. Új technológiával és hagyományos módszerekkel készítik el a pálinkát. Felsőtúron egyéb munkáltató nincsen, csak kisebb családi és egysemmélyes magánvállalkozások tevékeny-

kednek. A faluban jelenleg két bolt és két kocsmák működik.

A közösségi élet erősítői

A faluban három jelentősebb szervezet tevékenykedik, mindegyik nagy múltra tekint vissza. Az önkéntes tűzoltószervezet nem sokkal a századforduló után alakult meg. A vadásztársaság a felsőtúri és a nagytúri kataszter erdőiben tevékenykedik, ő a vadászterület gondozója és fenntartója.

„Megszakítás nélkül az ötvenes évek közepétől van futbollszerületünk. Járási első osztályban játszik a csapatunk” - emelte ki polgármester, aki maga is évenként át vezette az egyesületet. Bő másfél évtizede még nagyrészt légiósok játszottak a csapatban, jelenleg csupa felsőtúri rúgja a labdát a mérkőzéseken.

A települések közösségi létének erősítői az oktatási intézmények. „Felsőtúron jelenleg magyar nevelési nyelvű óvoda működik. Anno alapiskolája is volt a falunak. Még a boldog békeidőkben alapították meg az elemi iskolát, ennek örököse az alsó tagozatos alapiskola volt. A sors fintora, hogy alig pár évvel az új iskolaépület átadását követően, a múlt század hetvenes éveinek legvégén megszűnt az alsó tagozat. A felsőtúri gyerekek azóta a közeli Palástra jártak alapiskolába. A

rendszerváltást követően újabb tendencia volt megfigyelhető, a szülők az ipolysági tanintézményeket preferálták” – ecsetelte a történeteket a polgármester.

A hetvenes évek elején felépített iskola épületében ezt követően a községi hivatal, valamint a posta lelt otthonra. A községi hivatalt 2017 júliusában költöztették át a nem is oly régen pályázati forrásból felújított Nedeczky kúriába. Az iskola-épület újra kiürült, most keresik a hasznosítási lehetőségét, a polgármester nem zárja ki, hogy a jövőben, ha igény lesz rá, akár lakásokat alakítsanak ki benne.

Az óvoda közel hatvan éves. Jelenlegi helyére a hetvenes évek első felében költözött, az iskola szomszédságába. Eleinte kétosztályos óvoda volt, ám a kilencvenes években csökkenni kezdett a gyermekek létszáma, s mára már egyosztályos az intézmény; a 2017/2018-as évben tizenhárom gyermek látogatta. „A létszám csökkenéséhez hozzájárul, hogy egyes szülők a közeli városba hordják gyermeküket, mert Ipolyságon dolgoznak, egyszerűbb nekik oda beírni a gyerekeiket” – mondja a polgármester.

„Sikeresen pályáztunk a Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program második fordulóján. Nyáron kezdtük el az óvoda épületének a felújítását. A magyar kormánytól 19 500 000 forintot kaptunk a munkálatok elvégzésére” - nyilatkozta az Önkormányzati Szemlének a polgármester. A támogatásnak köszönhetően megújul a fűtési rendszer, jelentős belső felújításra kerül sor. Megújul a padlózat, lecserélik a lámpatesteket. Megtörténik a létesítmény külső szigetelése, a statikai problémák elhárítása. A most induló

munkálatoknak köszönhetően az épület fenntartási költségei csökkennek. A múltban önkormányzati forrásból már megvalósult a nyílászárók cseréje.

Munkahelyek a faluban és a környékén

A munkahelyek szempontjából a kilencvenes évek második fele volt a mélypont. Rengeteg embert bocsátottak el addigi munkahelyéről. A helyzet kissé javult az ezredforduló táján. A térséghez többi településéhez hasonlóan, nagyon sok felsőtúri Magyarországon talált munkát. Napi szinten ingáznak akár több órát is. Sokan a váci Zollner vállalnál helyezkedtek el, másokat a nagyoroszi Knauss cég alkalmazott. Manapság kedvezőbb a helyzet, könnyebben találnak munkahelyet a járás-on belül is, vélekedik a polgármester.

A munkanélküliek száma is csökkent. Pár éve még mintegy húsz közhasznú munkást alkalmazott az önkormányzat. Idén tavasszal csupán tíz közhasznú alkalmazottjuk van, többségük férfi. „Ma már gondot okoz a közterületek karbantartása. Jelentős szervezést igényel a rendszer fenntartása” – fűzi hozzá a falu vezetője.

A szociális szolgáltatások alapjai megvannak, de orvos nincs

Gondot fordítanak az idősekre is. A szociális szolgáltatásokkal kapcsolatban Varga Péter kifejtette, az önkormányzat már több éve biztosít az idősek számára étkezést. Az óvoda konyhájában havi szinten tíz nyugdíjasra főznek. Kedvezményes áron juthatnak a napi meleg ételhez, melyet kérésre házhoz is szállítanak. Emellett megoldják kisebb ház körüli munkákat is. Gondozószolgálat, szociális munkás nincs a faluban.

A helyi nyugdíjasok szoros kapcsolatot ápolnak az ipolysági Szenior Központtal. Több mint egy évtizede működik a Kéknefelejcs éneklőcsoport, a tagjai nyugdíjasok. Fellépnek a helyi és a környező települések rendezvényein. Évente szerveznek kirándulást a szép korúak számára. Idén például az esztergomi élményfürdőben töltöttek el feledhetetlen napot. Az egészségügyi ellátás terén a térségben megfigyelhető orvoshiány okoz gondot. Felsőtúron nincs házi orvosi szolgálat, legközelebb Paláston, illetve Ipolyságon rendel általános orvos. „Óriási probléma az orvoshiány. A szomszédos községek polgármestereivel összefogva próbálunk ésszerű megoldást találni erre az égető

problémára, mely Szlovákia több régióját is sújtja” – hangsúlyozta Varga Péter, de a gondot nehéz megoldani.

Fejlesztések csakis pályázatok által

A tágabb térség községeihez hasonlóan Felsőtúr is a pályázatok útján tudja a falu-fejlesztést megvalósítani. Az önkormányzat igyekszik minden lehetőséget kihasználni, ami pályázatok által lehetséges. Az utóbbi időben sikeresek voltak a kisebb pályázataik a Nyitra Megyei Önkormányzatnál. Kulturális eseményre nyertek egy nagyobb összeget, ebből valósult meg július 21-én a Felsőtúri Kulturális Napok rendezvénysorozatát.

Nyitra megye mellett a kormányhoz, illetve az egyes minisztériumokhoz is pályáznak. A mezőgazdasági minisztériumnál a falu-fejlesztési pályázatot adtak

be, mely a biztonságra és a falu szépítésére összpontosít. Ennek a pályázat része kamerarendszer kiépítése, a közvilágítás modernizálása, valamint a közterület rendbetételét segítő jármű beszerzése. Ottjártunkkor még nem kaptak hivatalos választ a minisztériumtól. „Kis településként nem egyszerű az egyes pályázatok kidolgozása sem. A szlovákiai pályázati rendszer sok esetben nem kedvez nekünk” – jegyezte meg a polgármester.

A köztetetőben található halottasház igencsak elavult. A polgármester prioritásai között van az épület rekonstrukciója. A tervek szerint a felújítás mellett faszervezetes előtér építésére is sor kerül a munkák során. Most az anyagi forrást keresik hozzá, s ha másként nem megy, saját költségvetésből végzik elszükséges felújítást. A halottasház mellett Felsőtúr egyéb középületeire is ráférne a felújítás. A kultúrház, az egykori iskola épülete, a tűzoltószertár, illetve a focipálya kiszolgáló helyiségei mind rekonstrukcióra várnak. „Az épületeinkben még megfelelően működnek a szolgáltatások, ám az állaguk bizony hogy maga után kívánni valót” – fogalmazott Varga.

A múltban több sikeres pályázatnak köszönhetően szépült a település. A Nedeczky kúria is pályázati támogatásból újult meg. Az udvarán közösségi teret alakítottak ki a mai kívánalmaknak eleget tévő játszótérrel. Az évek során kizöldültek a közterületek. Kiseb parkok épültek ki. Az óvoda udvarán szintén szeretnének új játszóteret létrehozni.

Község határában több illegális személerakat volt. A környezetvédelmi alap mintegy hatvanezer eurós támogatásnak köszönhetően felszámolták a szemétdombokat.

Az önkormányzat támogatta az idősebb Szent Jakab apostol tiszteletére felszentelt templomot is. Három éven át évi több mint ötezer euróval járult hozzá a templom külső-belső felújításához. A megszentelt templomot július végén, a templombúcsú alkalmával áldották meg.

Fontos a hagyományápolás

A kis település büszke a múltjára és hagyományaira. Július második felében adták át a falu múltját felölelő állandó kiállítást a kultúrház oldalsó termében. Jelenleg két szobában látható a falumúzeum alapjának szánt gyűjtemény, mely folyamatosan gyarapodik.

Az itt élt Pongráczok emlékét híven őrzik. Pongrácz Lajos író, Hont vármegye egykori alispánja születésének évfordulóján az ipolysági Pongrácz Lajos Alapiskolával közösen minden év februárjában megemlékezést tartanak. Születésének kétszázadik évfordulóján, 2015 októberében történelmi szimpóziumot tartottak, emléktáblát avattak a templom falán, valamint a szakemberek által felkutatott tényeket rögzítő kötetet adtak ki. De van, ami még hiányzik. A két világháborúban több felsőtúri is elesett. Napjainkban még nincs emlékhelye a két világháború áldozatainak a faluban. – Ezt a hiányosságot minél előbb ki kell küszöbölnünk – fűzte hozzá a falu vezetője.

A jövővel kapcsolatban Varga Péter elmondta: a falu lakosainak az egészsége, a fiatalok itthon maradása és a környezet megújulása a legfontosabb. „Egészséges és összetartó közösséget szeretnénk szolgálni, mely büszke arra, hogy felsőtúri.”

Pásztor Péter
A szerző felvételei

Vők, a zsákfalu

Vők a Szenci járáshoz tartozó település Pozsonytól 21 kilométerre fekszik. Zsákfalu, alig több mint négyszáz lakosával a járás legmagyarabb településének számít, hiszen az itt élők hetven százaléka magyar. Néhány évvel ezelőtt a környék attól volt hangos, hogy Vökön templom épül, Isten háza azóta elkészült, megújult a magyar óvoda is, rendezettek a falu terei és utcái. Mindez annak is köszönhető, hogy a környező településekre jellemző esztelen építkezési hullám szele Vököt nem érintette meg. A község polgármesterével, a Magyar Közösség Pártja színeiben politizáló Fejes Boldizsárral beszélgettünk a településről.

Vököt első ízben 1260-ban említik az okiratok, majd 1346-ban Welk alakban a pozsonyi prépostság birtokaként említik. A helyi hagyományok szerint a település nevét a birtokosról kapta, akit Velknek hívtak. A 16. században jelenik meg először a Weők elnevezés. A falu eredetileg a mai focipálya mögötti részen volt, a lakosok a 18. században költöztek át arra a területre, ahol a község ma is megtalálható. A huszadik század közepén még láthatóak voltak az

eredeti község maradványai, de 1955-ben eltűrték az egyenetlenségeket, és ezzel végleg eltörölték a föld felszínéről az egykori falu maradványait. A mostani templomot 2009-ben kezdték építeni, 2015 májusában szentelték fel. Korábban valószínűleg volt templom Vökön, amikor még a község a régi helyen terült el – mondta Fejes Boldizsár. Valamikor a 13-14. században a Kis-Duna parton volt temploma a falunak, később a féli templomba jártak a hívek, 2006-tól pedig a helyi kultúrházban imádkoztak a katolikus hívek. A 2015-ben átadott templom titulusa a harangláb falán lévő relief, és a búcsú időpontjához igazítva Urunk színeváltozása lett. A templom egyébként nagyrészt a hívek adományaiból és önkéntes munkával épült.

Vallásilag 87 százaléka a lakosságnak katolikusnak vallotta magát. Ez egy ősi katolikus falu, bár amikor a reformáció teret hódított, itt is teret nyertek a protestáns tanok, az egyházfai parókiához tartoztak a protestáns hívek, de ez csak átmeneti időszak volt.” – tudjuk meg Fejes Boldizsártól.

Jelenleg 422 lakosa van Vöknek, a hetven százaléka magyar nemzetiségű – tér ki a lakosság nemzetiségi ösz-

szetételére a polgármester. „Nem egész harminc százaléka a lakosságnak szlováknak vallotta magát, de vannak cseh nemzetiségű polgáraink is.

Vökön egy oktatási intézmény van, a magyar óvoda. A régi épületben lévő osztályban 22 gyermek van, nemcsak vöki gyermekek járnak az intézménybe, hanem a szomszédos településekről is, elsősorban olyanok, akik máshonnan költöztek a régióba és magyar óvodába szerették volna járattatni a gyermekeiket. Jányokról, Tökésről és Félből is hordanak ide óvodásokat – ismerteti az egyetlen oktatási intézmény helyzetét Fejes Boldizsár.

Aki utoljára egy éve járt Vökön, örömmel tapasztalhatja a változást, azt, hogy a falu központjában lévő épület megújult. A Kárpát-medencei Óvodafeljesztési Programnak köszönhetően sikerült modernizálni az egyébként régi iskolaeépületet. „Az elsők között kaptunk a magyarországi óvodafejlesztési programból pénzt. Mikor a pályázatot írtuk, nem is gondoltuk, hogy mennyi munka lesz a felújítással. Kilenemillió forintot ítélt meg, ami majdnem huszonkilencezer euró. Amikor jelezték, hogy mi is adhatunk be pályázatot, úgy gondoltuk, mindképpen ki kell cserélnünk a

tetőt, hiszen az volt a legrosszabb állapotban és nem szeretnénk volna, ha beázik az épület. Az új cserepek alá fólia is került, ezzel is biztosítjuk azt, hogy egy nagyobb eső esetén se ázzon be az épület. A terasz fölé plexiüveg került, a régi műanyag borítás már nagyon régi és nagyon csúnya volt, fontos volt az is, hogy világos legyen a teraszon, ezért átlátszó borítást választottunk rá. Az ebédlőben kicseréltük a talajt, új a gumit és a szőnyeget vettünk. Kicseréltük a szekrényeket, új bútorokat vásároltunk. Kifestettük az egész épületet. Fel akarunk újítani a radiátorokat is, amikor levettük a radiátorburkolatokat, rájöttünk, hogy nem elég felújítani a fűtőtesteket, új radiátorokat kell vennünk, így a közösségi költségvetésből még ötezer euróval hozzá kellett járulnunk a felújításhoz. Az ágyakkal kicsit gondban voltunk, mivel a beszállító azt ígérte, hogy már a nyáron megérkeznek az új ágyak, de sajnos ez az idő kitolódott. Új székeket is vásároltunk. Az előszobában is új szekrények vannak, ezt viszont már a szülői szövetség támogatásából sikerült megvásárolni. Szerettük volna kicserélni a régi ajtókat is, de mivel ez egy nagyon régi épület, vastag falakkal, gond lett volna az ajtótokok megrendelése, így azokat csak átfestettük. A régi ajtók kivételével falat is kellett volna bontani és gond lett volna a méretek miatt is, hiszen az óvodában 50 centiméteres falak vannak, a mostani ajtók beszerelése

így nem csak problémás lett volna, de esztétikailag sem felelt meg az elképzeléseinknek. A régi faajtók egyébként nagyon jó állapotban vannak, és a festéssel teljesen megújultak azok is.” – ismertette a munkálatok menetét Fejes Boldizsár.

Az óvoda épületén egy emléktáblát is látni, amely a falu múltjára utal vissza.

„Ezen emléktáblát Vök község hálás közössége helyeztette e helyre községünk jótévőinek Mikóczy János és neje emlékére, akik úgy pénz, mint földadományaikkal sokban hozzájárultak művelődésünk és hitéletünk fejlődéséhez, továbbá Hideghéthy Illés emlékére, aki pénzadományával elősegítette iskolánk felépítését.” – olvasható a márványtáblán. „A mai óvoda épülete korábban iskola volt, a háború után a táblát leszerelték, a kétezres évek elején került elő, akkor letisztítottuk, felújítottuk a táblát, és mikor az óvodák visszakerültek az önkormányzatokhoz, újra elhelyeztük a márványtáblát a régi iskola falára.” – mondja a polgármester. Fejes Boldizsár azt is elárulja, hogy valóban az iskola a táblán megnevezett személyek anyagi támogatásával épült meg, Hideghéthy családnak nagy birtokai voltak a faluban, kúriát is építettek.

Vökön tehát a múltban, annak ellenére, hogy mindig kis település volt, iskola is működött. Nagyjából négy évtizede szűnt meg az iskola, a hetvenes évek végén. „Az 1930-as évek közepén épült a vöki iskola, az 1950-es években még minden évfolyam itt végezte az alapiskolát, az 1960-as években viszont már csak 5 évfolyam járt itt iskolába. Később négy évfolyamot jártak itt a gyerekek, majd Éberhardra jártak, mikor felépült a féli iskola, itt már csak az első négy évfolyamot tanították.” A gyerekek

Vökről Félbe járnak iskolába, a magyar és szlovák iskolába beíratottak aránya a nemzetiségi összetételt követik.

A főtér, az utak, a járdák, a kultúrház és a focipálya környéke is Európai Uniós forrásból újult meg, egy ilyen kis település saját költségvetéséből nem tudna ilyen befektetéseket végezni. „2004-ben újult meg a főtér egyik része és 2005-ben egy utca újult meg, 2006-ban a kultúrházat építettük át, illetve kiépült egy betonút, 2010-ben készült a pihenő zóna, ezt a részt akkor összekötöttük a térrel és 2011-ben a templom körüli két utcát és teret tettük rendbe, ekkor már állt a templom épülete, csak még nem volt kész. Ekkor parkosítottunk, fákat ültettünk. Előbb élősvényt terveztünk, de helyette színes bokrokat ültettünk, ezek virágznak is, így szerintem sokkal szebb, mint az egyszerű zöld bokrok.” – sorolja a felújítások eredményét a polgármester.

Nemcsak az óvoda rekonstrukciója készült el, az egész faluban elkészültek a vízvezetők. Az árokrendszer is mindig megújul. Fejes Boldizsár szerint a nagyobb zivatarokkor megteltek az árokok, ezért fontos volt, hogy azokba kiépítsék elvezetők rendszereket. Az idei évben 13 elvezetőt készítettek, a tavalyi évben már 5 elkészült, ennek köszönhetően most minden utcán kész az esővízvezető rendszer.

„Most készülnek a tervek a szennyvízvezető-hálózat kiépítésére. A Lex

Csallóközre hivatkozva pályázatot hirdetett a minisztérium. Erre reagálunk, bizakodom, hogy eredménnyel járunk.” – mondta Fejes Boldizsár. Jelenleg Vökön kis tisztító berendezésekkel tisztítják a szennyvizet, amelyet szintén a falu épített ki. Vök a féli tisztítóállomásra kapcsolódna rá, nem építene külön állomást. „Nincsen telke a falunak, és pénze sincsen az önkormányzatnak arra, hogy földterületet vegyen. Ahol megfelelő lett volna az elhelyezése a tisztító állomásnak, nem álltak hozzá pozitívan a kezdeményezéshez. Ezért Félhez kell csatlakoznunk. Próbáltam a szakemberek véleményét kikérni. 20 évvel ezelőtt már készültek tervek és akkor is Félhez csatlakoztunk volna. A szakemberek szerint ilyen kicsi falunak nem éri meg tisztítót üzemeltetni, hiszen kevés a lakosunk.” – magyarázza a vöki polgármester miért nem épít tisztítóállomást a község. Ennél a pontnál viszont ki kell térni arra is, hogy Pozsonytól 20 kilométerre, hogy tudta megőrizni Vök régi falusias jellegét.

Vök zsákfalu, ugyan lenne igény új utcát nyitni, illetve lakások építését is igényelték, de a község saját költségvetéséből nem képes lakásokat és utcákat építeni. A falunak nincsen saját telke, tehát nincsen hol építenie. Nem mellesleg az öslakosok nem akarnak lakásokat Vökön, szeretnék, ha megmaradna a község falusias jellege. A településfejlesztési terv alapján egy utca nyílhatna, de a községnek nincsen arra pénze, hogy az infrastruktúrát kiépítse. Az idei évben volt

igény arra, hogy megnyissuk a területfejlesztési tervet, de a képviselők elvetették a kérést, így nem minősítették át újabb termőföldeket építkezési területté.

Mivel Vök kis község, nincsen anyakönyvi hivatala, az Félben működik, az építésügyi hivatal pedig szintén Félben van. Vök mezőgazdasági település volt, de munkalehetőség után a településről Pozsonyba járnak dolgozni az emberek. Van azonban kocsmá és üzlet is, tehát minden elérhető, ami fontos a lakosoknak a kényelmes élethez.

Vökön több rendezvényt tartanak egy évben, ezek zömét az önkormányzat szervezi. Falunapot, gyermeknapot, Miklós napot, karácsonyvárot, búcsút, előadásokat szerveznek, hogy közösségi élményben legyen részük a helybelieknek.

Ugyan Fejes Boldizsárnak nem akadt kihívója a választásokon, mégis választási programmal lép a polgárok elé. Szeretné, ha elkészülhetne a szennyvízcatorna, valamint egy kerékpárút kiépítése is tervben van, mind két prioritáshoz arra is szükség van, hogy lehetőség legyen pályázatokat beadni. Fejes Boldizsár azt is elárulja, hogy öt képviselő dolgozik a faluban, jelenleg négyen politizálnak az MKP színeiben, egy független jelöltként jutott be a testületbe. A november 10-ei választáson a képviselői tisztségért heten mérkőznek meg.

Neszméri Tünde
Képek: a szerző

Szentmária újráfelfedezésre vár

„A Latorca itt a legszebb. A meder még eredeti állapotában maradt fenn, szabályozások nélkül. Ez talán az egyike az utolsó helyeknek, ahol még fogalmat kaphatunk arról, hogyan néztek ki az alföldi folyók valamikor régen.” Még néhány évvel ezelőtt is így jellemezte a bodrogi turisztikai információs portál a Felső-Bodrogi közben fekvő Szentmária (Svátá Mária) települést.

A történelemkönyvek tanúsága szerint 1261-ben „Villa Sancte Marie, Villa Maria, Zenthmaria” néven említik először. 1359-ben „Zenmaria” volt a neve. 1920-ig Zemplén vármegye Bodrogi köz járásához, 1938 és 1944 között ismét Magyarországhoz tartozott. A Bodrogi központjától, Királyhelmetől 10 km-re nyugatra fekszik az 573 főt számláló település, amely közigazgatásilag a Kassai kerület Töketerbesi járásához tartozik. Zömében magyarok lakják.

Igazi kincsek

A falu határában a korábbi plébániatemplom helyén, az egykori Mária-jelenés közelében 1995-ben épült kápolna Felső-Bodrogi köz Mária-kegyhelye. Évente három alkalommal rendeznek itt katolikus találkozót. Májusban és októberben egész Bodrogi köz érintő zarándoklatokra, szeptemberben pedig a kétnapos búcsúünnepre érkeznek több száz lelki feltöltődést várva, mert Bodrogszentmária Kisboldogasszony-kegyhely már a 12. század óta. A feljegyzések szerint „a falu közelében egy alkalommal nyájat őrzött egy pásztor. Elfáradva egy bokor

alá heveredett és elaludt. A bokorra fehér galamb szállt le. A szárnyuhogástól a pásztor felriadt, és ostorral ütötte meg a galambot, amely továbbrepült. Másnap a falu népének ugyanazon a helyen megjelent a Szűzanya, arcán az ostorcsapás sebével. Galamb képében akarta megjeleníteni tiszteletének helyét, de elriasztották és a galamb továbbszállt Máriapócsra. A jelenésnek a helyét ma is ismerjük, mivel Ócskay Antal kassai megyéspüspök azon a helyen kőkeresztet emeltetett. Ma a romja látható, mellette egy fakereszt áll. E helytől 200 méterre állt a falu románkori temploma, amit az 1979-ben felrobbantottak, hogy a közben új helyre áttelepült faluba új templomot építhessenek a hívek. Az elmúlt rendszer csak a régi templom felrobbantásával engedte meg az építkezést. Sokáig vadon borította az „ócskafalu”, a templom és a jelenés helyét is, majd 1996-ban Eigel Gabriel erdélyi származású keresztes rendi szerzetes pap Németszágból misszióba jött Bodrogi közbe. Ő kezdeményezte a templom újrakiépítését és keresztes rendi kolostor alapítását. Az eredeti tervek sajnos nem valósultak meg, de sok bonyodalom után mégis felépült egy kis kápolna, amit Magyarok Nagyasszo-

nya napján - október 8-án - áldottak meg 1996-ban. A régi templom eredeti titulusa Kisboldogasszony volt, amihez pápai búcsúnyerés is kapcsolódott. Napjainkban feléledni látszik a kegyhely iránti érdeklődés.” (Forrás:www.bucsujaras.hu)

Míndez valóban úgy van, ahogyan az írás utolsó mondata jelzi. Hála Böör Roland római katolikus plébánosnak, aki fáradhatatlanul dolgozik az egykori templom alapjának és egyéb leletek feltárásán, valamint azon, hogy az egykori templomi kegytárgyak, amelyeket a helyi lakosok megmentettek és őriztek, visszakérüljenek eredeti helyükre. Böör Roland értéktáró, és értékmentő munkája hiánypótló a helyi közösség számára. Elmondása szerint a történetírás arról tanúskodik, hogy az 1979-ben lerombolt templom 1600 körül épülhetett. Alapjának romjai ma is láthatók, és további feltárasokat végeznek a területen. Tervei szerint a feltárt falakat megmagasítanák, a kápolnát pedig rövidesen felújítanák. Addig is teszi, amit tenni tud. Szeptember 8-án vasárnap kiállítás nyitottak a kápolnában, ahol Mátyás Jenő helyi tanárember képeit mutatták be a régi templomról. A megőrzött fényképeknek és negatívoknak köszönhetően a templom belseje és külseje is megismerhető azok számára, akik már nem csodálhatták meg eredeti

állapotában. A tervek között szerepel a kápolna közelében egy látogatóközpont építése, ahol konferencia- és kiállítóterem kapna helyet. Ott szeretnék kiállítást nyitni az egykori templom megőrzött tárgyaiból. A tervek megvalósításához még nincs anyagi forrás, mégis lelkes és bizakodó Roland atya.

A kutatások során feltárt információkból kiderült az is, hogy Szentmárián egy másik templom is állt, nem messze a jelenlegi kápolnától, amely 1300 körül épülhetett. A régi temető helyét fémdektorokkal, mágneses rezonanciával és georadarral is megvizsgáltatták, s a vizsgálatok igazolták egy templom alapjainak létét, mely szintén feltárára vár.

A kápolnától pár száz méterre a Petence horgászto várja a pihenni vágyókat, amit egy helyi vállalkozó kialakított ki a korábban is létező vízterületen, kulturáltan, de az eredeti természeti táj jellegét megőrizve Szentmária természeti értékei, történelme és régészeti leletei igencsak értékes kincsei a Bodroghköznek.

Csendes, szorgos emberek

A településen élők a vidéki emberek megszokott életét élik. A központi régiófejlesztésnek mostohagyermekai. A munkanélküliség őket sem kíméli, hisz a Bodroghközben az országos átlagot jóval meghaladó a munkanélküliségi ráta. Egyetlen nagyobb munkaadója a magánvállalkozásban működő helyi pékség. Az állami gazdaság, ahol a helyiek zöme dolgozott, már jó pár éve megszűnt. Azóta főleg Királyhelmecekre és Tiszacsernyőbe járnak az emberek dolgozni, a fiatalok közül pedig sokan külföldön kerestek munkát.

A falu utcáin sétálva rendezett portákat, takaros udvarokat, a földjeiken, portájukon tevékenykedő embereket látunk. A 80-as években a község központjában római katolikus templom épült. Utána a hívek és az akkori lekipásztor – Szaszák József – kezdeményezésére Pálfölde falurészben felépült a református templom is. Az építkezés fő mozgatórugója, Tökölyi Mihály Imre akkori gondnok szerint a református templom építése 2000-ben kezdődött és 2003-ban szentelték fel.

A községben 160 ház található, ebből csak néhány lakatlan. A település lélekszáma volt már 600 fölött is (jelenleg 573 fő), ennek mintegy 50 százaléka idős nyugdíjas, a másik felét fiatal családok teszik ki. Az óvoda működik, konyhája jó-

voltából a nyugdíjasok számára is tudnak étkezési lehetőséget biztosítani, amennyiben azt igénylik. Igyekeznek a faluban megtartani a fiatalokat, 2005-ben került átadásra a 6-lakásos, állami támogatásból épült társasház, melybe fiatal családok költöztek. Az utóbbi években saját forrásból nagyobb beruházás nem történt a településen.

A Pálfölde falurészben a régi iskola épülete ragadja meg a nézelődőt, melynek homlokzata máig gyönyörű állapotban maradt fenn, de ma már az épület sajnos nem oktatási célokat szolgál, hanem egy helyi vállalkozó cukrászüzeme lelt benne otthonra. A szolgáltatásokat - üzletek, virágüzlet és fodrászat - egyéni vállalkozók biztosítják.

A falu központjában áll a kultúrház, és ebben az épületben székel a községi hivatal is. Hornyák István polgármester 16 éve áll a község élén. Néhány évvel ezelőtti találkozásunkkor azt nyilatkozta, polgármesterré választásakor fontos célkitűzésnek tekintette a közösségi élet élénkítését a faluban, elsősorban a sport és a kultúra támogatásával. Akkor büszkén mutatta a futballcsapat tróféáit és a helyi Gyöngyvirág éneklőcsoport sikereiről tanúskodó CD-t, fényképeket. Szeptemberi beszél-

getésünkkor most úgy fogalmazott, hogy a község költségvetésének nagy részét a fenntartási kiadások viszik el. Fejlesztésekre nem igazán jut, ezért is fogadták nagy örömmel az óvodafejlesztési program keretében megítélt magyarországi támogatást, amely lehetővé teszi az óvoda épületének külső-belső felújítását. A munkálatok rövidesen befejeződnek, és felújított óvoda várja a szentmáriai gyerekeket. A polgármester beszámolt arról is, hogy a településen mintegy két kilométernyi útszakasz felújítására és átadására került sor a nyár folyamán, 112 ezer eurós megyei támogatásból.

A közelgő önkormányzati választással kapcsolatban elmondta, hogy ugyan már közel áll a nyugdíjhoz, mégis elindul a választásokon a Magyar Közösség Pártja színeiben. Összesen hárman szállnak ringbe a polgármesteri székért. Rajta kívül egy független jelölt, és a Most-Híd párt jelöltje is megméretteti magát.

A települést értékei kiemelik az átlagos települések sorából. Azt, hogy a jövője hogyan alakul majd, nagyban meghatározza majd, hogy milyen vezetőket választanak maguknak a helyiek.

Tökölyi Angéla
A szerző felvételei

Nem megélhetési polgármester szeretnék lenni

Ipolyszalka kisközség Párkánytól 12 km-re, az Ipoly jobb partján, Letkés határátkelőtől 1 km-re. A 2011-es népszámlálási adatok alapján lakosainak száma 1052 fő. A 2018-as önkormányzati választásokon indul az MKP polgármesterjelöltje, Dávid László is, őt kérdeztük terveiről.

– 1994 és 1998 között már voltam polgármester, tehát már van önkormányzati tapasztalatom, én voltam a járás legfiatalabb polgármestere, akkor voltam 30 éves. Húsz éve tettem le a lantot. 1994-ben függetlenként indultam, biztos felteszik majd a polgárok is a kérdést, hogy mi vezetett ahhoz, hogy ismét megmértessem magam. Annyi dolog bennem maradt, hogy mindenképpen meg kell próbálnom újra megpályázni a posztot.

Milyen tervekkel néz a választások elé?

– A programom címe: A köz szolgálatában. Volt már élhető falu program is, de a köz szolgálat az, amit fontosnak tartok. A másik dolog pedig a közösség, amit ki kell építeni. A fő célom, hogy ez a közösség, ami Ipolyszalka esetében 1000 embert jelent, komfortosan élhessen a falujában, az otthonában, ezért szeretnék alázattal dolgozni, soha el nem felejtve, hogy kinek a jóvoltából kerültem a polgármesteri székbe, ha én leszek a befutó. Nagyon fontos hangsúlyoznom, hogy nem megélhetési

polgármester szeretnék lenni, hanem segíteni szeretnék az elesetteknek, minden generációnak, mely a közügyekben nem jártas, és ez igaz a fiatalokra is, nemcsak az idősekre. Ebből a szempontból is szeretnék mindenféle segítséget megadni az embereknek. Szeretném, ha itt, az Alsó-Ipoly mentén is jól érezhetnék magukat az emberek. Az emberek fontosak nekem. A Szalkán élőknek is kijár a törődés, a jobb életet. Fontos a magyar lelkület is.

Mik lesznek a prioritások az 2018-2022-es időszakban?

Legfontosabb lépés a hosszú távú fejlesztési terv lefektetése, a szennyvízelvezető hálózat kiépítése. Vezetékes ivóvíz van a faluban, de a pócegödröt még mindig szippantással ürítik. 24 éve, mikor polgármester lettem, már elkezdtem a szennyvízelvezetés kérdésének megoldását, megvoltak a tervek, megvolt a szennyvízelvezető rendszer dokumentációja, kijelöltük az átemelő állomás helyét. Ez a terület még mindig üresen áll. 20 év alatt

csak annyi történt, hogy az egyik utódom lefektette a községi hivataltól az óvodáig a főgerinc egy szakaszát. Tehát a mai napig folyik a környezetszennyezés. Nagyon fontos a környezetvédelem, elkötelezett híve vagyok a hulladék válogatásának is. Szalkán is kitétek gyűjtőkonténereket, de tervem, hogy gyűjtőszigeteket létesítsek, ahova a lakosok kivihetik a műanyag palackot, a sörös dobozt, az üveget, papírt, ugyanis a szemétválogatás beindításával is jól jár a község, mert ha kevesebb a szemét, kevesebbet kell fizetnünk a szemételepnek.

Minden polgármester kiemelt témaként kezeli az oktatást.

Fontosnak tartom kiemelni, amikor polgármester voltam, még nem tartozott a községhez az oktatás, az óvoda és az iskola sem. A helyi oktatási intézmény az iskola, magyar tanítási nyelvű, szlovák iskolánk nincsen. Volt egy álmom, olyan oktatási intézményt akartam, szerettem volna Ipolyszalkán, ahol olyan az oktatás színvonala, hogy ne a párkányi mamutiskolába akarja bevinni a gyermekét a szülő, hanem egy nyugodt falusi iskolába járassa, ahol magas a színvonal, nincsenek nagy létszámú osztályok, és ezért jobban tudnak a pedagógusok figyelni a gyerekekre. Jelenleg úgy látom, nagy probléma a létszám, kevés a gyerek, de most már nem azért, mert elmennek Párkányba, hanem mert kevés gyermek születik.

Lát erre megoldást, hogy legyenek diákok?

Fontos lenne, hogy a fiatalok itt maradjanak a faluban és itt akarjanak boldogulni, ugyanis a 436 házból körülbelül 100-110 üresen áll, ez borzasztó, előregszik a falu, és itt mennek tönkre a házak. Ezzel is jó lenne valamit csinálni, de ezek olyan fajsúlyú problémák, amikhez talán külön programokat kellene kidolgozni. Szalkán sajnos nincs ipar, kevés a munkalehetőség, és az iskolára is úgy tekintek, mint munkalehetőségre, mert munkát ad a takarító néninek, szakács néniknek, fűtőknek és természetesen a pedagógusoknak. Másik nagyon fontos dolog, hogy ez egy

magyar iskola. Ipolyszalka viszonylag homogén magyar közösség, hivatalosan van 70 szlovák nemzetiségű polgárunk, de ők is beszélnek magyarul, az együttélésel nincs semmi probléma. Számomra rendkívül fontos a magyar iskola léte, folytatni szeretném a felújítást, az ablakok cseréjét, az épület szigetelését, a fűtés korszerűsítését. A faluban nincs gáz, nincs ipar, ami a gyors visszatérülést biztosítaná, a gázműveknek nem éri meg idevezetni a gázt, más alternatívát kell találni a fűtés korszerűsítésére. Az iskolának minden anyagi és erkölcsi támogatást meg szeretnék adni, mert nekem ez szívügyem, természetesen tiszteletben tartva az intézmény autonómiáját.

Említette, hogy nincs gáz a faluban. Milyen egyébként az infrastruktúra?

A helyi utak felújítása is fontos lenne, de csak a kanalizáció megépítése után. Járdák vannak, de jó falusi szokás szerint a közutakat használják az emberek. Szeretnék térfigyelő rendszert is telepíteni, mivel nagy a migráció, határátkelőhely vagyunk, jönnek-mennek a turisták, de megfordulnak itt olyan emberek is, akiknek mondjuk, nem örülünk, mert vannak ilyen gondok is. Nem is olyan régen, körülbelül 15 éve volt modernizálva a közvilágítás, de szeretném megpályázni, hogy modernebb fényforrásokra cserélhessük a mostaniakat, ezzel spórolni is tudnánk.

Az iskola mellé szeretnék multifunkciós pályát építtetni, műanyag borítással, futópályát, a gyerekeknek és a sportolni vágyóknak. Utcai kosárlabda pályában és kültéri edzőpályában is gondolkodom, hogy az emberek kint, a szabad levegőn tudják megmozgatni izmaikat.

A temetőben a kerítést és a világítást is meg kellene újítani. Urnatemetőt is szeretnék létesíteni, mert úgy látom, erre egyre nagyobb az igény. Azt is szeretném, ha a temetőben nem ivóvízzel öntöznénk, mert az ivóvízkészletünkre is vigyázni kell. Kellene saját kút, amit ráköthetnénk a meglévő vezetésekre.

Az óvoda épülete megürült, mert a magyar kormány jóvoltából az óvoda új helyre költözhetett. A jelenlegi terület öregotthonon gondolkodik, de én inkább kultúrházzá alakítanám át, mert az nincs Szalkán. Van sportszarnokunk és egy kultúrháznak csúfolt volt tűzoltószertár, nem tudjuk a népi táncszoprotokat hol fogadni, felléptetni, egyszóval a meglévő épületből kultúrházat szeretnék.

Jobb együttműködésre törekednék a környék falvaival, MKP-s elnökként is célo az Alsó-Ipoly menti falvak MKP-s szervezeteinek a megszólítása, és 3 havonta mindig más faluban közös üléseket csinálni, egymást segíteni, együtt gondolkodni. Az Alsó-Ipoly menti régió falvai: Kiskeszi, Ipolyszalka, Helemba, Bajta, Leléd, esetleg még Kövesd, de az már Alsó-Garam mente. Nagyon fontosnak tartom, amit a magyar kormány is preferál, a magyar-magyar, határokon átnyúló kapcsolatok fenntartását az elszakított nemzetrészekkel. Erdély felé már tettem lépéseket, de szeretném, ha lenne Vajdaságból és Kárpátaljáról is testvértelepülésünk. Ezzel tudjuk a Kárpát-medencében összefogni a magyarságot, nem kihagyva természetesen az Anyaországot sem.

A falu híres szülötte Turczel Lajos.

Dr. Turczel Lajos egyetemi tanárt nekem volt szerencsém díszpolgárrá avatni anno. Ő eddig Ipolyszalka egyetlen díszpolgára, ezt a hagyományt is szeretném folytatni. Legyenek azok az emberek megbecsülve, akik tettek/tesznek valamit a faluért, öregbítik jó hírnevét. Nem a saját ötletem, de nagyon jónak tartom, hogy augusztus 20-a alkalmából, amikor is mindig hivatalos vagyok, mint MKP-elnök Letkésre, hogy a polgármester úr megjutalmazza a faluért kimagaslóan munkálkodó egyéneket. Megérdemlik ezek az emberek az elismerést: legyen az pedagógus, egészségügyi nővér, konyhavezető, aki a sportért tesz, csemadokos, szóval bárki. Ezt is szeretném bevezetni, egy kuratórium dönthetne mindig azon személyekről, akik a falu közösségéért, fejlődéséért sokat tesznek.

Mennyire ad többet a községnek, hogy Szalka határátkelő?

A kereskedőknek biztos sokat ad, a rokoni kapcsolatoknak és az emberi kapcsolatoknak is jót tesz, de ezt is jobban ki kéne

használni. Kéne kerékpárút át a határon. Lassan megépül Helemba és Ipolydamásd között a híd, megtörtént az alapkövetés, abba az irányba is vezethetne kerékpárút. Gyönyörű környezetben fekszik Ipolyszalka, a Börzsöny lábainál. Nekünk ez már megszokott, de akik erre járnak, mindig elcsodálkoznak, hogy milyen szép vidéken élünk. Kéne tenni valamit a falusi turizmus területén is.

Hova járnak az emberek dolgozni?

Esztergomba a legtöbben, ami jó, mert nincs messze, működik a szövetkezet, néhány embert alkalmaznak, Fazekas Péter magyarországi vállalkozónál is akad munka községünkben. Talán a legnagyobb munkaadó a helyi iskola. Aki akar, elmehet dolgozni, kell utazni, de a munkáltatók már eljönnek a munkavállalóért.

Hétköznapi emberként, mit tekint „hivatásának”?

Szívügyem a magyarságtudat erősítése, nagyon fontos, hogy legyünk büszkék gyökereinkre, történelmünkre, nemzetünkre és hagyományainkra. Én szeretek magyarnak lenni, és büszke is vagyok rá, ezt szeretném az iskolán keresztül, a pedagógusokkal és a lelki atyával együttműködve egy kicsit belenevelni a gyerekekbe, természetesen a szülőkkel is együttműködve. Van egy I. világháborús emlékhelyünk a templomkertben, és egy II. világháborús emlékművünk a temetőben, amit még a háborús özvegyek állítottak. Ezt is szeretném felújíttatni, kellene egy méltó emlékmű hőseinknek, amit ki kellene vinni a köztérre, hogy méltó módon és kegyelettel tudjunk rájuk emlékezni minden évben. Legyünk rájuk büszkék, mert vérüket ontották és életüket adták a hazáért. Köztünk élnek a leszármazottaik, unokáik, akiknek szerintem tartozunk ezzel a gesztussal.

-vncs-

Becsületes munkával a közösségért

Hegysúr község Pozsonytól 25 kilométerre, a Szenci járásban található. Ősi magyar falu, de jelenét elsősorban Pozsony közelsége határozza meg. Gujber László polgármestert, aki a Magyar Közösség Pártja színeiben az idei évben is megméretteti magát az önkormányzati választáson, a községről és az önkormányzatiság állapotáról kérdeztük.

Hogy alakult az elmúlt években a község lakosainak száma és mennyi a magyarok aránya?

1910-ben 415 lakosa volt Hegysúrnak, 405-en magyarnak vallották magukat. 1991-ben 607 lakosából 501 jelölte be a népszámlálási íven, hogy magyar nemzetiségű, tíz évvel később 634 lakosából

471 volt magyar. A lakosok száma folyamatosan emelkedik, hiszen Pozsony közelségének következtében Hegysúrra is nagyon sokan költöztek. Míg 2003-ban 628 lakosunk volt, négy évvel később 664. A 2011-es népszámláláskor már 756 polgár élt Hegysúron, ebből 457-en vallották magyarnak magukat. 2015-ben 888, 2017-ben 950 lakosa volt a falunak, jelenleg 966 személynek van állandó lakhelye Hegysúron. Az adatokból láthatjuk, hogy a magyarok aránya a lakosság növekedésének arányában csökken. A 2011-es népszámlálás szerint még nagyjából hatvanhárom százalék volt a magyarok aránya, ma jó, ha a lakosság fele magyar.

Mikor fogadták el a község fejlesztési tervét, és mennyire betartható az, van-e igény arra, hogy további utcákkal, lakónegyedekkel bővüljön Hegysúr?

Ahogy a régió többi településén, nálunk is a 2004-2006-os időszakban dolgozták ki a település területrendezési tervét, a dokumentumot 2006. december 13-án fogadta el az akkori képviselő-testület. Nem sokkal később, 2007-ben némileg módosult

a tervezet, majd 2013-ban ismét. Tudunk arról, hogy van igény módosítani a mostani falufejlesztési tervet, de a képviselő-testület tagjai nem értenek egyet azzal, hogy ismét változtassunk rajta, így a kérdést nem nyitottuk meg, a jelenlegi testület tehát már biztosan nem módosítja azt.

Hegysúrra is sokan költöznek. A lakossági szolgáltatásokat az önkormányzatnak kell biztosítania, milyen mértékben sikerül ez?

Valóban sokan költöznek a faluba, ahogy a többi településre is a járásban, és bizony mi is küzdünk azzal, hogy minden szolgáltatást a lehető legjobb minőségben biztosítani tudjunk. A községben van üzlet, posta, templom. Annak ellenére, hogy kicsi a település, 3 kocsmá is van. Hegysúron csak kisiskolák működnek, de van szlovák és magyar alapiskola, és van óvoda is. A lakosok száma még mindig ezer alatt van, de igyekszünk mindent biztosítani, ami a polgároknak szükséges, és úgy érzem, falusi szinten szinte minden szolgáltatás elérhető, amit az emberek valóban igényelnek. Tisztában vagyunk

vele, ha valakinek városi igényei vannak, annak ez kevés, de nem szeretnénk elveszíteni a falusias jellegét a településnek.

A községben van magyar óvoda, amely most újult meg a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programnak köszönhetően. Mi mindent sikerült felújítani az óvodában?

Bethlen Gábor Alapból sikerült 49 millió forintos támogatást elnyernünk. A közbeszerzési eljárás lefolytatása után csak szeptember 3-án sikerült elkezdni a munkálatokat. Az öreg óvoda épületét beszigeteljük, hogy energiatakarékos legyen. A belső terek is megújulnak: kicseréljük a radiátorokat, új fűtés lesz, napelemeket szerelünk be, kivesszük az üvegfalat, és kívül-belül kifestjük az óvodát. Új bútorokat vásárolunk, interaktív táblát, játékokat és másológépet is. Az udvaron kicseréljük az egész játszóteret, ide is új játékokat vásárolunk, ütésálló, biztonságos aljzatot készítünk a hinták és a csúszdák alá. Ennek a támogatásnak köszönhetően sikerült kielégíteni minden szülő igényét, modern

és korszerű lesz az óvoda. Remélem, szeptember végére, október elejére sikerül átadni a felújított óvodát, a munkákkal jól haladunk. Szerencsére a szlovák államtól is sikerült pályázati forráshoz jutnunk, így a magyar óvoda kibővítése után elkezdjük az új óvodai osztály kialakítását a sportépület tetőterében. Az osztály kialakítására a szlovák óvodabővítési program keretén belül nyertünk el 175 000 eurót.

Hegysúron két iskola van. Milyen helyzetben vannak a kisiskolák a településen? Mennyire jellemző a tendencia, hogy városi, vagy más község kilencosztályos iskolájába viszik a gyerekeket a szülők?

Sajnos kevés a magyar gyerek, de 3 kislösünk van. A magyar tanítási nyelvű alsó tagozatos iskolában 7 diák tanul, a szlovákban pedig 12. A szlovákokra jellemző, hogy elviszik az elsősöket más települések iskolájába. Nem tudom, miért, de itt, Hegysúron sajnos elég erős kampány van a helyi szlovák iskola ellen, az előző igazgató nyugdíjba vonult, így újat válasz-

tottunk, ennek ellenére elviszik a gyerekeket máshova, ami az önkormányzatnak nehézséget okoz, hiszen csak a beíratott gyerekek után kapja meg az önkormányzat a fejjpénzt, az intézményt mégis fenn kell tartanunk.

A községi önkormányzatoknak számos jogkörük van, és egyre szaporodnak, egyre több a megoldandó feladat. Hogy látja, milyen állapotban vannak az önkormányzatok Szlovákiában?

Személyes véleményem szerint nehéz önkormányzatiságról beszélni, hiszen az állam mindenbe beleszól. Megszabja költségvetésünket, rengeteg törvénnyel, szabállyal, ellenőrzéssel, átruházott jogkörökkel, úgynevezett antibürokratikus szabállyal, elektronizációval lehetetleníti el a normális munkát az állam. Mindenre új alkalmazottat kellene felvenni, amire az állam nem biztosítja a fedezetet, szakképzett munkaerőt pedig szinte lehetetlen találni a munkaerőpiacon. A kis falvaknak, amilyen a miénk, sok nehézséget okoznak az újabb és újabb előírások, törvények és feladatkörök. A városok is sokszor nehéz helyzetben vannak, hiszen mindenre odafigyelni szinte lehetetlen, az önkormányzatoknak ugyanis négyezernél több jogkörük van. Gyakran tapasztaljuk az is, hogy a sajtó nem hitelesen tudósít, mint ha ellentünk dolgoznának az újságírók. Nehéz helyzetben vagyunk, a lakosokat kell szolgálnunk, a közösségért dolgozni, de időnként nagyon nehéz, mindenkinek pedig nem is lehet megfelelni.

Milyen feladatokat tűzött ki maga elé a következő időszakra? Milyen tervekkel szólítja meg a választókat?

Szeretném befejezni az elkezdett munkát, több sikeres pályázaton vagyunk túl. 450 000 euró értékben nyertünk el pályázati pénzt, a polgármester kollégáim jól tudják, a választási ciklusok ugyan négyévesek, de a lehetőségekkel folyamatosan élni kell, a lehetőségeket a falu érdekében akkor kell kihasználni, amikor adódnak, ezért írtunk meg több pályázatot az elmúlt időszakban. Belevágtunk a csatornázási terv elkészítésébe, most van rá lehetőség a Lex Csallóköznek köszönhetően. Nem szeretnék olyat ígérni, ami nem tartható meg, hiszen ahogy már előbb is említettem: a szabályokat és törvényeket be kell tartani, én pedig nem akarok olyan tervekkel előállni, amikről tudom, hogy nem áll módunkban megvalósítani. Amit ígérni tudok, előzőleg is ezt tettem, az a becsületes, átlátható munka, amit folytatni szeretnék.

Neszmeri Tünde

Somorja sorsdöntő választás előtt áll

A nagy ütemben fejlődő, nagyjából fele-fele arányban magyarok és szlovákok lakta, Pozsony közeli kisvárosban hatan szállnak versenybe a polgármesteri címért. Lysinová Edita függetlenként, a Most-Híd támogatásával, Bednár Jozef függetlenként, Bölcsh Marian, az OĽANO színeiben, Kovács Vojtech függetlenként, Pogány Tibor függetlenként és az MKP színeiben a jelenlegi alpolgármester, Orosz Csaba méreteti meg magát a novemberi önkormányzati választásokon. Vele beszélgettünk a választási esélyekről és arról, hogy képzeletben Somorja jövőjét.

Rögtön az elején elmondja, a polgármesterjelöltek között bár többen függetlennek vallják magukat, valójában néhányan nem azok, pártokhoz köthetők, de ezt nem vállalják fel.

„Mi még a közgyűlésünkön eldöntöttük, hogy nem indítunk közös listát és közös polgármesterjelöltet senkivel. Úgy érezzük, vagyunk olyan erősek Somorján, hogy komoly eséllyel induljunk, ennek szellemében teljes listával, vagyis 19 MKP-s képviselőjelölttel várjuk a választásokat. Komoly csapat állt össze, hét új jelölttel, tehát fiatalítottunk” – tudjuk meg Orosz Csabától, aki hozzáteszi, nagy reményekkel várják november 10-ét, és bizony minden szavazat számítani fog.

Tisztességes, sárdobálástól mentes kampányt szeretnének folytatni. Úgy érzi, jól szót tud érteni a szlovák polgárokkal is, a hivatalban sem tesznek soha különbséget – az ügyintézés során – nemzetiségi alapon. Szerinte az önkormányzati választásokon már leginkább az emberekre szavaznak a polgárok, azokra, akiket ismernek, akikben megbíznak, vagy akitől valamit remélnek. A magyarok és szlovákok békés együttélésével városukban

sosem volt gond, és ennek megőrzésére törekednek a jövőben is.

„Sorsdöntő választás előtt állunk, a tét Somorja kisvárosi és magyar jellegének megőrzése, kiváló kulturális csoportjaink, sportegyesületeink továbbélése. Leginkább az eredményeinkkel tudunk kampányolni, és teljesen reális választási programot tudunk felállítani. Magyarán, amit megígérünk, azt szinte teljes egészében véghez is tudjuk vinni: azt szeretnénk, hogy továbbra is jó legyen Somorján lakni” – füzi tovább a gondolatot Orosz Csaba, aki szinte egész eddigi életét a sportnak szentelte, kenusként az atlantai olimpián egészen a döntőig jutott.

Nem titkolja persze, Pozsony közelsége nagy nyomást gyakorol a városra, elsősorban az építkezések tekintetében. A nagybefektetők abban érdekeltek, hogy minél több lakóparkot felépíthessenek, a városvezetés pedig, területrendezési tervének megfelelően, szeretné megtartani Somorja kisvárosi jellegét, lassítani a lakosság beáramlását.

Katasztrofális közlekedés

Megválasztása esetén Orosz Csaba konzervatív szellemben vezetné a várost, ami azt jelenti, hogy jól átgondolt döntéseket kíván hozni, elkerülve a hitelcsapdákat, megtartva a hitelképességet. Úgy

véli, a jó gazdálkodás az olajozott működés záloga. Somorja szerencsére remek pénzügyi kondícióban van, a munkanélküliség ismeretlen fogalom erre felé, sőt inkább már munkaerőhiánnyal küszködnek. Látható és érzékelhető (a boltok árain is – a szerk. megjegyzése), hogy az emberek jól, sokan az országos átlag fölött keresnek és jobban élnek, mint az ország más régióiban. A fejlődés töretlen, az iskolák és óvodák felújítása folyamatos. Jelenleg a Gazdasoron vannak komoly felújítási munkák, nemcsak új aszfaltot kap, de az elavult vezetékek cseréjét is elvégzik. A Korona átépítése is folyik, a gazdasori óvodára is kaptak pályázati támogatást. Ottjártunkkor a városháza új homlokzatán is dolgoztak.

„A szlovák iskola esetében hoztunk egy olyan döntést, hogy csak itteni gyermekeket fogadunk. Ennek eredménye három-négy év múlva mutatkozik meg, addigra hagyja el az iskolapadokat a most még más településekről bejáró diákok nagy része. De már most látjuk, hogy jó eséllyel el tudjuk érni a jelen álláshoz képest az ideális diáklétszámot, vagyis a 850 főt, a mostani 1150 helyett” – válaszolja arra a kérdésünkre, szükség lesz-e szlovák alapiskola kapacitásának növelésére, illetve új intézmény építésére, amiről az utóbbi időben egyre többet hallani.

Orosz Csaba szerint Pozsony közelségének legnagyobb hátránya a közlekedés lelassulása. Szerinte agyrév, hogy másfél óra alatt lehet felérni a fővárosba, holott a távolság a két város között mindössze 20 kilométer. Rengeteg somorjai épp a fővárosban keresi kenyerét, ezért naponta kénytelen ingázni. Az már nyílt titok, hogy az R7-es út szinte biztosan nem fog elkészülni időre, és valójában nem lesz orvosság a mostani dugókra,

hisz ugyanabba a tölcserbe fog megérkezni a nagy forgalom.

„Városunknak már az is hozadék lesz, ha az áthaladó forgalom együtödével csökken. Most ugyanis szinte tarthatatlan a helyzet, főleg azok szenvedik meg, akik a Pozsonyi úton laknak. A kamionok már hajnali négy órától dübörögnek” – mondja ennek kapcsán. Beszél arról is, hogy buszok járnak a közeli Úszorra és vissza, ahol vonatra lehet szállni, s azzal könnyebb a közlekedés Pozsony irányába, ám ezt kevesen használják ki. Inkább autókkal járnak az úszori vasútállomásra, pedig ott még parkoló sincs elegendő.

Sportos város

Somorjára nagyon sokan, évről évre többen szeretnének beköltözni, ami a főváros közelségének másik komoly hátránya. Tíz-tizenöt év alatt a lakosság száma nagyjából 3000 fővel emelkedett, jelenleg csaknem 15 ezer. A nagy kereslet természetesen felveri az ingatlanárakat is, sok fiatal emiatt nem tud lakáshoz jutni.

A húszéves, tehát nem éppen új építésű háromszobás panellakások ára 70 ezer euró körül mozog. A lakosság kor szerinti megoszlása kedvező, sok gyermek születik, magas a fiatalok aránya.

„A kulturális élet is pezsgő, Somorján a zene és művészet terén is van mivel dicsekednünk. Több mint tízféle sportklub működik a városunkban, minden évben megszervezzük a gyermekek számára a sportágválasztó napot. Nagymúltú sportágaink mellett, mint a kakajak-kenu vagy a vívás, egyre-másra alakulnak az új sportegyesületek is. Mindegyik, eredményei függvényében, kap támogatást. Négy év alatt duplájára emeltük a sport, háromszorosára a kultúra támogatását” – tudjuk meg tőle.

Rengeteg rendezvény zajlik évente Somorján. Az MKP-s polgármesterjelölt szerint az X Bionic megépülése és működése nem kevés pénzt hoz a város kasszájába, az adók által, nem is beszélve arról, hányan találtak ott munkát. Csak ráadás, hogy végre Somorjának is van fedett uszodája, és egyéb sportolási lehetőségre is mód nyílik. Nagyon jó a kapcsolatuk a létesítmény tulajdonosával, az iskolák és óvodák gyermekei ingyen tanulhatnak úszni, de világversenyek is zajlanak ott. Somorján híres emberek is egyre gyakrabban megfordulnak, járt már ott Bill Gates vagy Albert herceg is. Kétségtől egy hangulatos és élhető város, ahol jólesik sétálgatni, miközben igazi értékeken, mint amilyen a református templom épülete is, megakadhat az ember szeme. Jó lenne ezt még sokáig megőrizni.

B. Vida Júlia
(A szerző felvételei)

Az új tervek is a fürdővel kapcsolatosak

Naszvad a Nyitra és a Zsitva folyók közötti síkságon Komáromtól 23 km-re, Érsekújvártól 7 kilométerre található. Lakosainak száma a 2011-es népszámlálási adatok szerint 5068, ebből 2717 magyar, 1809 szlovák és 334 roma volt. A Magyar Közösség Pártja önkormányzati választásokon Becse Norbert iskolaigazgatót jelölte polgármesternek.

A falu határában találtak egy termálforrást, így aki Naszvad felé jár, hatalmas építkezést lát. Hogy halad a fürdő építése?

Falunapkor volt egy nyitott nap, aki a falu lakosai közül szerette volna megnézni a fürdő területét, annak lehetősége volt, a polgármester úrnak volt ott egy kijelentése, hogy szeretné október végével feltölteni a medencéket vízzel és november elején hivatalosan is megnyitni. Ez a beruházás teljesen saját költségvetésből, illetve banki hitelből valósul meg. Lesz egy ülőmedence, egy 25 méteres úszómedence gyerekeknek és egy játszómedence. A fürdő területe 49 hektár, szeretnénk mellette egy halastavat is kialakítani, ahol most éppen a kavicsot bányásszák az építkezéshez.

Milyen Naszvadon a turizmus, vannak-e szálláslehetőségek?

A faluban működik egy sporthotel, működik egy panzió is, és a fürdő mellett pozsonyiak építenek egy szállodát. Azt gondolom, a következő években fejlődni fog a turizmus, nemcsak a fürdő miatt, hanem van egy megyei terv, a Cirill-Metód út, ez egy kerékpárút, mely érinteni fogja Naszvadot is, Nyitráról, Újvárnak, Naszvadon keresztül Komáromba vezet majd az út.

Milyen a helyi oktatás helyzete?

Naszvadon három iskola van, van egy magyar iskola, van egy szlovák iskola, és van az ógyallai speciális iskolának kihegyezett részlege. Fejlesztési mindig van mit, jelenleg én a magyar iskolát vezetem, szerintem jó kondícióban van, anyagilag és tantestületileg egyaránt. Az elmúlt években sikerült átépítenünk a tankönyvraktárt is.

Mennyire nehezíti meg az emberek életét, hogy a járási székhely viszonylag messze van, Érsekújvár meg sokkal közelebb?

Újvárra leginkább szakorvoshoz járnak az emberek, de mi már megszoktuk, hogy Komáromhoz tartozunk, nem gondolom, hogy ez gondot okoz az itt élőknek. Az újvári kórház is közelebb van, de az a tapasztalatom, hogy az emberek, ha baj van, hiába van közelebb Újvár, inkább indulnak Komáromba a kórházba, mert most már jobb az ellátás.

Mik lesznek a prioritások megválasztása esetén?

A fürdővel kapcsolatosak leginkább a tervek. Reméljük, zökkenőmentesen elindul és beindul, és a körülötte lévő, még meg nem valósított befektetéseket végre kell hajtani. Elég nagy lesz a szabadterület a fürdő körül. Jelentkezett egy osztrák befektető, aki szeretne itt egy nyugdíjas panziót nyitni, körülbelül 80 férőhelyeset, mindenképpen jó lenne, ha ez megvalósulna.

Ha infrastruktúráról beszélünk, ide tartozik a kanalizáció, amire megkaptuk a pénzt, csak a közbeszerzés már másodszor nem sikerült, ezzel húzódik ez a beruházás. Pedig nagyon fontos a csatornázás kérdése is, tudni kell, hogy tisztítóállomása van a falunak, és a fürdő kapacitásához ezt fejleszteni kell. Ha ez nem valósul meg, akkor gondban leszünk.

Tervben van egy körforgalom építése, a templomnál, azt szeretnénk a megye által megépíttetni, és van egy megyei út, Érsekújvár felől Naszvadra, ott szeretnénk buszmegálló részt kialakítani, ott van a falu ipari zónája kijelölve.

Említette, hogy van ipari parkja is van Naszvadnak. Ez hogyan működik?

Az ipari parkot még a 2000-es évek elején alakítottuk ki, a legnagyobb beruházó egy olasz befektető, a Ferplast. Ez a cég háziállatoknak gyárt ketreceket, akváriumokat, porázt, a vállalat körülbelül 350 embert alkalmaz, de több cég is működik

az ipari zónában, van termelőszövetkezet is, és Érsekújvárra is sok ember jár dolgozni. Azt mondhatom, hogy minimális a munkanélküliségi ráta, igazából csak az nem dolgozik, aki nem akar. Van háztáji is, néhány ember még földművel, felvásárlók is vannak.

Milyen célokat tűzött ki még?

Szeretnénk megerősíteni a községi rendőrséget, és polgárőrséget is szeretnénk kialakítani, természetesen a törvényes keretek között, vannak olyan községek, ahol ez működik, mindenképpen úgy tervezzük, hogy tőlük kérünk majd tanácsot. Kamerarendszerünk van, ehhez szeretnénk egy központi pultot kialakítani.

A 21. század nagy kihívása a környezetvédelem, a hulladékgazdálkodás. Hogy működik ez Naszvadon?

Van szelektív gyűjtés a községben, az iskolában gyűjtjük az olajat is, próbáljuk a gyerekeket is rászoktatni a szemét válogatásának fontosságára. Terveim közt szerepel, hogy a nyugdíjasok esetében, akik szelektálnak, kedvezményt adunk a szemétszállítási díjból.

Milyen a szociális ellátás a faluban? Hogyan tudnak gondoskodni az idősekről?

Működik egy nyugdíjas napközi, amelyet jelenleg egy vállalkozó tart fenn, de szeretnénk, ha ezt a község üzemeltetné, mert községi épületben működik, hozzájárulunk, támogatjuk, de bizony megfordult a fejünkben, hogy ha a község működtetné, kevesebb pénzbe kerülne a fenntartása. Szeretnénk majd külső befektetővel egy öregek otthonát építeni. Gondozói hálózat is működött, de jelenleg ez szünetel.

A fiataloknak milyen lehetőségeik vannak?

Vannak bérlakások a faluban, de szeretnénk még továbbiakat építtetni. Rengeg ház áll egyébként a faluban üresen, és a fürdő mellett is lesz majd szabad terület, ahol hétvégi házakat is lehet építeni. Szeretnénk központi tervet kidolgozni, hogy legyenek szép zöld övezeteink, parkok, ezzel szépülne a falu.

-vncs-

Jelszavunk: kis faluban kis léptekkel

Garampáld Szlovákia déli részén, Párkánytól északra, a Szikince patak partján található kisközség, a falu polgármestere Góra Mónika, aki a következő választásokon is megméretteti magát. Annak ellenére, hogy mint mondja, egy városi polgármester el sem tudja képzelni, az aprófalvakban sorstársának mi minden teendője van. A faluban történt változásokról, és jövőben terveiről beszélgettünk.

Garampáld egy olyan kisközség, ahol sem iskola, sem óvoda nem működik. Hova járnak a gyermekek oviba és iskolába?

Óvodába Kisgyarmatra járnak a gyerkőcök, de sajnos, csak két kisovisunk van, az a legnagyobb bajunk, hogy nem születnek gyerekek, évről évre örülünk, ha legalább egy gyermek születik, volt olyan, hogy három évig nem született picibaba a faluban, iskolába pedig Kéméndre vagy Párkányba járnak a diákok.

Garampáld egy igazi kisközség, mindössze 250 lakosa van a 2011-es népszámlálási adatok alapján. Vannak lehetőségek arra, hogy a fiatalokat, elszármazottakat visszacsábítsák a faluba?

1976 és 1990 között a falu Kisgyarmathoz tartozott, 1990-ben vált külön, lett önálló, az önkormányzatokról szóló 369. törvény értelmében, mert a régi időkben is különálló település volt, csak annak idején Kisgyarmathoz csatolták közigazgatásilag.

A falu lakossága sajnos fogy és öregszik, ahogy említettem, nem születnek gyermekek. Bérletásokat mi nem tudunk építeni, mert nincs víz-, nincs gázvezeték a faluban, nagyon nehéz infrastruktúra nélkül bérletásokban gondolkodni. A fiatalokat azért is nehéz megfogni, mert munkahely sincsen, alapvetően azért mennek el a fiatalok, hogy közelebb legyenek a munkahelyhez. A fiatalokat beszippantják a városok, külföldön is vannak páran. Nem lenne olyan nagy gond innét sem az utazás, mert 20 percre vagyunk Pár-

kánytól, mindössze 15 kilométer, de kényelmesebb ott élni a fiataloknak. Innét is járnak munkába az emberek. Garampáld nagyon kicsi falu, nincs szórakozási lehetőség, szolgáltatások sincsenek, nincs orvosi rendelő – és előreláthatólag ez nem is fog megváltozni. Egy üzlet működik a faluban, az sem nyit ki mindennap, mi is észrevesszük, ahogy telnek az évek, csökken a lakosság, úgy épülnek le a szolgáltatások. A községi hivatalban sem vagyunk bent minden nap, mert nem vagyunk egész állásban.

Van-e lehetőség fejleszteni, szépítkezni?

Pályázati lehetőségek vannak, idén voltak sikeres pályázataink kulturális területen, és talán még lesznek is. A kultúrházat szeretjük volna pályázati pénzből felújít-

tani, mert nagyon rossz állapotban volt, de megszüntették a pályázati kiírást. Egy kis falunak 100 ezer eurós befektetés önerőből megvalósíthatatlan. Igaz, nem adjuk fel, lehetőségeinkhez mérten folyik a felújítás, hitelből és saját erőből. Alaposan meg kell fontolni mindent, mert egy pályázatnak is vannak költségei, azt is ki kell dolgozni, a tervet meg kell csináltatni, és nincs rá garancia, hogy nyerni is fog a pályázat.

Garampáld a Szikince Fesztivállal került be évekkkel ezelőtt a köztudatba.

A Szikince Fesztivál 2006-ban indult útjára, a kéméndi Szerelem-szigeten, 2007-ben csatlakozott Garampáld, Kisgyarmat és Zalaba, aztán ez fokozatosan fejlődött, annak idején az Euro-Híd

Alapítvány, a Párkány és Vidéke, az Istergranum szervezte, ők kezdeményezték, kihasználva a lehetőségeket, a Garam partját Kéméndnél. Később Kéménden kimaradt, mert az akkori polgármester elhunyt. Jelenleg 3 községben valósul meg: Garampáldon, Kisgyarmaton és Zalabán. Idén mi szerveztük. Itt is sajnós a pályázatokra kell hagyatkozni, de egyre kevesebb pénzt kapunk a Szikince Fesztiválra. Ahogy az anyagiak engednek, úgy szervezzük meg, de idén is sikeres volt. Régen szerveztünk falunapot is, fesztivált is, de azt vettük észre, hogy az emberek vagy egyikre jöttek, vagy a másikra, és nyár közepén, mikor a szabadságok vannak, kisebb az érdeklődés. Kézműves tábort szoktunk szervezni minden évben a gyermekeknek, már 10 éve, ezt nagyon szeretik. Idén sajnós elmaradt, mert a kultúrház felújításán dolgoztunk, nem tudtunk helyet biztosítani, de voltunk a gyerekekkel egynapos kiránduláson, hogy együtt lehessenek.

Említette, hogy kevés a gyermek, fogy a lakosság, sok az idősebb ember. Hogyan tudnak az idősekről gondoskodni?

Szerencsések vagyunk, a családja mindenkiről tud gondoskodni, egy-két ember van, aki nyugdíjas otthonba vonult, de azért nálunk az idősek elmagányosodása még nem jellemző, a családtagok gondoskodnak róluk.

Milyen tevékenységeket folytatnak a falusiak, van-e állattenyésztés, zöldség- és gyümölcstermesztés, önellátóak-e ilyen szempontból az emberek?

Sajnos ez nagyon megcsappant, annak idején a háztáji minden portán megvolt, tyúkuk kapirgáltak az udvarban, volt kacska, liba, sertés. Ma már nem jellemző, az idősebbek tartanak még állatot, de a fiatalok nem. Mindig is mezőgazdasággal foglalkoztak Garampáldon az emberek, dohánytól kezdve konyhakertig minden volt, szorgos emberek lakták és lakják a falut, sokat dolgoztak a földdel. Szőlővel foglalkoznak páran, van egy 90 hektáros szőlőterület, abból 50 hektárt magáncég művel, van egy másik szőlőhegy is, ahol sajnós csak ketten vagy hárman dolgozzák be a területüket. Azért szomorú ez, mert régebben ilyenkor szüret idején hangos volt a hegy, most meg alig van kint ember, a csend olyan szomorú. A fiatalok nem nagyon akarnak mostanában szőlészettel vagy mezőgazdasággal foglalkozni.

Mik lesznek a következő választási időszak legfőbb célkitűzései?

Mi hegy alatt lakunk, ha jön egy nagy eső,

előnt minket a sár, az egyik jövőbeni tervem, hogy azt az utat mindenképpen meg kell csináltatni. Most folyik a kultúrház és községi hivatal felújítása, remélem, ezt idén be tudjuk fejezni. Ennek a költségvetése megterheli a falut, hiszen a fele saját költségből, a másik fele hitelből valósul meg, ez még ennek a ciklusnak az eredménye, de télíg biztosan elhúzódik. A jövőre a közvilágítás rekonstrukciója vár a falura, mert el van öregedve, sokat fogyasztanak a lámpák. Vannak öreg épületeink, egy több mint 100 éves, az öreg iskola, azt szeretném megmenteni. Sajnos évről évre romlik az állapota, pedig ez egy szimbólum, mert ide jártak már nagyszüleink is iskolába. Ráadásul a templommal szemben van, ebből faluházat, vagy a fiataloknak klubot lehetne csinálni. A közutakra is ráférne a javítás. Pár éve kaptunk rá pénzt, néhány helyen elkészült a burkolat, de mindig van javítani való, sok helyütt utat tör magának a víz eső után. Az a jelszavunk, hogy kis faluban kis léptek-

kel, álmodni lehet nagyot, csak az álom és a valóság között elég nagy úr tátong.

Mi okozza itt a polgármesternek a legnagyobb nehézséget?

Pozsonyból az íróasztaltól lehet mondani, hogy ezt most rögtön kérjük, adják postára, de nincs posta sem! Idén odajutottunk, hogy nem tudok közmunkást alkalmazni, mert eddig volt munkanélküli a faluban, idén már nincs. Ha kidől egy fa, akkor a családtagjainkat kell bevonni a munkába, a faluban a füvet a titkárnök, a könyvelő nyírja, olyan igazi univerzális alkalmazottak vannak a községhez! Egyik oldalon jó, hogy nincs munkanélküli, másrészt viszont így nincs közmunkás sem, bár sok a közterület, amit rendben kell tartani. Kis faluban ezekkel is számolni kell, egy városi polgármester el sem tudja képzelni, hogy mi mi mindennel küzdünk. De mi ezt a mi kis falunkat – szeretjük.

Vadkerti Neszméri Csilla

Szőlő, bor, Zichy-kastély, de ipari park is kellene...

Komáromszentpéter Komáromtól 15 kilométerre található. A Magyar Közösség Pártja a novemberi helyhatósági választásokon Bukovszky Jánost, a Kossányi József Alapiskola és Óvoda igazgatóját jelölte polgármesternek, akivel terveiről, elképzeléseiről kérdeztünk.

– Képviselőjelölt társaimmal közösen több olyan elképzelésünk is van, melyet szeretnénk, és amelyet – úgy gondoljuk – képesek is lennénk megvalósítani. Az elsők közt szerepel a falunk a költségvetésének racionalizálása. Ennek megvalósítása elengedhetetlen azért, hogy a számunkra fontos dolgokra megtaláljuk a költségvetési forrásokat. Elképzeléseink megvalósításánál természetesen szeretnénk kihasználni az EU-s, hazai és magyarországi pályázati lehetőségeket is. Viszont véleményünk szerint a pályázatoknál arra is oda kell figyelni, hogy a kiírt pályázati lehetőségre biztosan szüksége van-e közösségünknek, és ha igen, milyen mértékben kell azt kihasználni. Az érthetőség kedvéért mondanék erre egy példát: a gondozói hálózat kialakítására kiírt pályázaton sikeresen szerepelt Szentpéter is. A község a pályázatban a maximálisan kérhető 50 ápolói, gondozói helyet igényelt és kapott. A kérdés az, van-e ennyi rászoruló Szentpéteren, van 50 ember, aki számára nélkülözhetetlen az ápoló? Mert nem szabad elfelejteni azt a tényt sem, hogy minden pályázatnál van önrész, amit a falunak saját költségvetéséből kell állnia.

Milyen állapotban vannak a közterek a községben?

– Erre kiemelten szeretnénk odafigyelni. A közterületek rendben tartása önkormányzati feladat. Gondolok itt például a közterületek kaszálásra, a parlagfű irtására, a Zichy-park és a temető rendben tartására. Véleményem szerint ezen van mit javítani, mivel sajnos a közterületek eléggé elhanyagolt állapotban vannak. Fontos kérdésnek tartom a szelektív hulladékgyűjtés kérdését is. Ugyan a szelektív hulladékgyűjtésre van egy működő rendszer Komáromszentpéteren, csak a kivitelezés nem a legmegfelelőbb. Sajnos, ha valaki végigsétál a falun, láthatja, a gyűjtőhelyeken hetekig halomban áll a szelektív szemét. Ezt valamilyen formában meg kell majd oldani, vagy változtatni kell az eddigi módszereken. Nem szabad, hogy szeméthegek rontsák egy falu összképét. Az egyik lehetséges látványosság lehetne a faluban található Zichy-kastély, amit

még a 18. században építettek. A kastélyt körülvevő parkot a Zichyek létesítették a 19. század végén. Ez egy védett park, a területe valamikor 4,41 hektár volt. A kastély nagyon rossz állapotban van, és évek óta nem történik a felújítása körül semmi, pedig a falu egyik díszje lehetne. Céljaim közt szerepel, hogy minimálisan az állagmegóvás biztosított legyen, de amennyiben lehetőség van rá, szeretném a teljes felújítást megoldani. A kastély parkja is sokszor nagyon elhanyagolt, a rendszeres fűnyírás sem megoldott, pedig egy szép közösségi térnek lehetne kihasználni. Ha a kastély és a park rendben lenne, a falu egyik büszkesége lehetne.

A közterületek és a park rendbetételét hogyan képzeled el?

– Mindenképpen a közmunkásoknak lesz az egyik feladata. Amennyiben ők kevesek lennének erre, akkor további külsős munkaerőt kell ezen területek rendbetartására biztosítani, ha szükséges, költségvetési forrásaik bevonásával. Véleményem szerint nagyon fontos, hogy olyan környezetben élhessünk, ami ápolat és gondozott.

Milyen tervekkel indul el a választásokon?

Az elmondottakon kívül szeretnék még javítani a falu által szervezett kulturális programok színvonalán. Ha megnézzük ezek programkínálatát, az többnyire eléggé sablonos és ismétlődő. Nem a programok mennyiségére, hanem a minőségére gondolok. Sajnos csak egy szűk réteget szólítanak meg ezek a rendezvények. Ami külön bánt, hogy a fiatalokat egyáltalán, vagy csak nagyon keveset közülük sikerül ezzel a programokkal megszólítani, pedig nekik is igényük lenne a kultúrára és szórakozásra. Ezen okvetlenül változtatni kellene. Talán azt a szlogent használnám, hogy a kevesebb sokszor több, vagyis legyen inkább kevesebb rendezvény, de annak a színvonala legyen olyan, hogy a falu lakosságának a lehető legnagyobb része számára vonzó legyen.

Fontos lenne a község számára egy működő ipari park kialakítása is, amely segítene csökkenteni a munkanélküliséget. Termé-

szetesen, ami jól működik a községben, azt szeretném továbbiakban is megtartani és fejleszteni. Az elképzelések felsorolását lehetne folytatni, de amíg az ember nincs teljesen tisztában azzal, milyen valóságban a falu leterheltsége, mekkorák a kinnlevőségek, a tartozások, addig azt sem tudjuk, milyen fejlesztésekre lesz majd lehetőség. Én pedig nem szeretnék olyat ígérni, aminek megvalósítására nincs esély.

Mennyire nyilvánosak a költségvetés adatai?

– A költségvetési tételek megtalálhatóak a község honlapján, azt láthatja bárki. Mennyi a kinnlevőség, mennyi a tartozás, mekkora a hitelállomány, abból sajnos ezt nem lehet kiolvasni.

Ön jelenleg iskolaigazgató, megválasztása esetén mi lesz az iskolával?

– Véleményem szerint a mi iskolánk egy jól működő és jól felszerelt iskola, jó képességű, összetartó tantestülettel. Mivel a tantestületben sok ügyes pedagógus található, és mint tudjuk, senki sem nélkülözhetetlen, biztos vagyok benne, ha arra kerül a sor, megtaláljuk a megfelelő igazgatót az iskola élére.

Szentpéterről sokaknak a szőlőtermesztés és a borászat jut eszébe.

– Szentpéternek valóban az egyik szimbóluma a szőlő, a bor. Erre elég sok mindent, például a munkahelyteremtést is lehetne alapozni. Ehhez a helyi szőlészet és borászat erőteljesebb reklámozása szükséges. A reklámozást a szüret, az újbor köré lehetne építeni. Első lépésben valami hasonló borfesztivált, szüreti ünnepséget képzelnék, mint például a környékünkön Bátorkeszin vagy Madaron is szerveznek. Szüreti ünnepség már most is van a községben minden évben szeptember végén. Ezt a szüreti ünnepséget lehetne felfejleszteni, vonzóbbra szervezni, reklámozni, olyan műsorokkal tarkítani, amelyek a helyi és a környékbeli lakosokat is megszólítják. Mivel működik községünkben egy borásztársulat, a szervezésbe őket is hangsúlyosabban kellene bevonni.

Feladat mindig van

Gúta 10 696 lakosával Csallóköz legnagyobb települései közé tartozik, 2011-es népszámlálási adatok alapján a lakosok több mint 80 százaléka vallotta magát magyarnak. A városban az őszi helyhatósági választásokon 3 polgármesterjelölt, köztük Horváth Árpád a jelenlegi polgármester indul az MKP színeiben. A testület 17 tagú, előreláthatólag a képviselők nagy része független lesz, pártok közül mindössze három, az MKP, a Most-Híd és az SNS indít képviselőjelöltet. A pártok mellett két erősebb csoportosulás alakult ki, a Forte körülbelül egy éve működik, és a HelloGúta, ők nem ismeretlenek a helyi politikában, hiszen jelenleg is vannak képviselőik az önkormányzatban, polgármesterjelöltet is állítottak. A városban történt eseményekről Horváth Árpád polgármesterrel beszélgettünk.

Készült egy érdekes könyv Gútáról, Bagita Judit, Varga Tamás és Madarász Róbert szerkesztésében, a „Gúta – helytörténeti és földrajzi regionális ismeretek” címmel. Mi a kötet célja?

Ez régi adósság, mert rájöttünk, hogy a gútai diákoknak, gyermekeknek kevés az ismerete a városról, nem tudják pontosan Gúta történelmét, az egyes korokban milyen helyet foglalt el. A fiatal korosztályoknak a város történeték az iskolában nem tanítják. Még az előző testület elfogadta a javaslatot, hogy készüljön el a segédtankönyv, először magyar majd szlovák nyelven is, amiben összefoglaljuk a városunk közel 1000 éves történelmét, mert 750 éves az első írásos emlék, melyben említik, tehát valószínűleg itt már ezer éve egy település állt. Van a könyvnek egy földrajzi és egy történelmi része. Terveink szerint minden egyes iskola megkapja ezt, az igazgatók és a pedagógusok megbeszélik, eldöntik, melyik évfolyamban tanulnak majd ebből a tankönyvből a diákok.

Szinte az összes község újítja, javítja az oktatási intézmények épületeit. Gútán milyen munkák folytak?

Mindig van javítanivaló. Idén nyáron a II. Rákóczi Ferenc alapiskolában kicseréltük az összes ablakot a nyugati oldalon, nagyon rossz állapotban voltak, és sikerült mind az

ötvenet kicserélni. Ami még elmaradt, és felújításra vár, mert rossz állapotban van az a Corvin Mátyás alapiskola tornaterme, de kapunk rá hamarosan egy 140 ezer eurós támogatást, ebből pedig megtörténik annak is a felújítása. A magyar óvodákat sikerült a magyar kormány jóvoltából, a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programmal, a Bethlen Gábor Alap támogatásából felújítani (szerk. megj.: szeptember 27-én adták át a felújított óvoda épületét). A tanítás, oktatás szeptember elsejétől zavartalanul folyik, a kinti munkák, a játszótér felújítása és a parkosítás is hamarosan befejeződik. Az épület teljes mértékben megújult, új a villanyvezeték, a világítás-, a fűtésrendszer, talajcserére is sor került, tehát komfortosabbá váltak az óvodák. A gyermekek teljesen új játszóparkot kaptak, de járdák is készültek, világítás, öntözőrendszer is épült, rengeteg bokrot fogunk kiültetni.

A huszonegyedik század nagy kihívása a környezetvédelem, mi várható ezen a területen?

Duplájára növeltük a kapacitását annak a tárolóhelynek, ahova a lakosok kihordhatják a zöld hulladékot a kertből, ez nemrégiben készült el. A napokban zárultak le a közbeszerzési eljárások, tehát terveink szerint tavaszra teljes mértékben tudjuk

komposztálni a zöld hulladékot, aminek a lényege az, hogy a kertből a szemetet ne hordjuk 14 kilométerre, Negyedre, mert az emberek beledobálják a zöld hulladékot is a kommunális hulladékba. Minden háztartás kap egy barna kukát, amibe berakhatják a zöldet, jártunk Nagymegyeren, ahol ez már működik, hogy tapasztalatot cseréljünk, de kialakul majd, milyen időközönként kerül elszállításra, télen lehet csak 2-3 hetenként, nyáron biztosan hetente. Számításaink szerint márciusban ennek a projektnek be kell indulnia.

Minden nagyobb esőzésekor problémát jelent Gútán a vízvezetés.

Régóta foglalkozunk ezzel, bár azt gondolom, az elkövetkező 10 évben is lesz mit csinálni, hogy jól működjön a rendszer. Mindig a legrosszabb helyeken javítunk, a munka fokozatos, több évre szét van írva. Remélem, az árvízvédelmi bizottság a jövő választási ciklusban is dolgozni fog, a munka meg folytatódik. Nemrégén fejeztük be a Radnóti és a Virág utca vízvezetését. Közben intenzíven dolgozunk a tisztítóállomáson, számomra a következő év feladata az, hogy Gútán lekerüljön a tisztítóállomás alapköve, mert tarthatatlan, hogy 40-50 éve nincs Gútának víztisztítója. Az eddig létezők csak ülepítők voltak, most készül a legújabb változat, a tervezők már jártak Gútán. Valószínűsíthető – mert ez most már kötelező a vízművek számára! –, hogy a tavasz folyamán elkezdődik az építkezés. A Nyugat-szlovákiai Vízművek fogja építeni, nem városi befektetés. Ha nem lesz rá pályázat, akkor saját forrásból megkezdik, mert jelenleg sorozatosan büntetést fizetnek, amiért a Vágba engedik bele a szennyvizet. Ezt már nem húzhatják tovább.

Mik lesznek a következő választási időszak prioritásai?

Iskoláink, óvodáink fel vannak újítva, jó állapotban vannak. Az egészségügyi központnak a pályázata most van elbírálás alatt, itt 1 000 000 eurós pályázatról van szó, bízunk benne, hogy ezt a beruházást, felújítást és bővítést a jövő évben meg tudjuk tenni. Megkezdttük idén az utcák és járdák aszfaltozását, ebben elég nagy a lemaradásunk, mindenképpen folytatni fogjuk. Nagy a nyomás rajtunk a parkolókról, az iránt, zsúfoltság van, családonként van 2-3 autó, ezt a kérdést is meg kell majd oldanunk. Feladat mindig van, a közeljövőben elkészül majd egy új játszótér és a bicikliút-hálózatot is bővítjük. Ahogy eddig is, célom, hogy Gúta otthonos, tiszta, élhető város maradjon.

VaNCS

Másfél év alatt teljesítettük a nyolcéves tervet

Muzsla község Párkánytól 10 kilométerre, nyugatra fekszik. A jelenlegi polgármestert, Farkas Ivánt, az MKP alelnökét pártja ismét jelölte a tisztségre. Az elmúlt négy évre megfogalmazott célok közül sok mindent sikerült megvalósítania.

– Négy évvel ezelőtt nyolc évre vázoltuk fel a programunkat és azzal szólítottuk meg a választóinkat, azonban másfél év alatt tudtuk teljesíteni a kitűzött céljainkat. Most végeztünk számvetést, s már látjuk, négy év alatt összességében száz olyan beruházást, fejlesztést és olyan változtatást tudunk megvalósítani, ami a lakosságot szolgálja. A legutolsó évben sikerült teljes mértékben átépítenünk az óvodát, magyarországi forrásokból. A szolgáltatások házát, ami a falu közepén áll, szintén teljesen átépítettük, már át is adtuk. A községháza európai uniós forrásokból való felújítása most szeptember végén kezdődött. Az iskola udvarán egy multifunkciós pályát terveztünk, egy műfüves, 5 sportágra csíkozott pályáról van szó, annak az építése is szeptemberben indult. A falu központjában megoldottunk egy nagyon régi óhaját: a gyalogos forgalom biztonságossá tételét, mert hiányoztak a gyalogos hidak, csak a gépkocsiút hídja volt meg, és mindenki azon közlekedett a kamiontól az 5 éves kisgyerekig. Tehát megcsináltuk a gyalogos hidakat, járdákat, zebrákat és jelzőtáblákat helyeztünk ki. Megyei beruházásként Muzsla

területén négy fontos szakaszon újult meg a teljes útburkolat. Az egyik legfontosabb útvonalon pedig még az ősszel megvalósul, októberben, ez már eldöntött tény. Idén elkészültek a járdák az iskola felé, az iskola környékén és a falusi parkban is. A korszerű hulladékgazdálkodási programra is elnyertük az európai uniós támogatást, és éppen ezekben a hetekben fog indulni a megvalósítása, mert minden gép, berendezés, a traktor és tehergépkocsi a csatolt eszközökkel megérkezett, zajlik a regisztrációjuk. Tavaly ősszel ugyanebből a pályázatból megépült a hulladékgazdálkodási gyűjtőudvar. Tehát nagyon léphetünk előre a Muzslán termelt hulladék jóval nagyobb aránya osztályozva legyen. Ma az osztályozási arány körülbelül 8 százalék, ennek a projektnek a beindulását követően akár a 30-40 százalékot is elérheti.

Mivel lehet ösztönözni a lakosságot, hogy szelektáljanak?

Eddig is megvoltak a gyűjtőszigeteink, ahol ötféle válogatott hulladékot gyűjtünk, ebben a lakosság fegyelme évről évre nő, azonban a rendszerben látunk

hézagokat és problémákat. Muzsla 2016-ban nagyon alacsony szintről indult a szelektálással, és az akkor megállapított számokkal történt a szerződés megkötése, a megbízott vállalat viszont nem bírja követni a változást, a több szétválogatott szemét elszállítását nem vállalni. Erre a községnek kell megoldást találnia. Úgy látom, csak saját pénz bevonásával tudjuk majd az elszállítást megoldani.

Mire a legbüszkébb?

Kisebb gazdasági csoda történt Muzslán az elmúlt négy évben, mert létrehoztunk 17 munkahelyet, 2017-re lecsökkentettük a község hitelállományát praktikusán 0-ra, és igazából a beruházások is egymást érték.

Milyen forrásokból valósultak meg a beruházások, fejlesztések?

Ebben az évben Muzslán 1 440 000 euró értékben valósultak és valósulnak meg beruházások, ebből 140-ezret a község saját maga áldozott a költségvetéséből, 100-ezret hitelből fedeztünk, és a fennmaradó 1 200 000 idegen források, amelyben Magyarország állami költségvetése, Szlovákia állami költségvetése, Európai Unió költségvetése és Nyitra megye költségvetése egyaránt benne van. Természetesen maradtak komoly feladataink, szeretnénk elérni a kultúrház épületének teljes felújítását, be szeretnénk fejezni a szőlőhegyen a vízvezeték megépítését. Szennyvízhálózatot is szeretnénk, ezt a nulláról kell elkezdni jövőre, elkészült a teljes dokumentáció, megkaptuk a jogerős építkezési engedélyt és megvan rá

a fedezetünk is. A jövő évtől kezdődően három ütemben valósulhat meg.

Milyen az idősök ellátása Muzslán?

2016-tól zajlik szociális szolgáltatás a község égise alatt. Nagyrészt EU-s finanszírozásból – meg községi önrésszel – gondozói hálózat működik, ha akadozva is. Mert most éppen szünetel, mert a községi büdzséből egyedül nem tudjuk megfinanszírozni. Már benyújtottuk az új pályázatot, annak az eredményére várunk. Szintén 2016-tól működik állami támogatással az idősök napközi otthona, és mindkettőt szeretnénk folytatni.

Minden község számára fontos, hogy a fiatalok ne vándoroljanak el. Hogyan igyekeznek megtartani őket, tudnak-e számukra lakhatást biztosítani, vannak-e bérlakások?

Bérlakás egy van, ez szociális jellegű, azért nem próbálkozunk újnak az építésével, mert Muzsla községben, mikor átvettük a falu irányítását, nagyon sok volt az elhagyott ház, üres telek. Azt gondoljuk, hogy azok a programok, amelyeket megvalósítottunk az elmúlt időszakban, vonzóvá tették a községet, főleg a fiatalabb családok részére, gyerekes családok érkezésére számítunk, mert ez nagyon fontos nekünk az óvoda és iskola szempontjából. Azt tapasztaljuk, nagyon szépen halad az üres ingatlanok értékesítése, úgy tervezzük, ha ezeknek az elhagyott ingatlanoknak a nagy része lakott lesz, minden utcában, minden porta rendezett lesz, akkor nyitunk új utcát egyéni lakásépítésre, és akkor elgondolkozunk azon is, hogy társasházat építsünk-e bérlakások formájában. Addig mi azt szeretnénk, hogy a község arculatának a megszépülése végett a felkínált és áruba bocsájtott ingatlanok keljenek el, újuljanak meg, vagy ott épüljenek új házak. A gyerekek számára

is történtek fontos beruházások, megcsináltattuk a sportcsarnok tetőszerkezetét, az iskolában hamarosan elkezdődik a multifunkciós sportpálya építése, az iskola udvarán lévő játszóteret újjáépítettük és megnyitottuk a nyilvánosság részére. Az iskola tekintetében további beruházásokat szeretnénk. Tudni kell, hogy az iskola épülete 2008-ban EU-s forrásokból teljesen újjáépült, 102 éves történelmi épületről van szó, a homlokzatát magyar királyi korona díszíti.

Jellemzően kik az új lakók?

Azt mondhatom, hogy a szűk régióból költöznek a faluba, vagy költöznek vissza Muzslára az elszármazottak, a környékbeli településekről jönnek és Párkányból, ez a legjellemzőbb. Mi megköveteljük az új lakóktól, hogy bejelentett lakcímük legyen Muzslán.

Van egy társadalmi-szociális programunk, még az előző időszakból örököltük: amikor nálunk a fiatal úgy dönt, hogy családi ház építésébe fog, akkor a község ingyen bocsát a rendelkezésére egy ötáras telket, vagy a község hozzájárul a családi ház átépítéséhez, vagy újnak a megvételéhez. Tudni kell: aki kéri a község támogatását a lakhatáshoz, vállalja, hogy a használatba vételkor be kell jelentkeznie muzslai lakosnak. Ezt a kedvezményt házastársak vagy élettársi viszonyban élők kérhetik, amennyiben az egyikük életkora 35 év alatti. Ezt a programot folytatni is kívánjuk.

Van egy motivációs programunk a gyerekek számára is. Az Endrődy János alapiskola mellett községi finanszírozással, községi forrásokból van egy Endrődy János Ifjúsági Alapunk, amely az összes végzős diák számára egy ígérvényt ad a kilencedikes bizonyítvány mellé, ezt az érettségi letétele, vagy a szakmunkáslevél

megszerzése után tudja beváltani, abban az összegben, ami az ígérvényen szerepelt. Ilyen szempontból is szeretnénk motiválni a fiatalokat, hogy ide járjanak a gyerekek iskolába. Egyébként gyűjtőiskola vagyunk, idejárnak a környékbeli falvakról is a diákok, van iskolabuszunk is, már 2000-től.

Muzsla neve egybeforr a szőlészettel és a borászattal.

Szőlészet szempontjából az ország legjobb területe a miénk, nemcsak a napos órák magas számának, hanem a Duna közelségének köszönhetően is. Mert a szőlészet szempontjából a Duna kipárolgása nagyon fontos. Egyre több család van, aki ebből él. Azt gondolom, Muzsla községnek a legfontosabb kitörési pontja gazdasági szempontból a szőlészet és borászat. Azt tervezzük, ha elkészül a vízvezeték, saját forrásokból a szőlőhegyi utakat is rendbe tesszük.

Milyen a falusi turizmus Muzslán?

Lassan kibontakozik a turizmus is. Különböző rendezvényekkel próbáljuk a faluba csalni a turistákat, két éve szervezzük a „Muzslai bortúra” tavaszi rendezvényt, ugyanakkor nagyobb formátumúvá tettük az őszi szüreti felvonulást és vigadalmat. Azt vettük észre, hogy egyre többen érdeklődnek Muzsla és a muzslai bor iránt, távolabbi vidékekről is. Jelenleg egyetlen panzió működik a községben, de arra számítok, miután megépül a vízvezeték a szőlőhegyen, lesz több olyan gazda, aki a pincéjét úgy fogja átépíteni, hogy ott vendégszállást tudjon biztosítani. A bakancsos és kerékpáros turizmus szempontjából tudni kell, hogy Muzslán halad át az EuroVelo 6-os kerékpárút, a községen nyaranta több ezer külföldi turista kerekedik át.

-vncs-

Vezekényen fontos a magyar iskola fejlesztése és a lakosok otthon tartása

Zupko Tamás a Galántai járáshoz tartozó Vezekényen indul polgármesterjelöltként. A település lakosainak majdnem nyolcvan százaléka magyarnak vallotta magát a 2011-es népszámláláskor. A képviselő-testület hét tagú. A novemberi választásokon 4 polgármesterjelöltre és 17 képviselőjelöltre választhatnak majd a polgárok új faluvezetést.

Milyen önkormányzati tapasztalatokat szerzett a múltban?

Vezekényen négy éve dolgozom önkormányzati képviselőként, elsősorban az ifjúsági és sportbizottság elnökeként tevékenykedtem, de szerepet vállaltam a pénzügyi bizottság munkájában és aktívan bekapcsolódtam minden tevékenységbe. Részt vállaltam a testvértelepülési szerződés kidolgozásában és aláírásának előkészítésében, és azóta is ápolom a kapcsolatokat a testvérfaluval. Az elmúlt négy évben sok mindenből kivettem a részem, ami a község életét illeti.

Milyen prioritásokat fogalmazott meg, milyen tervekkel készül a polgármesteri posztra?

Az egyik nagyon fontos tervem, hogy a vezekényi magyar tanítási nyelvű kisiskolát megtartsuk, fejlesszük, esteleg bővítsük is. Nagy sikernek tartom, hogy idén megdupláztuk a magyar iskolába járó gyermekek számát, tavaly csak heten voltak, idén pedig tizennégy tanuló kezdte a tanévet. Remélem, hogy ezt tovább tudjuk bővíteni. Az elsődlegesnek

tehát az magyar kisiskola megtartását tartom. Szeretnénk tornatermet építeni, új tantermeket kialakítani, modernizálni az épületet. Az óvodakönyha korszerűsítése is nagyon fontos tervünk. A tervek között szerepel telkek kialakítása a fiatalok részére, mivel sajnos az utóbbi időben egyre kevesebb telek volt kimér-

ve, így a fiatalokat nehezen tudjuk a faluban tartani. Mindenképpen igyekezni fogok, hogy a falu házhelyeket mérjen ki, amihez a helyi fiatalok könnyen hozzá tudnak majd férni. Nemcsak az ifjúsággal, az idősebb korosztállal is foglalkozni kell. A nappali ellátórendszert magasabb szintre szeretném

emelni, egy napközi otthon kialakítása a célom, de akár egy szociális otthont kialakítását is megfontolandónak tartom. Foglalkoznunk kell a járdáinkkal és a falu tulajdonában lévő mellékutcák állapotával, azok felújításával. Új családi házak épültek, több utca megsérült az építkezésekkor, valamint a csatornahálózat lefektetésekor is rongálódtak az utak, amiket azóta sem sikerült helyreállítani. A bérházak környékén parkolóhelyeket kell kialakítani. Nagyon sok a teendő, ezek a rövid távú céljaim, de nagyon sok hosszú távú célt is megfogalmaztam.

Melyek a legfontosabb hosszútávú céljai?

Több idegenforgalmi és régiófejlesztési elképzelésem van. Ismert, hogy közel vagyunk a Kis-Dunához, a kerékpárút hálózat fejlesztése ezért mindenképpen fontos. Az öreg Fekete-víz mellett már kiépítettek néhány szakaszt, a kerékpárút folytatásának tervdokumentációja már készül. Nagyon szeretném, ha az elkövetkező nyolc-tíz évben elkészülne egy komplett bicikliúthálózat, mind Galánta és Dunaszerdahely felé, mind természeti szépségeink, vagy épített örökségünk felé, például a tallói malom és Feketenyék felé is. Ki kell alakítani a lehetőségeket, hiszen Vezekényen van két szállásadó hely is. Van még egy hosszú távú célom, amely nemcsak a polgármestereken múlik, és azzal is tisztában vagyok, hogy ez nagyon sokára valósulhat csak meg, mégpedig egy Galántát és Dunaszerdahelyt elkerülő út kiépítése, amely elkerüli a falvakat. Akkorra méretű a kamionforgalom a Galánta – Dunaszerdahely vonalon, ami Vezekényen is végigmegegy, hogy hiába aszfaltozza le a megyei önkormányzat az utakat, azok nem sokáig bírják a terhelést. Ez nemcsak Vezekényt érinti, hanem az egész régiót. A galántai körgyűrű megépült, készül a dunaszerdahelyi is, ezek összekötését kellene úgy megoldani a jövőben, hogy a kisebb településeket is elkerülje a teherforgalom. A lakosoknak is gondjuk van a kamionforgalommal, a gyerekeket nem merik kiengedni, és a légszennyeződés is nagyobb a sok teherautó miatt. Vannak állandó céljaim is, ilyen többek között a sportélet fellendítése, az ifjúsági klub működtetése. A klub megalakult, de foglalkozni kell az ifjúsággal, fejleszteni a klubot. Táborokat szeretnék szervezni, nem működik a Cseperedő és Ringató program, amit szeretnék elindítani. Ezek a

terveim mind arra irányulnak, hogy az itteni embereknek legyenek közösségi élményeik.

Említette, hogy a testvértelepülési szerződés kidolgozásban részt vett. Miért volt fontos, hogy Vezekénynek legyen testvértelepülése? Hogy tudná ezt a kapcsolatot kihasználni az önkormányzat?

Vezekénynek eddig nem volt testvértelepülési kapcsolata. Az utóbbi négy évben a testület több tagja és több önkéntes segítő közreműködésével felvettük a kapcsolatot azokkal a magyarországi településekkel, ahova a második világháború után nagy számú vezekényi családot telepítettek ki. Talvaly a hetvenéves jubileumkor, amikor a megemlékezést tartottuk, egy emlékművet is állítottunk. Ennek kapcsán kerültünk kapcsolatban Piliscsabával, Tótkomlóssal, ezeknek már vannak testvértelepülési kapcsolataik, de Pitvarossal is ekkor kerültünk kapcsolatba, ahova több mint száz vezekényit telepítettek ki hetven évvel ezelőtt. Pitvaros

nagyjából akkora falu, mint Vezekény, és nem volt eddig testvértelepülési kapcsolata, számos közös pontot találtunk. Abban is tudtunk segíteni, hogy a hetven évvel ezelőtt szétszakított családokat közelebb hozzuk egymáshoz, találkozási lehetőséget biztosítunk, amikor ők jönnek ide, vagy mi megyünk hozzájuk Magyarországra. A kapcsolat friss, de évente többször találkozunk, vannak közös programjaink. A vezekényi jubiléumok báljára most is jönnek az oda kitelepített családok tagjai, ellátogatunk egymás falunapjára, élénkké vált a kapcsolat. Ez azért fontos, hogy a régi szálak újra összekötődjenek, újra összejárhassanak a családok, rokonok. Másrészt: szeretnénk egymástól tanulni is. Pitvarostól mi már most is tanultunk, azt, hogy hogyan tudnak környezet-tudatosan, környezetkímélően, mégis energiatakarékosan gazdálkodni. Bizom benne, hogy a kapcsolattartásnak sok előnye lesz a jövőben.

Neszmeri Tünde

Fénykép: Youtube

Kell egy stratégiai jövőkép Párkánynak

Párkány, Esztergommal átellenben, a Duna bal partján fekszik, közigazgatásilag az Érsekújvári járáshoz tartozik, lakosainak száma közel 11 000. A Magyar Koalíció Pártja Lukovics Tamás magánvállalkozót indítja polgármesternek az őszi helyhatósági választásokon. „Itt születtem Párkányban, itt jártam iskolába, gimnáziumba, majd a pozsonyi Komenský Egyetemen szervezeti irányítást végeztem, vagyis menedzsmentet, ott is nősültem meg, és Pozsonyban éltem sokáig. Négy éve visszaköltöztem, a szívem hazahúzott, fontosnak éreztem, hogy ez a vidék része legyen a mindennapjaimnak. Elemi szükségét érzem, hogy ezzel a vidékkel kapcsolatban legyek” – vallja magáról. A közelgő választások kapcsán céljairól beszélgettünk.

Milyen célokkal indul a választásokon, mik lesznek a programjának a sarokpontjai?

Elsődleges célunk, nekem és a képviselőjelölt társaimnak, hogy a párkányiak számára egy élhetőbb Párkányt építsünk, egy szebb várost, ahol a szolgáltatások és a városkép kedvezőbb az itt élők számára. Ez fontos, mert a párkányiak az év minden napján itt élnek, ezért nemcsak a turistaidényben kell hangsúlyozni a város pozitív képét. Figyelembe kell vennünk a Párkány vonzáskörzetéhez tartozó embereket is, akik szintén nagyon gyakran tartózkodnak a városban és szervesen bekapcsolódnak az életébe. Párkány régió-

központ is: a környező települések lakói itt intézik ügyes-bajos dolgaikat, itt parkolnak, itt vásárolnak, itt járnak akár szórakozni is esténként, és itt töltik az idejük jó nagy részét, tehát mindenképpen őket is a magunkénak kell tekintenünk. Tehát elsősorban a városkép megszerkesztésére, a városi szolgáltatások megerősítésére törekednénk.

Kifejezetten sarkalatos kérdés a hulladékfeldolgozók ügye, a párkányiak egyértelműen kinyilvánították akarataikat, hogy nem kérnek a szemétegetőből. A petíciót körülbelül 8000 ember írta alá, ez kötelezi a városvezetést, hogy

megakadályozza a hulladékégető megépítését. A lakosság véleménye nem mellőzhető. Elképzelésem szerint a városvezetésnek kell szolgálnia a várost és környékét, nem pedig fordítva. Olyan szellemiséget kell megteremtünk a városban, ami segít e küldetés megvalósításában, és bízom abban, hogy a városban dolgozó szakemberek segítségével ez elérhető.

Melyek azok a témák, problémák, célok, amelyeket a legfontosabbnak tart?

Rengeteg sarkalatos pont van, sok kéréssel, észrevétellel kerestek meg már eddig is, és a kampány során szeretnék minél többekkel találkozni, első kézből hallani a párkányiak véleményét, és velük közösen megtalálni és meg is valósítani a megoldásokat. Induljunk ki elsősorban abból, hogy Esztergom testvérvárosunk, feltétlenül szükséges, hogy jobb kapcsolatokat ápoljunk vele, jobb legyen az együttműködés hosszú távon, mert egymásra vagyunk utalva, közös a múltunk, a jelenünk és a jövőnk is. Az együttműködés kapcsán megemlíteném a rendezvények és a fejlesztések összehangolását, különös tekintettel a határokon átnyúló, unió által támogatott közös projektekre. Meg kell vizsgálnunk majd a város gazdasági mutatóit, a bevételeket és a kiadásokat, a fejlesztési alapokat, ebbe igazán csak a hivatalban lévő személy lát bele. Ami a terveket és a lehetőségeket illeti,

figyelembe kell vennünk Párkány demográfiai mutatóit, sok fiatal költözik el, elvégzi az iskoláját és elmegy innen, mert jobb megélhetést keres máshol a világban. Nagyon sok párkányi él külföldön, Amerikában, Angliában vagy az ország más területein, és nem valószínű, hogy visszajönnek. A fiatalok elvándorlása nagyon komoly probléma, megtartásukhoz stratégia lehetőségeket, hosszú távú városfejlesztési stratégiát kell kiépíteni. A minőségi úthálózat is nagyon fontos – s nem csak a városközpontban, hanem minden városrészben –, mert ez az infrastruktúra alapja, szélesebb körben is kell gondolkodnunk, például a tranzit utak létrehozásának ügyekezete, természetesen, ezt nem a város dönti el, de ezt a kapcsolatok és a politika révén ösztönözni lehet.

Ami a városfejlesztést illeti, a turizmus az egyik legfontosabb bevételi lehetőség a városnak, a városfejlesztést is igazítani kell ehhez a stratégiai tervhez: fel kell térképeznünk a környék lehetőségeit, természeti szépségeit, látványosságait. Itt van Esztergom, itt van a Börzsöny, itt a Duna mente, a Garam mente, az Ipoly mente, nem tudom, van-e még olyan felvidéki, szlovákiai város, amely ilyen – sajnos sok esetben nem, vagy csak alig kihasználta – adottságokkal rendelkezik.

A turizmussal szervesen összefügg a városépítés, az épületek felújítása, parkok létesítése, a zöldövezet karban tartása, én úgy látom, hogy ez mind el van hanyagolva. Fájó nekem, hogy a

szülővárosomban ez nem működik úgy, ahogy kéne. A szép és tiszta környezet az emberek közérzetén mindenképpen javítana. Mondok példákat: itt van az új Duna-part, megcsinálták a burkolatokat, de ebből sokkal többet lehetne kihozni, sétány lehetne, szabadidő eltöltésére kiváló hely, különböző létesítményekkel: éttermek, vendéglők, kávézók, árusok és egyéb szolgáltatások indulhatnának, a part a legalkalmasabb hely arra, hogy elmondhassuk, ott zajlik az élet. Ugyanez igaz a hídtól felfelé húzódó Duna-szakaszra is, amely egykor nemcsak közkedvelt fürdőhelyként, hanem korzóként szolgált, ma pedig szinte teljesen kihasználatlan.

Fontosnak tartom megemlíteni a vasútállomás körüli városrészt is, aminek gondozása, szebbé tétele is több figyelmet érdemelne. És gondolni kéne a könnyűiparra is, a tiszta könnyűiparra, annak az ide vonzását hangsúlyoznám munkahelyteremtés szempontjából.

A kultúra, a kulturális intézmények helyzetén is lehet vagy kell javítani, csak egyeztetni kell velük. Természetesen van lehetőség a szabadidő eltöltésére most is, de fejleszteni a meglévőt is lehet: a focit, bicikliutakat, tornatermeket... Ezen a területen rengeteg a lemaradása a városnak. Azt gondolom, a Vadas fürdővel is komolyan kellene foglalkozni. Ott is több lehetőséget kéne teremteni a város és a lakók részére, hogy jobban érezzék, az ide érkező vendégek és a turisták az ő vendégeik is. Az idegenforgalom gazdaságilag a városban is lecsapódhatna.

Csak változtatni kellene mindenki megelégedésére. Miért is ne lehetne egész éves turizmusra építeni, ha egyszer ilyen adottságokkal rendelkezünk?

Szinte minden városban több réttől a szociális kérdés, Párkányban milyen a helyzet?

Nagy hiányosságokat látok. A hajléktalannal való törődés nem kielégítő, elhanyagolt az ételmezés, a szállásbiztosítás, mindenképpen emberséges körülményeket kell teremteni nekik is. Oda kell figyelni az elszegényedett rétegekre, mert ők is és mi is emberek vagyunk. Fontos a köz munkások értelmes foglalkoztatása, az idős emberek étkeztetésének biztosítása – úgy tudom, hogy a szlovák iskola éttermében főznek a nyugdíjasoknak, és ki is szállítják az ételt, de a nyári szünetben ez nem működik, tehát valamilyen módon meg kéne oldani ezt az időszakot is. Megemlíteném még a nemzetiségi politikát a városban, magyarok és szlovákok élnek zömében a városban, az elképzelésem és szándékom az, hogy olyan szellemiséget kell megvalósítani a városvezetésben, ami tiszteletben tartja mind a magyarokat, mind a szlovákokat, a kölcsönös, békés együttélést támogatja. Úgy gondolom, hogy a közösség építése, a civil szervezetek erősítése, a párkányiak összetartása a város fejlődő jövőjének a kulcsa, ezért is választottuk jelmondatunknak azt, hogy „Együtt, Párkányért”. Mert eredményeket elérni, előrébb lépni csak közösen tudunk.

-vncs-

Folytatni a munkát, de újítani is

Perbete a járási székhelyétől, Komáromtól 24 kilométerre, északkeletre fekszik, dombos vidéken. Ahogy azonban Zsitva Norbert jelenlegi alpolgármester – aki az MKP színeiben most polgármesterjelölt is – mondja, Érsekújvár van hozzájuk közelebb, ott találtak a legtöbb munkát, arrafelé költöznek a faluból. Sajnos.

2001 óta 150-160 fővel csökkent a lakosok száma, 2974-en voltak 2011-ben, míg korábban még 3137-en. Megállítható a fogyás?

Mindenképpen szeretnénk a fiatalokat itt tartani a faluban, az én korosztályomból rengetegen költöztek a környék más falvaiba, férjhez mentek, megnősültek, nagy volt az elvándorlás. Perbete közigazgatásilag a Komáromi járáshoz tartozik, de a járási székhely elég messze van, ez az ügyintézés szempontjából hátrány. Érsekújvár viszont sokkal közelebb, az emberek nagy része oda jár dolgozni is. Azt tapasztaljuk, sokan igyekeznek közelebb jutni a járási székhelyhez vagy munkahelyükhöz, s ez érthető, természetes folyamat. Helyben a szövetkezet alkalmazza a legtöbb embert, vannak üzletek, benzinkút, de többen járnak Érsekújvárra, Komáromba, vagy a környék üzemibe dolgozni. Érsekújvár fejlődésével új munkahelyek létesülnek számunkra is, mivel csak 15 kilométerre van a falutól.

Milyen tervekkel indul a választásokon, min szeretne változtatni, hiszen eddig is fontos szerepet játszott Perbete közügyeinek igazgatásában?

Mindenképpen szeretném jobb helyzetbe hozni a falut, munkahelyeket és lakhatási lehetőséget is kell teremteni. Erre irányulnak a már megkezdett projektjeink is, ezek nagy része az én javaslatom alapján indult be. Segítjük például az öreg, rossz állapotban lévő házak lebontását. Terveink közt szerepel két tömbház megépítése, 6-6 lakással, ezzel is szeretnénk Perbetére csalogatni a fiatalokat, illetve ösztönözni őket arra, hogy a faluban maradjanak. A jelenlegi bérlakások telítettek. Azt gondolom, folytatni kell a munkát, amit elkezdtünk, folyamatban van például a községi hivatal felújítása, a Váci sor – az egy elburjánzott, gazos terület – parkosítása. Van projektünk a közösségi központ új helyre telepítésére, illetve kiépítésére, mert jelenleg a kultúrházban működik. Szeretnénk a valamikori óvoda épületébe átvinni. Az épület egyik felét felújítjuk, és ott alakítunk ki a központnak helyet. A másik fele később átalakítható lesz öregothonná, vagy legalább napközi otthonná, ahol a családtagok el tudják helyezni az idősebb

hozzátartozóikat, ugyanis Perbetén nincs bentlakásos öregotthon és nyugdíjas napközi sem üzemel. A napközi otthonhoz ápolók is szükségesek, ezáltal tudnánk munkahelyeket is teremteni. Az idősek-ről való gondoskodás nagyon fontos, ősszel indul újra a gondozói szolgálat, ami most szünetel. Fenntartottuk, ameddig tudtuk, de központi támogatással könnyebb.

Úgy tudom, nagyobb beruházás is foglalkoztatja a falut.

A falu központját szeretnénk kiépíteni, a meglévő bérlakások köré építjük majd meg az újabbakat. Ide szeretném az új Főteret is kiépíteni, de a járdák és az utak is felújításra szorulnak. Nagyon fontos kérdés a kanalizáció, amelyre nagy nehezen elkészültek a tervek is. Figyelni fogjuk a pályázati kiírásokat, most már kész projekttel tudunk pályázni. Ebből a szempontból Perbete rossz helyen fekszik, nincs a kataszterünkben folyó, ez bonyolultabbá teszi a csatornázást, először Ógyallára-Bagotára szerettünk volna vinni a fővezeték, de kiderült, hogy akkor ott is újítani-fejleszteni kellene, amire a mi költségvetésünkben nem futja. Ki kell hát találni, honnan teremthetünk hozzá forrásokat. És növelni kell a közbiztonságot is, csak két falurendőrünk van, kéne erősíteni az állományt. Némrég bővült a községben kamerarendszer, a hatékonyság érdekében az is állandó felügyeletet igényelne.

Milyen helyzetben van az iskola?

Szlovák és magyar iskolánk van. Évek óta 120 körül van a magyar iskolát látogató gyerekek száma, modern interaktív tábláink vannak, fejlesztjük az iskolát, amennyire tudjuk. Tavaly tudtuk felújítani az iskola épületét, új kazánjaink vannak. A jövőben – hozzáépítéssel – bővíteni kellene, hogy megfelelő szaktantermeink is legyenek. Perbete jelenleg a református egyházon keresztül kapott nagyobb támogatást Magyarországról, ebből épül fel majd a faluban egy református óvoda és bölcsőde.

Milyen a közösségi élet a faluban, milyen rendezvényeik vannak?

A rendszeres borverseny mellett kiemelkedő a perbetei magyar bál, az utolsón már 450 résztvevőnk volt, tehát kinőttük az összes létező termet, így a sportsarokban tartottuk, hogy elférjünk. Október 20-án szervezzük meg a családi napot, diákoknak, gyermekeknek, családoknak. Megszólítjuk a magyar és a szlovák iskolát is, hogy jöjjenek el, kikapcsolódást biztosítunk nekik, ahol a szülőket igyekszünk szabaddá tenni, mi foglalkozunk majd a gyerekekkel. Van falunap is, mindig június utolsó előtti hétfőjén, de lesz szüreti fesztivál is. Mind csalogatja az érdeklődőket. Ezen vonzerejét is szeretném növelni sztárok felléptetésével, mert a közösség ezt is igényli.

Fontos megtartani és fejleszteni a magyar nyelv és kultúra komfortszintjét

Ógyallának a 2011-es népszámlálási adatok alapján 7751 lakosából 3753 szlovák, 3196 magyar, 189 roma, 42 cseh és 539 ismeretlen nemzetiségű volt, de a kisvárosban jóval magasabb a cigányság aránya, mint amit a népszámlálási adatok mutatnak, 2008-ban a városi hivatalnál mintegy ezer főre tették az etnikumhoz tartozók számát. A város polgármestere, Basternák Ildikó, az MKP az idei helyhatósági választásokon is őt jelöli polgármesternek.

A négy évvel ezelőtti helyhatósági választásokon Ógyallán 10 polgármesterjelölt méretette meg magát, akkor Ön nyert. A választások után, mikor beszélgettünk, azzal indokolta, hogy a sok jelölt szétszabdalta a választókat, és az MKP-nak erős a bázisa, 4 képviselőt adott a magyar párt a testületbe. Milyen volt az együttműködés? Az idei választásokon milyenek az esélyek?

A 11 képviselőből 4-en vannak a Magyar Közösség Pártjától, ezért sok esetben kompromisszumot kellett kötni. Az együttműködés a Csemadok helyi szervezetével nagyon jó, egymást támogatva, a hagyományokat, a magyar ünnepeket és kultúrát sikerül méltón ápolni. Az elnök asszony, Radosicky Györgyi egyben képviselő is, a Kulturális Bizottság elnöke – mely nagy előny számunkra. A Hagyományok Házában végzik tevékenységüket.

Szintén a 4 évvel ezelőtti interjúmban azt mondta, sok kényes téma van, a város gazdasági helyzete, a városi rendőrség munkája, több beadvány, panasz, melyhez nem nyúlt senki. Sikerkült ezeket megoldani?

Sikerült bebiztosítani a napi 24 órás szolgálatot a városi rendőrségnél, szigorítások történtek a szabálysértések büntetése terén és szakosodott az állomány. Kiepitették a helyi kamerarendszert, a biztonságot 3 munkaerő figyeli. Mindezek következtében érezhetően javult a helyi közbiztonság, és a 10 fős állomány képes megoldani a felmerülő problémákat. Lebontásra kerültek a nem legális építmények is városunkban. *A 2011-es népszámlálási adatok alapján a lakosság összetétele vegyesnek mondható. Viszonylag magas a romák száma, illetve azoké, akiknek a nemzetisége ismeretlen. Milyen az együttélés?*

Sajnos, Ógyallán elég sok beilleszkedésre képtelen roma polgár él. Vannak területek, ahol napról napra megkeserítik szomszédjaik életét, viszont léteznek olyan helyek, ahol gondtalanul zajlik az élet. E célból is megerősítettük a városi rendőrség létszámát, valamint intenzíven besegítenek terepmunkásaink.

A négy évvel ezelőtti megfogalmazott célokból mit sikerült megvalósítani?

A kapott pénzekből befejeztük a városi csatornahálózat kiépítését, ez egy 6,8 millió eurós beruházás volt. Utat építettünk a helyi ipari parkba. Közel 440 ezer eurós támogatásból korszerűsítettük a városi vízvezetékét. Pályázati pénzekből és városi költségvetésből a látványos fejlesztéseken kívül sok kisebb, ám ugyancsak fontos felújítás is történt. Megemlíthető a Konkoly-Thege kápolna felújítása, a Szent László katolikus templom harangjához vezető lépcsőzet megjavítása és egy kilátó létesítése. Javításokat végeztettünk a bagotai városrész postaépületén.

Támogatást kaptunk az egykori Konkoly-Thege Könyvtár épülete felújításával kapcsolatos tervdokumentáció kidolgoztatására is. A város számára ez az épület nagyon fontos történelmi-kulturális örökséget képez. A Csemadok városi szervezetével együtt falumúzeumot is itt szeretnénk létesíteni a közeljövőben. A központi lakótelepen 200 ezer euró értékű, interaktív játszótér épül. A túzoltószertárunk épületének felújítására már megkaptuk az első 30 ezer eurót. Ellenben átcúsúzik a következő ciklusba a kerékpár-kölcsönző kivitelezése.

Milyen az infrastruktúra a városban?

Továbbra is igyekszünk saját önerőből, valamint pályázatokból felújítani vá-

rosunk közútjait és járdáit, valamint az ipari park bővítéseként bicikliutat hoztunk létre Ógyalla és Pálmajor között. Sor került városunk központi területének felújítására a poliklinika környékén a járólapok, a parkok, az információs órák renoválásával, valamint automata parkolási rendszer is bevezetésre került. Tervdokumentáció készült a közvilágítás felújítására, lefolytak az ezzel kapcsolatos egyeztetések.

A környezetvédelem a 21. században minden önkormányzat számára kiemelt helyen szerepel, szelektív hulladékgyűjtés, fák, növények, parkok rendbetétele – hogyan működik ez Ógyallán?

Prioritásaim közé tartozik a környezetvédelem. Hulladék szelektálására 30 ezer eurót nyertünk. A válogatott hulladékgyűjtés városunkban nem újkeletű, már 2003-ban bevezettük. Rendelkezünk gyűjtőudvarral, présgéppel, csarnokkal és egy kisebb kapacitású hulladékosztályozó gépsorral, melyre az anyagi forrásokat az Újrahasznosítási Alaptól kaptuk különböző pályázatok útján, melyben elköteleztük magunkat bizonyos mennyiségű papír, üveg és műanyag kiszелеktálására. E négy év alatt városunkban kb. 200 facsemete került kiültetésre. Zöld övezet átalakítására került sor az ártézi kút mellett, a bagotai Szent Nepomuk kulturális emlékműnél, valamint a református egyház tulajdonában lévő Harangláb körül.

Milyen az oktatás helyzete? Milyen állapotban vannak az iskolák, óvodák?

Az iskolaügy az első helyen áll mindannyiunk számára, mivel a tanult ember nagy előnyt jelent városunknak. A magyar kormány Kárpát-medencei óvodafejlesztési programjából Ógyalla 60 millió forintot kapott a Feszty Árpád Alapiskola és Óvoda épületének B-pavilonnal való bővítésére. Szintén a Fesztyben 86 ezer eurós hazai támogatásból kicseréltettünk sok ablakot. Tanáraink részére egy magyarországi „KIP” oktatási módszer bevezetése valósult meg. A szlovák tannyelvű alapiskolában részben állami, részben városi pénzből 160 ezer euró értékű talajcserére, valamint beltéri javításokra és felújításokra került sor. Ezt megelőzően saját és állami költségekből a tetőtér javítása is megvalósult. Hasonló terv elbírálását várjuk a magyar alapiskolában is. Pályázati támogatásból szaktantermek létesülnek mindkét oktatási intézményben, iskolánként közel 92 ezer euró értékben.

Milyen a szociális ellátás a városban? Hogyan tudnak gondoskodni az idősekről, betegekről?

Ógyalla város fenntartója a Smaragd idősök otthonának. Korszerűsíteni kellene, a tervdokumentációk készek, de sajnos, a pályázaton még nem járunk sikerrel. Nyitra megyéhez tartozik a Magnólia nyugdíjas otthon.

A városi rendelőintézet épülete nagyon rossz állapotban van, felújítására nem tudjuk előteremteni az összeget. A helyi lakosság egészségügyi ellátása részben egy magánkézből levő rendelőintézetben, elegendő szakorvos közreműködésével biztosított.

Mik lesznek a következő 4 év prioritásai?

Természetesen folytatjuk az összes megkezdett tevékenységet. Fő célunk a kultúrház felújítása, valamint új bérlakások építése. A városi hivatal dolgozói számos projektet dolgoztak ki, szükség esetén szakemberek bevonásával. Kidolgozásra került a város forgalmi jelzéseinek összefoglalása és a város közösségi tervezete. A közösségi tervezés szembesíti és összehangolja az érintettek érdekeit és létrehozza az együttműködést a legjobb stratégiák eléréséhez. Fontosnak tartom megtartani és fejleszteni a magyar nyelv és kultúra komfortszintjét.

sf-ncs

Fiatalos lendülettel

Agócs Gergely helyi és megyei önkormányzati képviselő a november 10-ei választáson a Magyar Közösség Pártja színeiben méreteti meg magát a polgármesteri székért Királyrévben. Királyrév a Galántai járás települése, a legutóbbi népszámláláskor lakosságának nyolcvan százaléka magyarnak vallotta magát. A jelöltet terveiről kérdeztük.

Milyen önkormányzati tapasztalatokkal rendelkezik?

Harmadik ciklusban vagyok önkormányzati képviselő, így úgy érzem, kellőképpen belelátok a helyi önkormányzat ügyes-bajos dolgaiba. E mellett megyei képviselőként is tevékenykedem a Nagyszombati kerületi önkormányzatban.

Miért döntött úgy, hogy elindul polgármesterjelöltként?

Úgy éreztem, megérett, hogy kamatoztathassam a tudásomat és az önkormányzatokba szerzett tapasztalataimat polgármesterként. Mivel megyei képviselő vagyok, úgy gondolom, össze tudnám hangolni a megye és a helyi önkormányzat munkáját.

Min változtatna képviselőként az önkormányzatban az eddig vezetéshez képest?

Magasan van a mérce, mert az eddigi vezetés jól működött, felelősségteljesen állt hozzá a problémákhoz és mindig a megoldásokat kereste. Ezt az utat folytatni szeretném, de fiatalosabb lendületet szeretnék bevezetni az önkormányzat munkájába. Szeretnék még több lehetőséget kihasználni a pályázatokban és ki szeretnék építeni egy pozitív közsgimázst.

Milyen prioritásokat fogalmazott meg polgármesterjelöltként?

Az egyik legnagyobb kihívás a fiatalok eláramlásának megakadályozása. Nem a munka miatt mennek el a fiatalok, hanem azért, mert nem megoldott a lakhatásuk. Nincsen elegendő bérlakás és építkezési telekből is kevés van. Az a kevés telek pedig nagyon drága, tehát a fiatalok nem tudják megfizetni. Két nagyon fontos célom van, megtalálni annak a módját, hogyan tudnánk bérlakásokhoz jutni, akár egy befektetői cég segítségével. Ehhez felül kell vizsgálnunk a területfejlesztési tervet. Ez vonatkozik új utcák nyitására is, aminek köszönhetően több telek lenne eladó. A hosszabb távú célok közé tartozik, hogy megtartsuk, megtöltsük az iskoláinkat, ez pedig a nélkül nem megy, hogy a fiatalokat otthon tartsuk. Úgy érzem, hogy a csapatban, akikkel együtt indulok a választásokon, ezt mindenki nagyon fontosnak tartja.

A polgármesterek és képviselők ugyan a lakosok érdekeiért dolgoznak, de időnként nehézségekbe ütköznek. Milyen nehézségekkel találkozott eddig az önkormányzatiság területén?

A törvényeket az önkormányzatoknak is be kell tartaniuk. A meglévő bürokrácia nagyon sok nehézséget okoz a helyi hivataloknak. A kormány sem mindig úgy ténykedik, hogy az önkormányzatok munkáját megkönnyítse, sőt, időnként értelmetlen rendeleteket, törvényeket hoznak, az is gondot okoz, hogy a jogszabályokat gyakran módosítják. Sok esetben a törvények úgy módosulnak, hogy annak következtében az önkormányzatok még leterheltebbé válnak, de a minisztériumok anyagi forrást nem biztosítanak a feladatok mellé, így új hivatalnokot is nehéz felvenni, hogy a

megszaporodott feladatokat valaki elvégezhesse. Az emberekért sem mindig egyszerű tenni, bármilyen döntést is hoz a képviselőtestület vagy a polgármester, mindig lesz olyan, akinek az tetszik, de olyan is, akinek nem tetszik. Nehéz egyszerre mindenkiért jót tenni, nehéz mindenkinek a kedvében járni

Hány képviselő dolgozik a testületben?

Hétfős a képviselőtestület, és az idei választásokra csak heten jelöltették magukat, hatan a Magyar Közösség Pártja színeiben és egy személy függetlenként indul. A polgármesteri székért ketten mérkőzünk meg, a másik jelölt a Most-Híd színeiben indul.

Neszméri Tünde

Kép: MKP

Andód - változófélben

Andód Érsekújvártól mindössze 4 kilométerre fekszik, a 2011-es népszámlálási adatok alapján 1358 lakosa van, ebből valamivel több, mint 52 százalék vallotta magát magyarnak, de az arányok mozgásban vannak. Eddig is MKP-s vezetője volt a falunak, azonban az andódi alapszervezet most Puss Pétert, a jelenlegi alpolgármestert jelölte polgármesternek a november 10-i önkormányzati választásokra. A prioritásokról, céljairól beszélgettünk.

„20 éve vagyok önkormányzati képviselő, 12 éve a jelenlegi polgármester asszony mellett alpolgármesterként dolgozom. Az andódi MKP jelöltállító tagsági ülésén a tagság engem javasolt polgármester-jelöltnek. A jelenlegi polgármester asszony, Czuczor Mária elérte a nyugdíjkorhatárt és a tagság fiatalítani szeretne. Azt tapasztalom, hogy nagy igény van a generációváltásra, de nemcsak a mi falunkban, általánosságban is elmondható ugyanez. Rövidesen meglátjuk, hogy tényleg közigeny-e a stafétaváltás.”

Ha sok az új társadalmi jelenség egy közösségben, biztosan sokan akarnak újfajta megközelítéseket, megoldásokat, nem gondolja?

„Az elmúlt évek során sok új lakosa lett Andódnak is, egyszerűbben fogalmazva: sok a betelepülő. Nagyon sok telket eladtunk, az új telkeken építkezők más falvakból és városokból költöztek Andódra, ezáltal megváltozott a falu összetétele, nemzetiségi és társadalmi szinten is. Mi, a Magyar Közösség Pártjával szeretnénk, ha a falu irányítása-vezetése ugyanazt a vonalat vihetné tovább, ami eddig működött, csak fiatalítva, jó lenne, ha eredeti andódi maradhatna a község vezetője. Bár én sem vagyok eredeti andódi, azonban még gyermekként, 14 éves koromban kerültem a faluba, a régi andódiak befogadtak, nagyon jól megértjük egymást, jól tudunk együttműködni, a Csemadok helyi elnöke is én vagyok, rengeteg rendezvényt szervezünk. Most láttam lehetőséget arra, hogy át tudom venni a stafétát. A polgármester asszony mellett sok mindent láttam, tanultam alpolgármesterként, úgy érzem, tudnám úgy vezetni a közösséget, hogy a falu megmaradjon magyarnak és közben jobban legyünk a szlovák lakossággal is, mert fontos, hogy békeességben tudjunk együtt élni.”

Milyen gazdasági lehetőségek vannak Andódon, tudnak-e helyben dolgozni az emberek?

„A szövetkezet még 2000-ben

becsődött, sajnos, én is ott dolgoztam tíz évig, több mint száz embert alkalmaztak. A községben nincs nagyobb vállalat, mert a faipari vállalkozás is már csak apa és fia szinten működik. Igazából azt mondhatjuk, hogy sok kisebb vállalkozás működik csak a faluban. Andódon is van kijelölt ipari zóna, de jelenleg nincs nagybefektetőnk. Egy vállalat megszólított minket, hogy szeretnének nyitni sertéshizlaldát, de a falu lakossága és a képviselőtestület is elutasította, mert tudjuk, mennyire szennyezik a környezetet, illetve kis helyen nagy mennyiségben termelnek hulladékot, azt onnan ki kell valahova hordani, a szaga pedig szintén okozott volna némi problémát. Egyébként nyitottak vagyunk bármire, az ipari zóna ki van jelölve, ha lesz befektetőnk, fel tudjuk kínálni a helyet.”

Megválasztása esetén mit tartana a legfontosabbnak a következő választási ciklusban?

„Első és legfontosabb dolognak azt tartom, hogy nyitni kell a polgárok, az emberek felé. Programon vezérfonala is

a bizalom, a nyitottság és a szolgálat. A választópolgárainkat meg kell értenünk, szolgálnunk kell őket, nyitottnak kell lennünk feléjük folyamatosan, nemcsak a választások előtt. Csemadok-elnökként is azt tapasztalom, hogy nyitni kell az emberek felé, a kis csoportok, a kis közösségek felé, hogy egy nagy közösség lehessen a falu lakossága. Azt látom, hogy a régi andódiak több kis csoportban elvannak, az új lakók pedig felépítkeznek és a saját falaik mögött éledgelnek, befalazzák magukat; eljárnak munkába, hazajönnek és nem kapcsolódnak be szinte semmilyen szinten a falu életébe. Ez a legfőbb oka, hogy nyitni szeretnék a lakosok felé, kommunikálni velük, folyamatosan jelen lenni az életükben, alakuljanak csoportok, közösségek, ahogy már vannak is, mint pl. focisták, halászok, vadászok, bármilyen érdeklődésű embereknek szakmai csoportok és a sok kis csoportból legyen egy szép nagy összetartó falusi közösség.

A fiatalokat kell megszólítanunk, ha változást szeretnénk, mert azt látjuk,

hogy erre van. lenne igény, nyíltabbá kell tennünk a kommunikációt, ki kell nyitni az ajtókat, amelyek eddig zárva voltak. Úgy érzem, többet kell a falu vezetésének találkoznia a polgárokkal. Ki kell nyitni a kultúrházat is, hogy ott is beindulhasson a közösségi élet, és tudjanak hol dolgozni a kulturális és egyéb csoportosulások.”

a faluban élnek, itt is legyen az állandó bejelentett lakcímük, hogy ide fizessék az adóikat.”

Minden községben fontos kérdés, hogyan tudnak gondoskodni az idősekről, Andódon nemrégiben építettek kis területű lakásokat az időseknek, de a fiataloknak tudnak-e lakásokat biztosítani, hogy az

lakás nagyon jó a falusiaknak, viszont elég nagy teher az önkormányzatnak, és elég sok bérlakást tudunk az elmúlt években építeni. Úgy gondolom, most fontosabb, hogy meg tudjuk tartani a falusi közösséget. Andód maradjon meg falunak, ápolni kell a falusi kultúránkat, mert ez egy falu, nem szeretnénk elvárosiasodni. Meg kell valahogy fogni a

Milyen állapotban van az infrastruktúra, utak, járdák?

„Ahogy említettem, sok az új telek, ház, tehát terjeszkedik a falu. Sajnos az utak, az infrastruktúra nincs meg, dolgoznunk kell azon is, hogy ez a kérdés megoldódjon. Az ott élők igénylik, és ígéretet is kaptak rá, hogy lesz gáz, közvilágítás, vízvezeték és szennyvízelvezetés, és természetesen rendes, járható út. Ennek egy része már megvalósult, de prioritás az is, hogy a makadámos (értsd: macskaköves) utakat le kell aszfaltozni. Probléma viszont, hogy az itt építkező, beköltöző családok legtöbbször nincs Andódon bejelentett lakcíme. Akik már fel is építkeztek és itt is laknak, nagyrészt meghagyták az előző lakcímüket, vagy az andódi házat csak hétvégi háznak tekintik, nem fontos nekik az átjelentkezés. Ennek következtében az önkormányzat az adóhányad rájuk eső részét nem kapja meg, mert azt az állandó lakhely szerint osztják le. Erre mindenképpen kell megoldást kell találnunk, mert a költségvetésünkben hiányzik ez az összeg. Meg kell próbálnunk arra ösztönözni őket, hogy ha már

esetleges elvándorlást megállítsák.

„Az idősebb lakosság igénybe tudja venni a falu közepén található lakásokat, nincsenek egyedül, mert számíthatnak egymásra. A következő időszakban szeretnénk a fiatalok felé nyitni. A bér-

fiatalokat, maradjanak idehaza, ne menjenek ki külföldre, ne költözzenek városba, olyan feltételeket kell teremteni, ami arra ösztönzi őket, hogy itt éljenek, boldoguljanak a szülőfalujukban.”

Vadkerti Neszméri Csilla

Biztonságos és fejlődő település a Duna partján

Izsa déli határát a Duna szegélyezi, amely egyben államhatár is Szlovákia és Magyarország között, csinos, kellemes benyomást keltő, fejlődő falu. A Magyar Közösség Pártja a jelenlegi polgármestert, Domin Istvánt jelöli ismét a tisztségre.

„Az elmúlt négy évünk mozgalmas volt, számos pályázatban vettünk részt, voltak sikeresek és kevésbé sikeresek. Fájó, hogy a falu végén lévő víztisztítót nem tudtuk bővíteni, illetve a csatornarendszerünket sem, pedig ez már egy régi terve a községnek” – vág a dolgok sűrűjébe a falu vezetője. Mégis szemmel látható a település fejlődése, vetem közbe, amire úgy reagál, örül, ha a kívülálló is ezt látja. „Mi csak tapasztaljuk, hogy a falu lakossága gyarapszik, vonzó a település a közeli Komáromban lakók számára. Aki itt él, tapasztalhatja, hogy községünkben minden olyan szolgáltatás biztosított, ami a kényelmes lakhatáshoz szükséges. Kifejlesztettük a kamerarendszerünket is, ezáltal biztonságossá vált a község, az egyszemélyes falurendőrségünk is működik. Ami pedig nekünk nagyon fontos – és szinte az összes pályázatunkat erre próbáljuk megírni –, az a római örökség, hiszen az elmúlt időszakban sikerült előkészíteni azt a dokumentációt, amelyik az UNESCO Világörökség részévé való nevezés kapcsán leadásra került.

– **Hallani róla, de nem mindenki tudja, hogy hol tart a folyamat.**

„Október elsején várjuk az UNESCO biztost, aki megnézi, hogy a Kelemantia római katonai tábor alkalmas-e arra, hogy az UNESCO Világörökség listájára bejegyzésre kerüljön. Szlovákia két helyszínnel pályázik, az egyik Oroszvár (Rusovce) a Gerulatával, a másik Izsa a Kelemantiával. Fontosnak tartom kiemelni, hogy ez egy nemzetközi projekt: Ausztria, Németország, Magyarország és

Szlovákia közös nevezése. Négy állam nyújtotta be a Limes Romanum nevű római északi védvonalnak a listára való bejegyzésének kérelmét. Nem mindegyik helyszín kap majd jogosultságot arra, hogy az UNESCO Világörökség listájára kerüljön, ezért vannak a biztosok, hogy megvizsgálják az adott helyszínt, alkalmas-e arra, hogy a világörökség része legyen. Amennyiben sikerül, az egy hatalmas összefogásnak köszönhető előrelépést jelent nem csupán Izsa, de a régió turisztikai életében is.

E programhoz kapcsolódva kezdtünk neki a római kori és néprajzi múzeum létrehozásának 2013-ban. A község, a civil szervezetekkel együttműködve élő intézménnyé tette a helyet. Számos gyermektábort szerveztünk már oda, ezeket is jellemzően szülői, községi hozzájárulással, illetve pályázati pénzekből való-sítottuk meg, a nyári időszakban nagyon népszerűek ezek a rendezvények. A nyári táborokban a római tematikára próbáljuk rávezetni a gyerekeket, a mozaikkészítés, az agyagedény-készítés, az ékszerkészítés mind a régi technológiákat hivatott bemutatni a gyerekek számára. Büszkén

mondhatom, hogy egy újabb határon átívelő 1,7 millió eurós pályázatot nyertünk Almásfüzitővel közösen, melynek köszönhetően a római kori néprajzi múzeumunkat fogjuk bővíteni egy iparművészeti műhellyel. Ebben a műhelyben terveink szerint műhelyeket hozunk létre, melyekben majd szintén a római tematikával foglalkozunk.”

– Ha ez a pályázat megvalósul, mit jelenthet munkahelyteremtés szempontjából?

„Mi, a jelenlegi faluvezetéssel hosszú távú terveket építünk. Olyan infrastruktúra fog néhány éven belül a rendelkezésünkre állni, ami arra ösztönözheti az itt lakókat, hogy a turizmuson keresztül tartós jövedelemre tegyenek szert. A civil szervezetek, az oktatási intézmény tud emberi erőforrást hasznosítani, új munkahelyeket létesíteni ezekre a projektekre kötődve.”

– Említette, hogy elég sok az új lakó a községben. Mi a jellemző, visszaköltöznek az emberek, az elszármazottak, vagy idegenek az új lakók?

„Nagy örömeinkre egyre több Izsáról elszármazott, helyi gyökerekkel bíró család költözik haza. Azonban már korábban is azt tapasztaltuk, hogy szatellit településsé kezdünk válni, ami azt jelenti, hogy Komárom városából is kiköltöznek hozzánk. A helyi lakosok jó része Komáromban, vagy Dél-Komáromban dolgozik, így olyan ez, mintha külterülete, kertvárosa lennének a városnak.”

– Milyen az infrastruktúra Izsán, városiasodik az is?

„Az esővízelvezetéssel gondjaink vannak. Azokat a vízelvezető árkokat, melyeket azelőtt a házak előtt hoztak létre, folyamatosan betemették. Ezeknek a visszaállítására szükség lesz a közeljövőben. Ezt csak pályázati forrásokból tudjuk megoldani. Az ivóvizünk viszont jó. A falu megközelítőleg 1/3-ában van kanalizáció, tehát van szennyvízelvezetés, de ennek a bővítésére szükség lesz. A víztisztítónk kapacitása azonban nem elég arra, hogy meghatározatlan mennyiségű szennyvizet hordjunk rá, az is szabályozva van, kénytelenek voltunk bevonni egy külső szolgáltatót, mely komáromi víztisztítóra hordja a szennyvizet.”

Milyenek az utak, járdák?

„A járdákat folyamatosan újítjuk, történt egy beruházás, a szlovák gázművek modernizálta a gázvezetékeit és egyes járdaszakaszokat bizony nem abban az

állapotban adott át, ahogy elvárható lett volna. Polgármesterségem eltelt éveiben elkezdtük a temetőben a járdák javítását, és már a közutak mellett lévő járdaszakaszokat újítjuk fel. Saját erőből gyártjuk a járdaköveket, de vásárolunk is, és folyamatosan újítjuk a járdákat. Jelenleg előkészítés alatt egy újabb szakasz megújításának a versenytárgyalása, tehát folyik a munka.”

– Helyben milyen munkalehetőség van?

„Van egy napelem telep, de az nem igényel különösen nagy humán erőforrást, hiszen elég egy karbantartó, aki kezeli és takarítja ezeket a napelemeket és rendben tartja a telepet. Működik egy fafeldolgozó, amely kitelepült Izsára, ők komoly munkaerőhiánnyal küszködnek, nehezen találnak megfelelő szakembert. A következő időszakban várható egy benzinkút létrehozása, ez is lehetőséget teremt majd. A falu lakosainak nagy része dolgozik, ami kiváló.”

Milyen a hulladékgazdálkodás Izsán?

„A kommunális hulladék elhordását egy külső cég biztosítja, a vállalattal meg egyeztünk, hogy a papírt, illetve a válogatott műanyag hulladékot is elhordják a háztól. Ez a szolgáltatás nagy sikernek

örvend, mert eddig csak szemétygyűjtő szigetek voltak – és vannak – a falu területén, ahol lehetőség van az üveg, a papír és a műanyag flakonok elhelyezésére. Évente kétszer tisztasági hetet, kollektív szemétygyűjtést szervezünk. Ilyenkor kijelölünk egy-egy helyet, ahova konténereket helyezünk el, a falu lakosságának pedig lehetősége van kiszállítani azt a hulladékot, ami már nem fér bele a kommunális gyűjtőedényekbe, és onnan mi ezt elszállítatjuk. Példamutató a falu nagy részének a hozzáállása, de természetesen itt is vannak kirívó eseteink. Működtetünk egy komposztáló telepet, ahol a zöld hulladékot dolgozzuk fel, saját humánerőforrással és saját technológiával daráljuk be, pályáztunk gyűjtőudvar létrehozására és kértünk komposztforgató gépet. Igyekezünk ezt a folyamatot gépesíteni, hogy nagyobb hatékonyságot tudjunk elérni.”

– Milyen a szociális ellátás? Hogyan tudnak gondoskodni az idősekről? A fiataloknak milyen lehetőségeik vannak, a lakhatást hogyan tudják biztosítani?

„A községnek nincs olyan területe, ahol új parcellákat tudna kimérni családi ház építése céljából. Több mint 8 éve nyitott az akkori faluvezetés egy új utcát, ami tel-

jes mértékben közművesített, ott még van lehetőség telket vásárolni, magántulajdonosoktól. Igazából azt tapasztalom, hogy inkább a régi családi házakat vásárolják meg, és újíttják fel, építik át az emberek és úgy jutnak új lakhatáshoz. A községnek van 36 bérlakása, ebből 29 standard bérlakás, 7 pedig alacsonyabb fokozatú szociális lakás. Sajnos a beérkezett kérvények számából azt látjuk, hogy rövid távon nem tudjuk kielégíteni a fiatalok lakásigényét, ezért szükség van újabb bérlakások építésére. Jó hír, hogy egy magánvállalat elkezdett a község területén 34 bérlakásból álló polifunkciós épületet építeni, amelyet a község majd meg kíván vásárolni. Polifunkciós, hiszen 34 bérlakásról van szó, amelyben már helyet kapnak mozgássérülteknek szánt lakások is, illetve a volt egészségügyi központ helyén épül ez az új komplexum, az épületben pedig helyet kap majd orvosi, fogorvosi rendelő, a patika és a posta. Jelenleg is léteznek ezek a szolgáltatásaink, de a régi községi épületben vannak, kivéve a postát, az továbbra is egy régi rossz minőségű épületben működik, de szeretnénk a község központjában, ebben az új épületben elhelyezni őket, ezzel is a lakosok kényelmét szolgálva ezzel.”

– És hogyan fest Izsza korfúja?

„A községnek 1681 lakosa van, ebből körülbelül 350 nyugdíjas. Tiszteljük őket és igyekszünk kamatoztatni a meglátásaikat. A nyugdíjasoknak azzal próbálunk könnyíteni a mindennapokon, hogy napi egyszeri étkezési hozzájárulást biztosítunk 50 centet értékben. Egy helyi étteremben tudnak kedvezményesen étkezni. Minden

évben tartunk nyugdíjas napot, ahol minden nyugdíjast megvendégelünk, ebédet szolgálunk fel nekik, valamint 13 euró egyszeri támogatást kapnak fejenként.”

– Gyerekekkel hogy állnak, milyen az oktatás helyzete?

„Az óvoda és az iskola egy jog személy. Az óvoda épületére kaptunk mi is, egy közel 90 ezer eurós támogatást a magyar államtól. Az összeget még nem használtuk fel, jelenleg a versenytárgyalás kiírása folyik, illetve a költségvetés készült el. A támogatásból egy tornaszobát kívánunk az óvodához hozzáépíteni. Ebből kell megoldanunk az épület külső szigetelését valamint néhány ablaknak a cseréjét, amit eddig nem tudtunk megvalósítani. A község költségvetéséből folyamatosan költünk a konyhára és az ovira, a magáncégek felajánlásából ablakcserét végeztünk el. Most egy komplex felújítást tudunk végezni, de az önkormányzatnak saját forrásból is hozzá kell tenni, mert ennek a költségvetése 140 ezer euró, az elnyert összeg pedig 90 ezer euró körül van. Ez szintén egy jövőnek szóló beruházás a faluban. Az óvoda szlovák és magyar osztállyal működik, míg az iskolánk teljes szervezetszerű 9 éves magyar tannyelvű alapiskola. Jelenleg sajnos a gyerekeink száma csak 60 körül mozog, ami köszönhető Komárom közelségének, hiszen a munkába menő szülők behordják a gyerekeket valamelyik komáromi oktatási intézménybe. Az iskolánkért mindig kiállunk. Az oktatási minisztériumba mi is voltunk hivatva, ahol arról próbáltuk meggyőzni bennünket, hogy a felső tagozaton szüntessük be az oktatást. Ezt nem

akarjuk, így az önkormányzat biztosítja azt az összeget, amely a költségvetési hiányt okozta volna, tehát jó részt az önkormányzat tartja fenn az iskolát.

Szeretnénk egy olyan oktatási központot létrehozni, amely magába foglalja az iskolát és óvodát, fel akarjuk újítani a tornatermet, illetve egy bölcsődét szeretnénk létrehozni. Abban bízunk, hogy az óvodai gyereklétszám emelkedésével az iskolások létszáma is nőni kezd. Azt látjuk, tudjuk, hogy a nyugdíjkorhatár tolódik, a fiatal szülők mennek vissza dolgozni és szükség lesz egy olyan intézményre, amely az egytől hároméves korig terjedő korosztályt is képes a munkaidő alatt el látni, ha ez megvalósul, létrejöhet egy oktatási központ itt a településen. Ezt a beruházást szlovák állami pályázati pénzből szeretnénk megvalósítani.”

– Milyen célkitűzéseket fogalmazott meg a következő választási időszakra?

„Az elmúlt 4-8 év alatt sikerült olyan irányt mutatni a település fejlesztését illetően, amit a jövőben is folytatni kívánunk, olyan beruházásokkal, amik a község életét kényelmesebbé teszik. Érzékeljük, hogy hiányzik egy közösségi tér, ezért célunk egy főtérnek a létrehozása. Erre már adtunk be pályázatokat, ezeknek az elbírálása éppen folyik. A község már megvásárolt egy telket a község központjában, így nincs tulajdonjogi akadály, hogy a pályázatokat benyújtsuk. Egyébként a bérlakás gondolata akkor fogalmazódott meg, amikor azt tapasztaltuk, hogy a község idősebb lakossága már a családi házak melletti kerteket nem bírja ellátni. Nem szeretnénk, hogy a szüleink és nagyszüleink generációja elmenjen a községből, tehát ezeket a lakásokat az idősebbeknek is szánjuk. Itt a falu közepén, a megszakított környezetükben tudnák méltón élni a nyugdíjas éveiket.”

– Milyen az idegenforgalom a községben?

„Azáltal, hogy az EuroVelo 6-os kerékpárút megépült Komáromtól Karvaig, elég sok ember megfordul a községben. A kerékpárutat és a hozzá köthető szolgáltatásokat a továbbiakban is fejleszteni kívánjuk. A községhez tartozó Bokros tanya működik egy panzió, amely kiszolgálja az idelátogatókat. Jelenleg Komárom és Pat községek azok a települések, ahol a látogatókat ki tudják szolgálni. Bízom benne, hogy jövőben egyre több turizmussal kapcsolódó beruházásnak örülhetünk Izsán is.”

vanecs

Legyenek büszkéek a nádszegiek a falujukra

Nádszeg a Galántai járás magyar települése, a 2011-es népszámlálásakor 3805 lakosából 3414-en vallották magukat magyarnak, míg 351-en szlováknak. A jelenlegi polgármstert időközi választáson választották meg a polgárok, de a mostani megmérettetésen nem indul. A Magyar Közösség Pártja Kacz Évát jelölte a polgármsteri posztra. A jelölt jelenleg az oktatási minisztériumban dolgozik, így az állami szféra nem ismeretlen számára. Kacz Évát terveiről kérdeztük.

Miért döntött úgy, hogy megméretetti magát november 10-én, miért vállalta a jelölést?

Amikor a nyár elején az MKP nádszegi alapszervezete megkeresett azzal, hogy el tudnának képzelni a képviselőtestület jelöltjei között, örömmel fogadtam a meghívást és örültem, hogy lehetőségem nyílik a civil szférán kívül is befolyásolni falunk életét. Nádszegen születtem, pozsonyi egyetemi tanulmányaim után is ide tértem vissza, férjemmel családot is itt alapítottunk. Fontos nekem, hogy a községben jól menjenek a dolgok és beláttam, hogy csak beszélni róla, hogy mit és hogyan kellene tenni, nem elég. A nyár folyamán aztán a folyamatos egyeztetések és beszélgetések során képviselőjelöltből polgármesterjelöltté váltam, és igazán nagy örömet okoz nekem a bizalom, amellyel képviselőjelölt társaim és a nádszegi alapszervezet tagsága felém fordult. Bízna a képességeimben, remélem hosszú, államigazgatásban eltöltött évek tapasztalatait tudom majd kamatoztatni polgármesterként is.

Mik a prioritásai, amit a nádszegi emberekért mindenképpen meg szeretne tenni mint polgármester az elkövetkező négy évben?

Tanári végzettségem van, hosszú éveket töltöttem az oktatási minisztériumban, amiből automatikusan következhetne, hogy elsősorban az oktatás és a nevelés tartozik a prioritásaim közé. Ez így is van, tudatosítanunk kell, hogy minőségi és előremutató oktatás nélkül községünk jövője nincs, nem lehet biztosítva. Az elmúlt időszakban az önkormányzatnak

sikerült bekapcsolódnia a magyar kormány által támogatott óvodafejlesztésbe, korszerű és gyerekbarát környezetet sikerült kialakítani legkisebjeinknek. Célom, hogy ugyanilyen változást érhesünk el az iskolai környezetben is, fejlesztéseket az iskola épületén és környékén, gyerekbarát tantermekkel és korszerű didaktikus segédanyagokkal.

Szívégyem továbbá, hogy Nádszeg község olyan hely lehessen, ahol jó élni. Olyan hely, ahol jó minőségűek az utak, és nem feltétlenül kell futóműcserével számolnia annak, aki letér a főútról. Olyan hely kell, hogy legyen, ahol polgár- és vállalkozóbarát önkormányzat

működik, és ahol a hatályos jogszabályokat betartva támogatni tudjuk a község gazdaságának fejlődését. Olyan hely, ahol folyamatosan új zöld övezet kerül kialakításra, a már meglévő zöld övezetek felújításával, megőrizve a falu egyedülálló ökoszisztémáját. Azt szeretném, hogy Nádszeg olyan hely legyen, ahol lakosoknak a lehető legtöbb minőségi szolgáltatás válik elérhetővé. Gondolok itt például az egészségügyi szolgáltatásokra és az egészségügyi központ fejlesztésére, vagy a kultúrház körülményeire. Szeretném, ha Nádszeg olyan hely lenne, amire büszkéek lesznek majd az itt lakó szorgos emberek.

NT

Kisújfalu hagyományai és értékei éltetésén dolgozik

Kisújfalu Szlovákia déli részén a Nyitrai kerület Érsekújvári járásában található kisközség, a falu polgármestere Geri Valéria, akinek eredeti foglalkozása pedagógus. A falu életéről, a benne történt változásokról és jövőbeli terveikről beszélgettünk.

Kisújfalun született egy érdekes kezdeményezés: helyi termék piacot szerveznek. Milyen céllal indult el ez a program?

Amikor 4 éve először ezt megszerveztük, szerettünk volna hagyományt teremteni, a célunk sikerült. Évente kétszer szervezünk helyi termék piacot, szeptemberben a nagy szüreti felvonuláskor és karácsonykor. Ösztönözni akartuk az embereket, foglalkozzanak újra helyi termékekkel, hogy a háztáji termesztés és tenyésztés újra fellendülhessen. Annyira bevált, hogy már az első fesztiválon 30

helyi árusunk volt. A zöldségtől, lekvártól, a füstölt sonkától, a kézimunkáktól a bioszappanig mindent hoztak és árultak az emberek. Nagyon jó volt ez a kezdeményezés arra is, hogy rácsodálkoztunk: „jé nálad ez van, hozzád pástétomért megyek, hozzád mangalica zsírért”. Nagyon sok olyan helyi termelőnk, kézművesünk van, aki 4 éve indult itt a helyi piacon, és azóta már a régió más rendezvényein, nagyobb vásárokon is megjelenik.

Mit tart a legnagyobb eredménynek a falufejlesztés szempontjából?

Az elmúlt időszakban számos épületet, közterületet, utat sikerült felújítanunk, a községi hivatal működését hatékonyabbá, lakosságbaráttá tudtuk tenni. A község költségvetését különböző támogatásokkal, állami programokon keresztül a kétszeresére tudtuk növelni, a községi vagyon gyarapodott, a hitelt pedig sikerült lejjebb szorítani. Próbálunk mindent költséghatékonyan működtetni, minden cent helyét a gondosan megtalálni. Nagy sikernek azt tartom, hogy nagyon jó, közösségformáló rendezvényeket tudtunk szervezni, ezzel gazdaságilag is lendítünk az embereken. Minden tevékenységünk központjában a közösség áll: negyedik alkalommal szerveztük meg a parasztolimpiát, ahol a hagyományőrzés jegyében, a régi paraszti tevékenységekkel összefüggő vicces versenyek szoktak lenni. A legbüszkébb talán arra vagyok, hogy közel 10 munkahelyet tudtunk teremteni annak érdekében, hogy a községi szolgáltatások a lehető legjobban szolgálják a lakosságot, a községet.

Kisújfalu kisközség. Hogyan tudnak gondoskodni az idősekről?

Négy éve helyi foglalkoztatót hoztunk létre idősek számára, amiben négy szövetséget működtetünk, nagyon komoly szövés, varrás folyik, kézimunkák készülnek. Húsz idős, vagy egészségkárosult személy napi programját biztosítjuk, a nappali foglalkoztató a szociális intézményrendszernek, ellátásnak az egyik formája, ahol nemcsak a nyugdíjasokat fogjuk össze és próbálunk velünk foglalkozni, hanem rehabilitációra is van lehetőség, a szórakozás mellett pedig a programmal munkahelyet is teremtettünk. A gondozói szolgálatot is elindítottunk, a szociális szférában így elég nagyot tudtunk előre lépni. Igaz, a gondozói szolgálat most éppen szünetel, mert az állam elvonta a támogatást, de benyújtottuk már az új pályázatot, és reméljük, sikerrel járunk, hogy össze újra el tudjuk indítani, mert nagy igény van rá. Sajnos, olyan községben élünk, ahol a lakosok egyharmada elmúlt 60 éves és foglalkozni kell velük.

Van-e lehetőség a fiatalok visszacsábítására?

Tavaly már dolgoztunk egy bérlakás projekten, csináltunk falugyűlést, van is rá

érdeklődő, jelenleg a megfelelő telket keressük a községben. Telket találni nehéz, mert nem emeletes házakat építenénk, hanem falusi környezetbe illő, egyszintes ikerházakon gondolkodunk, úgy néz ki, rövidesen megoldásra jutunk. Azt szeretnénk, hogy Kisújfalun is telepedhessenek le fiatalok. Éppen most folyik az óvoda és az alapiskola felújítása, a magyar kormány jóvoltából, a Bethlen Gábor Alapon keresztül kaptunk egy nagyon komoly támogatást erre. Napok kérdése, hogy elkészüljön a felújítás, egy nagyon szépen felújított modernizált óvodánk és egy kétszintes összevont kisiskolánk van, sajnos csak 12 gyerekkel, de megpróbálunk úgy hozzáállni a gyerekek neveléséhez, a gyerekekkel való foglalkozáshoz, hogy bővíteni tudjunk, tanulási gondokkal küszködő gyerekekkel is. A fiatalokat céloztuk meg a fitnessz terem kialakításával is, jelenleg folyik a helyi sportpálya telekredezése, hogy a jövőben pályázni tudjunk a fejlesztésére, kiépítésére.

Milyenek a munkalehetőségek helyben és a környéken?

Próbálunk a falusi élet értékeire támaszkodni és ezt kiemelni mindenben. Most talán nagy lehetőség előtt áll a falunk, mert egy nagy cég telepedett le, ami szőlészettel és borászattal foglalkozik, és a következő években 120 munkahely megteremtését helyezték kilátásba. Egyik prioritása is a községnek, hogy a falusi életmódot fenntartsuk, a mezőgazdaságot támogassuk, ebbe a szőlészet és borászat beletartozik. Van egy nagyon szép, autentikus pincefalunk, ahol több családi borászat indul el, kettő már eléggé felfutóban van, közismert, és a többi gazda is próbál felzárkózni, éppen ezért ott is szerveztünk fesztivált, idén már harmadik alkalommal szerveztünk nyitott pincék napját, ahová

kisvonattal és minden eszközzel próbáltuk az embereket kicsalogatni, jöjjenek, nézzék meg, illetve kezdjenek újra foglalkozni a szőlészettel, borászattal, ennek nagyon nagy jövőjét látom. Szerintem rövidesen az egyik alappillére lesz a megélhetésnek Kisújfalun, a mezőgazdaság mellett a borászat. Bízom benne, hogy a jövőben több lehetőséget is tudunk találni arra, hogy munkahelyeket teremthesünk, akár a helyi szövetkezet valamikori telephelyét közösen átgondolva, felújítva.

Mi vár az önkormányzatra a következő években?

A turizmus lesz első helyen és az ehhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése. Földrajzi adottságaink nagyon jók, hiszen van több védett területünk, van mocsarunk, madárvilágunk, ami Szlovákiában egyedi. A Párizsi mocsarak itt húzódnak, tulajdonképpen a házaink alatt, aztán kiemelkedő a Somlyó hegy, ami egyedi növényvilágot rejt, a harmadik védett területünk egy különleges madár, a gyurgyalag védett élőhelye. Ez tulajdonképpen egy homokbánya, ahol már 15 éve folyik paleontológiai ásatás, minden év augusztusában egy hétre jönnek ide tudósok a brünni egyetemről, Pozsonyból és az ország minden tájáról. Kétmillió éves mamut- és őslénycsontokat találtak, tervezzük velük az együttműködést, először majd egy publikációt szeretnénk az ásatásokról és az eredményekről kiadni, és miután az elkészült, egy paleoparkot alakítanánk ki, ami kapcsolódhatna a falusi turizmushoz, a bicikliutakhoz. A borászat, a paleopark, a védett területek, a madárvédelem – úgy tervezzük, ez lesz a falusi turizmus alapja. Van egy nagyon szép faluházunk, ahol próbáljuk megőrizni a múlt emlékeit, a valamikori tisztházat, a paraszti jellegű berendezéseket, ez falumúzeumként működik. Érdekes az épület

története: valamikor az önkormányzatnak sikerült megvásárolnia Gulyás Lajos szülőházát, egy egyedi parasztházat. Gulyás Lajosról tudni kell, hogy az '56-os forradalom lelkész mártírja. A szülőházában be van rendezve egy emlékszoba is, ahol fényképek és információk találhatóak az életéről, a szülőházából maradt bútorok és különféle dokumentumok vannak kiállítva. Úgy tervezzük, hogy a faluházat nemcsak múzeumként fogjuk működtetni, hanem egy élővé fogjuk varázsolni, tehát beépítjük a turizmusba úgy, hogy csoportokat tudjunk fogadni, hogy falusi disznótorost tarthassunk, hogy táborokat – akár művészi, vagy gyermek táborokat – tudjunk ott fogadni, mert kemence is van, minden van, ami megfelelő arra, hogy a falusi élet szépségeit fel tudjuk a turistáknak eleveníteni.

Jelenleg van lehetőség Kisújfalun éjszakai, turistaként?

Pillanatnyilag a falusi emberek nem igazán vannak felkészülve a vendégfogadásra, remélhetőleg, majd ez is elindul, viszont a községnek van olyan épülete, ahol tudunk szállást adni a turistáknak. Ezt a következő időszakban szeretnénk bővíteni, a szálláshelyeket komfortosabbá tenni. A falu híres szülőtte Csanda Sándor irodalomtörténész is, az ő szülőháza eredeti állapotban van, még él benne egy idős néni. Neki egyelőre még nem állítottunk emléket, ezzel még adósak vagyunk. Másik híres szülőttünk, Varga Erzsébet költő is kisújfalusi, róla neveztük el most a falusi könyvtárat, ugyanis hosszú ideig nem működött a községben könyvtár, három évvel ezelőtt a jelenlegi önkormányzattal mindent megtettünk azért, hogy a könyvtár új helyet kapjon és újra tudjuk indítani, ma már Varga Erzsébet nevét viseli.

Vadkerti Neszmeri Csilla

Vága: Nyitni kell a falu lakossága felé

Vága a szlovák-magyar nyelvhatáron terül el, a Galántai járás települése, a község lakosságának 65 százaléka magyar, 33 százaléka szlovák nemzetiségű. A településen kilenc tagú a képviselő-testület. A mátyusföldi község sok gonddal küzd. Jalsovszky Róbert, a Magyar Közösség Pártjának polgármesterjelöltje nyilatkozott az Önkormányzati Szemlének.

Milyen önkormányzati tapasztalatai vannak? Mióta dolgozik képviselőként?

Huszonnyolc éve dolgozom önkormányzati képviselőként, a legutóbbi tapasztalataim viszont eléggé negatívak. Úgy érzem, hogy távol került az önkormányzat a falutól. A polgármesternek van egy saját elképzelése, amit még a képviselőkkel sem oszt meg. Azt is mondhatnánk, hogy a képviselő-testület gyenge volt, de a helyzet az, hogy a polgármesternek megvolt a hat embere a testületben ahhoz, hogy a javaslatait megszavaztassa. Előfordult, hogy hozzászólások és kérdések nélkül sikerült megszavaztatnia a javaslatait. Abban látom a legnagyobb problémát, hogy az önkormányzat eltávolodott az emberektől, a polgármester nem tartja megfelelően a kapcsolatot a lakossággal, pedig értük kellene dolgoznia.

Így nehéz a faluért dolgozni...

Az önkormányzatban szinte minden szabályt felrúgtak, vannak olyan jegyzőkönyvek, amiket kilenc hónappal az ülés után kapunk meg. A törvény előírja, hogy a polgármesternek az elfogadást követő tíz napon belül alá kell írnia a megszavazott határozatot, előfordult már olyan, hogy három hónap után kiderült, nem írta azt alá. Sajnos, a vágai polgármester a saját feje után megy, ezen a helyzetben mindenképpen változtatni kell.

Invesztíciók a négy év alatt nem voltak. Ha összehasonlítom az előző időszakokat, és a mostanit, akkor visszalépésről beszélhetek. Volt ugyan egy nagyobb befektetés a községben, a tűzoltószertár mellett egy teret alakítottunk ki, ami körülbelül 140 ezer euróba került a telek megvásárlásával együtt. Nevetségesnek tartom, hogy ennyi pénzt elköltöttünk egy térre, hiszen ennyi pénzből épületet lehet vásárolni. Nem megfelelően gazdálkodik a település, ezért nincsenek befektetések, így nem fejlődik a falu.

Pályázatokat sem ad be a polgármester?

A legtöbb község uniós és állami pályázati pénzből fejlődik.

Adott be pályázatot az önkormányzat, mégsem fejlődik a falu. Több projektről

tudok, az egyik pályázatból komposztáló ládákat kellett volna vásárolni, ez több lakosnak tetszett, de sajnos nem valósult meg a projekt. Összességében azt kell mondanom: sikertelenek a pályázataink.

Ön milyen célokat fogalmazott meg, mit tart a legfontosabbnak, amit meg kellene valósítani a vágai polgárok érdekében?

A legégetőbb gond – az előbb elsoroltak ellenére – a magyar alapiskola. Meg kell oldanunk a helyzetét, ami nagyon rossz. Reméljük, hogy sikerül megtenni mindent annak érdekében, hogy az iskola megmaradjon. A most regnáló polgármester sajnos elűzte a legjobb pedagógusokat az intézményből. Azt is látni kell, hogy nem menthető meg a magyar tanítási nyelvű alapiskola, ha nem ad az önkormányzat a fejpénzen felül forrást, hiszen kevés a gyerek, de az még nagyobb gond, hogy abból a kevés gyerekből is sokan eljárnak Galántára. Ezt a problémát a színvonal emelésével lehet megoldani. Azt kell elárnunk, hogy a szülők érezzék, megéri helyben iskolába járattatni a gyermeküket, mert az valamilyen pluszt biztosít a tanulóknak.

A másik fontos dolog a templom rekonstrukciója, amit az elmúlt négy évben megkezdtünk, húszezer eurót fordítottunk rá eddig. De mivel nagyon rossz állapotban van az épület, a falu egyedül, saját forrásból nem tudja a templomot felújítani,

hiszen több százezer eurós befektetésről van szó. Az egyik prioritás mégis az, hogy a munkákat, amiket megkezdtünk, folytassuk. Ennél talán még nagyobb probléma, hogy nincsen megfelelő infrastruktúrája a falunak. Szolgáltatások nem léteznek, gondolok itt az olyan dolgokra, amik más falvakban természetesen, például üzletekre. Nem nyújt megfelelő támogatást a községi hivatal, nem tesz meg semmit azért, hogy Vágán is legyenek szolgáltatások, ezért úgy vélem e téren is lépni kellene. Amire minden falunak szüksége van, azok a közösségi élmények, de a civil szervezetek – amennyiben nem a polgármesterrel karöltve szervezik rendezvényeiket – nem kapják meg a községi ingatlanokat bérletbe. Így nem tudnak működni sem, hiszen nincsen helyszín, ahol szervezhetnének. Sajnos jelenleg csak azok az egyesületek tudnak működni, ahol a polgármester vezető beosztásban van. Nemrégiben alakult egy polgári társulás, szerettek volna családi rendezvényeket szervezni a gyerekek részére, de a polgármester mindent megtesz, hogy ellehetetlenítse a munkájukat. Én úgy vélem, a falu lakossága felé nyitni kell, és az egyesületeket, ha dolgozni szeretnének, hagyni kell, hogy tegyék a dolgukat.

Hányan indulnak polgármesterjelöltként? Három jelölt van. A jelenlegi polgármester, aki előzőleg a Most-Híd színeiben indult, most hivatalosan függetlenként indul. Rajta kívül még egy független jelölt indul, aki négy évvel ezelőtt is megmérettette magát, akkor a negyedik helyen végzett, vele még tárgyalásokat folytattunk, milyen feltételekkel lépne vissza, hogy végre változások álljanak be a falu életében.

Neszmeri Tünde

8. ÖNKORMÁNYZATI SZABADEGYETEM NAGYMEGYERI VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT, NAGYMEGYER, KOMÁROMI ÚT 18.

2018. OKTÓBER 11-13.

Program

2018. október 11. (csütörtök)

17,00 – 19,30 A résztvevők érkezése a Betty Panzióba (regisztráció, elszállásolás)

2018. október 12. (péntek)

07,30 – 08,30 Reggeli a résztvevő szállóvendégeknek

08,30 – 09,15 A résztvevők érkezése, regisztráció (a szállást nem igénylők számára)

09,15 – 09,30 Megnyitó – Óry Péter, a Pro Civis elnöke

09,30 – 10,00 Nemzetpolitika 2018-2020

Szilágyi Péter, nemzetpolitikáért felelős miniszteri biztos

10,00 – 10,30 Önkormányzati választások előtt: mi a tét?

Menyhárt József, az MKP elnöke

10,30 – 11,00 Óvodafejlesztési program: megvalósulás és folytatás

Grezsa István, kormánybiztos

11,00 – 11,30 Óvodafejlesztési támogatások – a szlovákiai és magyarországi források összehasonlítása (a Pro Civis kutatása)

11,30 – 12,00 Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., külföldi támogatási rendszerek

Erdélyi Rudolf Zalán, vezérigazgató

12,00 – 12,30 Vita (hozzászólások, kérdések és válaszok)

12,30 – 13,00 Ebéd

14,00 – 15,00 Határmenti HU-SK pályázatok, hogy legyek sikeres a kispályázatokban

Berényi József, Nagyszombat Megye alelnöke

Vasi Emma, a Rába-Duna-Vág Európai Területi Társulás igazgatója

15,15 – 15,30 Kávészünet

15,30 – 16,00 100 éve számbeli kisebbségben

(1918, Csehszlovák Köztársaság kikiáltása)

Kovács László, történész

Öllős László, egyetemi oktató

16,30 – 17,00 Bemutatkozik a Pro Media Alapítvány

2018. október 13. (szombat)

9,30 – 11,00 Kampány a gyakorlatban, avagy mit ne rontsak el...

Oroján Sándor – kampánytanácsadó

Kobza Miklós – kommunikációs szakértő

Szabó Tibor - polgármester

11,00 – 11,30 Vita, zárzó

hazautazás

NAGYMEGYER | 2018. OKTÓBER 11-13. | VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

PRO
CIVIS

8. ÖNKORMÁNYZATI
SZABADEGYETEM

NAGYMEGYER | 2018. OKTÓBER 11-13. | VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

PRO
CIVIS

ÖNKORMÁNYZATI SZABADEGYETEM

www.procivis.sk

✉ procivis@procivis.sk

www.onkormanyzas.sk

f /procivis

ÖNKORMÁNYZATI
SZABADEGYETEM

Megvalósult
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
2012